

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_228602

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

Accession No.

Author

Title

This book should be returned on or before the date last marked below.

تعليم عربي

برخي قسم

سنة ع ١٣١٢

طبع في المطبعة الجامعة بالقاهرة (إسلام حبالين)

✽ تعليم عربى ✽

بيروتده اسمى غير مصرح بر «پر» طرفندن ترتيب وطبع ايداش دور.

لسانمزه بالتطبيق مترجمى

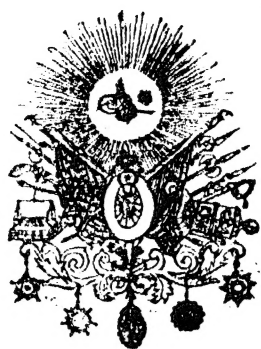
طوبجى ييكباشيسى

اسماعيل . يوسف

برنجى قسم

مرحقى محفوظدر

✽ طبعت في المطبعة الجامعة بالقاهرة ✽

برقاج سوز

با اراده سنيه بيك اوچيوز برسنه سی اواخرنده عصر فوق العاده قوميسر لکینه تعين بيور يلان ' دولتو غازي احمد مختار پاشا حضرتلر ينك معيت عاليلرينه ياوز لکله مأمور ايديله زك ' مصره کلدیکم جهتله بوراده عربجه اوکر نوب سويلک ' اوقويوب اکلامق مجبور يتنده قالمش وشوارزومه دسترس اولق ايچون ايدنديکم **ک**کتب متعدده دن ' ترجمه سنه موفق اولديغم بوکتابک ترتيب واصولی ديکرلر ينه مرجع اولغله بوندن چوق مستفيد اولمش ايدم .

لکن استفاده واقعه شخصه منحصر قالمیوب ' ارزوی تعلیمه جوستجوی اسباب ایدن اخوانه ده بر خدمت ناچیز اولق اوزره طبعنه ده هوسلندم . **ک**کتاب مذکورک لسانمه توافق ایتیمیان جهتلری ذ کردن طی اوله رق بوکابدل کتب سائره دن طو پلادیغم قواعد سائره ضم وعلاوه ایدلمش اولديغندن ' شوخالده طبع ایدیلان اشبونجه هم ترجمه هم ده تالیف کبی ایکی سعیک محمولی اولدی . کتابمز عربجه نك اساس قواعدینی شامل اولديغی جهتله ' عربجه بي سويلیوب یاز مقلغی چوق تسهیل ایدر . بونی مطالعه ومارسه دن دکره ' عربجه نك غوامضنه کسب وقوف ایتک ایستیانلر ' حقیقه بر بجزی پایانه شبیه اولان مفصلات کتب عربیه به مراجعه کندیلر یچون غایت سهولتی بر یول آچمش اولورلر . بوبابده اک ییوک مشوقم ' عصر معارف عصر حضرت خلافتینا هیلرنده پرورش یاب کمال اولديغم ' امام المسلمین وخلیفه عدل آیین شوکملو غازي عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلر ينك امر معارفک تعیم وترقیسی امرنده انظار حسادی قماشدیران انوار عواطف مالا نهاییه پادشاهانه لری اولديغنی لسان شکر ومحمدتله یاد وتذکار ومفروض کردن عبودیتیم اولان ' دعای دیمومیت عمر واقبال حضرت ظل اللهیلرینی شو وسیله جمیله ایله دخی تکرار ایلرم .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بعد الحمدلة والصلوة

❖ تعریفات ابتدائیه ❖

لسانده اولدیغی مثلثو غریجه ده دخی علم صرف ، لسانی طوغری سویلیوب یازمق ایچون قواعد مخصوصه بی حاوی بر فندر .
 سویله نیلان و یاز یلانله کلام دینور که کلمه لردن ، کلمه ده حرفلردن مرکبدر .
 حروفات عربیه : ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ک ل م ن و ه لای حرفلریدر .
 بونلردن : ت ث ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن حرفلری حروف شمسیه ما باقیسی قمریه در .

بونلره حروف شمسیه دینلمسینه سبب ، الشمس دیدیکه زوقت ل اوقونویوب مخفی قالدیغی کبی مذکور حرفلر ایله بدأ ایدن کلمه لرده ده ل مخفی قالدیغندن ، کندیلرینه حروف شمسیه اطلاق اولمش در .
 مثال : التراب ، طوپراق ، الثوب ، روبه ، الدار ، او ، الذرع ، اکک .
 حروف قمریه ایله بدأ ایدن کلمه لرده ل مخفی قالماز .
 مثال : القمر ، آی : الجواب ، مکسوب ، الباب ، قیو ، أنجیل ، طاع ، الأب ، بابا .
 حروف صوتیه و غیر صوتیه .

لسان عربده حروف صوتیه اولیوب ، هپ غیر صوتیه در . حروف صوتیه ، قامنده حرکت قولاینلور .

بوده : فَتْحَة ، کَسْرَة ، ضَمَة دن عبارتدر .

بَ بِ بٍ لَ مِ نِ کبی

تنوین .

تنوین اشبو اشارتلردن عبارن اولوب ، داخل اولدیغی الفاظک دائما آخرینه

کَلور و (ن) کبی تلفظ اولنور .
مثال : کتاباً (کتابین) ، کتاب (کتابین) ، کتاب (کتابین) کبی

حروف مد .

حروف مد : ا ، و ، ی . حرفلری اولوب حرکه لری تمدید ایچون قوللانیلور .

یا . یی . بو کبی .

بولردن : ا فتحه یی ، ی کسره یی ، و ضمه یی تمدید ایدر .

جزم یاخود سکون (°)

اوزرنده اشبو (°) جزم اشارتی بولنان حرف ساکن اولوب حرکه سی

ما قبلنده کبی حرفک حرکه سنه تابع در .

مثال : قلب ، مَرکب ، رُقبة ده اولدیغی کبی .

تشدید (ˆ)

تشدید بر حرفی مکرراً او قودر . چونکه عربلر ، بر جنسدن ایکی حرف یان

یا نه کلور ایسه برینی دیکرنده ادغام ایدرلر ، یعنی او حرفلردن بری یازیلوب

اوزرینه تشدید وضع اولنور .

مثال : مَدَّ ، مَدَدَ دن ، فَرَّ ، فَرَرَ دن .

همزة (ء) . آ .

همزة ایکی نوع اولوب برینه همزة وصل ، دیکرینه همزة قطع دینیلور .

همزة وصل وصلی حالنده تلفظ اولنیمانه اطلاق اولوب اوزرینه وصله

دینلان شو (ُ) اشارت وضع اولنور .

مثال : بَابُ آلِیت ، مع آلولد ، بِالْعَصَا ده اولدیغی کبی

همزة قطع وصلی حالنده تلفظ اوانانه اطلاق اولنور .

مثال : فِی أَنْتَ ، فَأَكْرَمُکَ .

مد (̄) اشارتیدر

الفی تمدید ایچون یاننه ابکنجی بر الف یاز لیوب ٬ بو کابدل تمیدی لازمکلان
(۱) ک اوزرینه مد (̄) وضع اولنور .

مثال : آمَن کبی که ۱۱ من یرینه در .

نهایتہ قونیلان (ی) .

(ی) که نک آخرنده بولنوبده یایہ مخصوص اولان ایکی نقطہ اولمازایسه

(۱) مقامندہ ما قبلندہ کی حرفک فتحہ سنی تمدید ایدر .

مثال مَشِی ٬ رَمِی ٬ ده اولدیفی کبی .

درس (١)

❖ ضمائر شخصیه ❖

ضمائر شخصیه ایکی نوع اولوب : برینه . منفصله ، دیگرینه متصله دینور
ضمیر منفصل فاعل واقع اولان ، ضمیر متصل حرف جملک ، اسملرک و فعللرک
فعولی واقع اولان ضمیر لردر .

ضمائر متصله .

مفرد	متکلم	مخاطب	غائب
ي	ك	هـ	ها
م	مؤنث	ي	سې مؤنث

ایشته بویازدیغم ترکیجه ده کی ضمیر مضاف اداقی عربجه نك . مقابلیدر .

(١) . — ضمائر متصله مذکورہ عند قِتْ مع برابر : لِ ، ایچون اداقلر یله
رابر کلدیکی وقت وارلق معناسنی ارائه ایدر لر .

مثال

عندي	ياخود	معي	ياخود	لي	بنم وار
عندك		معك		لك	سنگ وار
عندك		معك		لك	مؤنث ایچون
عنده		معه		لها	آنك وار
عندها		مها		لها	مؤنث ایچون

(٢) . — بزده سوزی غیر معین صورته بیان ایتیمک اوزره قوللاندیغمز (بر)

برجه ده عینا مستعمل دکلدر .

مثال : معه ساعة ، دینلدیکی وقت . اونك بر ساعتی وار دیمکدر .

(٣) . — برشیئك کندی قتنده بولندیغنی کوسترمك ایچون عند ، برابرنده بولندیغنی
کوسترمك ایچون مع . بواکیئك غیر یسنده لِ قوللانیلور .

مثال

عنده کُز سِي
اونده سنداليه وار
معهما سكين
اوقادينك بيچاغی وار (اوقارنيك باننده بيچاق وار)
لي حديقه
بنم باغچه م وار .

(۴) . — ما (يوق) ادات سلبدر . هل — ا (مي) ادات استفهام در .
اما (يوق مي) استفهام انكار بدر . مذکور اداتلر فعللرك يا خود فعل . قنامه
قائم كنه نك اولنه كلور لر .

مثال

هل لها اخْت « ۱ » اوناك قيز قرداشي واري ؟
ما له اخ « ۲ » اوناك قرداشي يوق .
اما عندك فراش ؟ سنده دوشك يوق مي ؟

لغات

مخدة	يوز يا صديغي	نعم سيدي	اوت افندم	او	يا خود
صحن	صحن	لا سيدي	خير خانم	واكن	لكن
طاس	طاس	حقل	ترلا	و	حرف عطف
قلم	قلم	عنب	اوزوم	بطيخ	قارپوز

تعلیم (۱)

سِکِینْ وَقَلَمْ -- عِنْدِي كُرْسِيٌّ وَخِدَّةٌ -- مَعَهَا عَنَبٌ وَبَطِيخٌ -- هَلْ لَكَ حَقْلٌ
 او حَدِيقَةٌ -- أَمَّا مَعَكَ سَاعَةٌ -- لَهُ أَخٌ وَلَكِنْ مَالُهُ أُخْتُ -- هَلْ لَهَا أَخٌ أَوْ أُخْتُ
 -- لَهَا أُخْتُ -- أَمَّا مَعَكَ قَلَمٌ -- لَا سَيِّدِي مَا مَعِيَ قَلَمٌ -- نَعَمْ أَوْ لَا . مَا عِنْدِي
 كُرْسِيٌّ وَلَكِنْ عِنْدِي فِرَاشٌ -- هَلْ لَهُ أَخٌ (۱) -- مَالُهُ أَخٌ (۲) -- أَمَّا عِنْدَكَ
 طَاسٌ -- لَا سَيِّدِي -- حَقْلٌ وَحَدِيقَةٌ -- مَعَكَ سَاعَةٌ وَسِکِینٌ وَمَا مَعَكَ قَلَمٌ .

ترجمه (۱)

فرداشی واری؟ - اوت خانم، آنک بر فرداشی و بر همشیره سی وار . - افندم
 بر باغچه کز واری - یوز یا صدیقم یوق . - اونک (مؤنث) اوزومی می وار یوقسه
 فار پوزی - آنک بر یتاغی و برده صندالیه سی وار . - ساعتکز یوق می؟ -
 خیر خانم، ساعت یوق . - اونک (مؤنث) فرداشی یوق می؟ بنم قلم و بیچاغم
 وار . - یتاغم یوق لکن یوز یا صدیقم وار . - ترلا و باغچه کز یوق می؟ افندینک
 بر پردری خانمک بر همشیره سی وار . - اوت یاخود خیر .

(۱) مصر لساننده هل - آ ادات استفهاملری حذف اولوب استفهام ایچون

فعلاک و یاخود فعل یرینه قائم اولان کلمه نک آخیرینه شی قونیلور .
 مثال: لَهُ شی آخ، فرداشی واری؟ بوده اوهشی آخ کبی تلفظ ایدملیدر

(۲) استفهام انکازیده ده فعلدن اول ما و صکره شی کتور یلور .

مثال: مَالُهُ شی آخ، فرداشی یوق می؟ بوده مه اوهش آخ کبی تلفظ ایدملیدر

تنبيه - استفهام اوله رق: لَهُ شی آخ، فرداشی واری؟ مَالُهُ شی آخ، فرداشی یوق می؟
 دینلدیکی کبی جواب اوله رق ده لَهُ شی آخ، فرداشی وار؛ مَالُهُ شی آخ، فرداشی
 یوق . ده دینلور . بونک استفهام اولوب اولمدیقی صورت تلفظ دن اکلاشیلور.
 استفهامده اوزونجه تلفظ ایدیلور .

(۱) مصر ده اسان عوامده تشبیه (کرک، مذکر، کرک مؤنث) ضمیر لری و جمع مؤنث ضمیری برنده جمع مذکر ضمیری یعنی کما، هما، هن بریندهم قولالایلمور

مثال : بَابِ الْبَيْتِ (۲) اوک قپوسی .

تتابع اضافت واقع اولان محالرده حرف تعریف اک صوک کدلان مضاف الیهک
اولنه کتوریلور

مثال : مِفْتَاحُ بَابِ الْبَيْتِ ' اوک قپوسنک اناختاری .

مضاف الیه اسم خاص اوور ایسه ' اولنه حرف تعریف کتورلمز

مثال : أَبْوَابُ مَدِينَةِ بَيْرُوت ' بروت شهرینک قپولاری .

اسم خاصلره حرف تعریفک دخولی سماعیدر .

(۷) — ترکیه ده اولدیغی کبی عربده دخی اضافت بیانیه ده ادات ربط یوقدر .

(۲) اکر مضاف ایله مضاف الیهک اره سنه ' مالکیت وخصوصیت معناسنی

اشعار ابدن متاع (مصدره بتاع مستعملدر) کیررسه بوحالده حرف تعریف

مضاف واقع اولان اسمدهده بولنور .

مثال : الْبَابُ بَتَاعِ الْبَيْتِ ' اوک قپوسی .

علاوه — مصدره بتاع کیمه سی تملک ایچون قوللانیلدیغی مثللو ' براسمی مضاف الیه

قلدقدن صوکره (کی) ضمیر وصفیسنی علاوه ایدره رک لسانغزده مېهم مراد

ایلدیکمز یر لرده ده قوللانیلور .

مثال : هَذَا الْكِتَابُ بَتَاعِي ' بوکتاب بنم در . بتاع الشّعیر ' آرپه نککی

یعنی آرپه صاحبی

مثال

قطعة حديد دمير پارجه سی
ساعة ذهب آتون ساعت
کرتسی خشب اغاج اسکمله
قطعة من الحديد دمير دن پارچه
ساعة من الذهب آتون ساعت
کرتسی من الخشب اغاجدن اسکمله

لغات

قصر	کوشک	من	کیم	ثياب	اثواب	کلب	کوپک
امير	امير	ظهر	ارقه	ابن	اوغل	کتاب	کتاب
خادم	اوشاق	بغل	قاطر	حصان	آت	في	ده
جخش	صپه	على اوزرنده	اوزرينه	تحت	الت	اولاد	اولاد
رصاص	قورشون	فضة	کמוש	سلسلة	زنخير	وعاء	قاب

آئي : نه ، هانكى ديمك اولوب بولنديغي جمله اسميه ده استفهام مبهم حاصل ايدر
مثال : آئي كُتُبُ (۱) ، هانكى كُتابلر ؟ — اي شَيءٌ مَعَكُمْ (۲) سزده نه وار ؟

تعليم (۲)

الْأَوْلَادُ عِنْدَهُمْ كُتُبُ ابْنِ الْخَادِمِ -- لَكُمْ بَغْلٌ وَحِصَانٌ -- مَنْ لَهُ خَادِمٌ
-- ابْنُ الْأَمِيرِ لَهُ خَادِمٌ -- عَلَى ظَهْرِ الْحِصَانِ -- تَحْتَ الثِّيَابِ --
ثِيَابُ مَنْ -- ثِيَابُ خَادِمِ الْأَمِيرِ -- مِفْتَاحُ أَبْوَابِ الْبَيْتِ -- فِي قَصْرِ

(۱) كُتُبُ آي ، هانكى كتاب ؟ بوراد كي آي ، بزم اثنای کلامده تعجب
مقامنده سويلديكمز (نه صوكره نه اولدى) ده كي نه كبي تلفظ اولنور .
(۲) مَعَكُمْ آي ، سزده نه وار ؟ كور لڊيكي وجهله مصرده استفهام ايچون قوللانيلان :
نره ده ، نه ، وهانكى ، ادا تاري قعلدن صوكره وضع اولنور

أَوْلَادِ الْأَمِيرِ - فِي صَنْدُوقِ الثَّيَابِ - أَبْوَابُ بَيْوتِ مَدِينَةِ بَيْرُوتِ -
عِنْدَنَا وَعَاءُ فِضَّةٍ - أَمَّا مَعَكَ سِلْسَلَةٌ ذَهَبٍ - لَهَا خَادِمٌ - عَلَى
أَيِّ شَيْءٍ - عَلَى ظَهْرِ حِصَانِ ابْنِ الْأَمِيرِ - لَهَا كَرَمٌ - بَابُ قَصْرِ
الْأَمِيرِ - أَيُّ كِتَابٍ مَعَكَ - كَلْبُ الْوَلَدِ وَحِصَانُ الْأَمِيرِ وَبَغْلُ الْخَادِمِ
- لَهُ سَاعَةٌ فِضَّةٌ - مَنْ لَهُ سِلْسَلَةٌ حَدِيدٍ - الْمَدِينَةُ لَهَا أَبْوَابُ خَشَبٍ - وَعَاءُ
ذَهَبٍ .

ترجمة (۲) .

اميرك سرائيك قبولري - بيروت شهرينك خانه لرنده - هانكي كتابكزوار
(برابر كرده) ؟ - چوجقلرك كتابلري - كيمك چوجق-لاري - ديشي اشكك
ارقه سنده - هانكي ديشي اشك ؟ - اوشاغك ديشي اشكي - البسه صندغنده -
اميرك اوغلونك بربوزكي وار - اونلرك باغي واري ؟ - اونلرك (مؤنث) نه
لري وار (برابر لرنده) ؟ - اونلرده (مؤنث) اميرك اوشاغنك اوغلونك البسه لري
وار - سزده كموش ساعت مي وار يوقسه آلتون ؟ بزم دمير زنجير مز يوق-
آلتوندن بر خانه - شهرك دمير قبولري وار .

درس (۳)

لسان عربده يكديكريني متعاقبًا كلان كلمه لرك اره سنه (و) عطف قونيلور

مثال : عِنْدَهُ دَفَاتِرٌ وَمِخْبَرَةٌ اِنَّدِه دَفَاتِرٌ دَوِيدٌ 'مسطرة واردر

(۸) . - عربيجه ده نوع وجزؤيت بيان ايدر بر حرف تعريف مخصوص يوقدر
بزده اولديغي كبي سادجه سويلنور

مثال

اونده کور وار	عنده فحیم
اونده کتابلر وار	معه کتب
بزده اون یوقدر	ما عندنا طحين
اونك کوپکلری یوقدر	ماله کلاب

مؤنث تشکیلی

(۹) — عمومیت اوزره مذکر اولان بر اسمی ویا بر صفتی مؤنث یا یمق ایچون آخینه (ة) علاوه اولنور . آخنده (ة) بولنمیان اسم وصفت عمومیتله مذکر در

مثال

مؤنث	مذکر
کبیره بیوک	کبیر بیوک
قظه دیشی کدی	قط کدی

(۱۰) — صفت وصفیه لر کرک جنسیت و کرکسه کیت حیتیه وصف ایلدیکی اسم ایله یعنی موصوفی ایله دائماً مطابقت ایدر وصف موصوفندن مؤخر اوله رق کتور بلور

مثال

رَجُلٌ لَيِّبٌ ، عاقل بر ارکک .
 اِمْرَاةٌ لَيِّبَةٌ ، عاقل بر قادین .

(۱۱) — اگر موصوف معین اولور ایسه لاجل المطابقة صفته حرف تعریف ادخال ایدیلور .

مثال

الْمُعَلِّمُ الْجَدِيدُ یکی معلم
يُوسُفُ الصَّغِيرُ کوچک یوسف

(۱۲) . — اگر موصوف ، صفت تملکيه دن برینی تعقیب ایدر و یا خود مضاف الیه واقع اولور ایسه صفت نهایته کتور یلور .

مثال

مِسْطَرَةُ الْوَلَدِ الصَّغِيرَةِ چوچفک کوچک مسطره سی
دَفْتَرِي النَّظِيفِ تمیز دفترم

لغات

خلّ	سرکه	ورق	کاغذ	جید	ابی
زیت	زیتون یاغی	مِقْصَّ	مقاص	جَمِیلْ	کوزل
حبر	مربک	طَبَّاخْ	اشجی	طویل	اوزون
ملح	طوز	مدرسه	مکتب	جِدًّا	پک
حسین		عِشْ - خُبْزْ	اکمک	زینب	

عربجه ده نه نه برینه لا ولا مستعملدر

مثال : مَالَهُ لَا أَبَ وَلَا أُمُّ ، اوزک نه باباسی وار نه اناسی .

تعلیم (۳)

عِنْدَنَا طَحِينٌ وَزَيْتٌ وَخَلٌّ - اِمَا عِنْدَكُمْ فَحْمٌ - اِمْرَاةُ الْمُعَلِّمِ الْجَدِيدِ
قَطٌّ وَقِطَّةٌ - هَلِ الطَّبَّاخُ عِنْدَهُ خَلٌّ وَزَيْتٌ - عِنْدَكُمْ عِشٌّ ... لِنَا مُعَلِّمَةٌ

جَدِيدَةٌ - طَبَاخُ الْمَدْرَسَةِ لَهُ وَلَدٌ لَبِيبٌ جِدًّا - الطَّبَاخَةُ لَهَا قِطَّةٌ جَمِيلَةٌ -
مَا مَعَنَا لَا دَفْتَرٌ وَلَا وَرَقٌ - مِسْطَرَةٌ طَوِيلَةٌ جِدًّا - حَسَنُ الْكَبِيرِ - أُمُّ
حُسَيْنٍ وَأُمُّ يُوسُفَ لَهُمَا قِطَاطٌ - إِمْرَأَةٌ حَسَنُ اللَّيْبَةِ - زَيْنَبُ مَالِهَا لَا أَبٌ
وَلَا أُمٌّ - مَعْنَا مَقْصُودٌ .

ترجمه (۳)

اونلارك سرکه، زيتون ياغي، اونی وار - اي کور کز يوق می؟ - نه مرکبیز
وار نه ده کما غدمز - اونلارك (مونث) مقاصاری يوق می؟ - آتلی یکز يوق می؟
- آشچی قارینک کوچک چوجفی - آشچینک کوزل کدیس (مونث) - چوجفک
یکی معلمه سی - بزم، براوزون مسطره، مز، کوچک بر مرکب حقه، مز، کتابلرمز وار
- مکتب آشچیسناک قاریسی - انک پک ای مرکبی وار - آشچی ابراهیمک ای
کوری وار - مکتبک یکی آشچی قاریسنک والده سنک کدیاری وار .

درس (۴)

ضمائر اشاریه .

هَذَا - ذَا (۱) . بو؛ مذکر ایچون	ذَلِكَ، او - ذَاكَ، شو؛ مذکر ایچون
هَذِهِ - ذِهِ . بو؛ مؤنث "	تِلْكَ، او مؤنث "
هَؤُلَاءِ - اُولَئِكَ . بونلر؛ هم مذکر و هم مؤنث ایچون	اُولَئِكَ، اونلر؛ هم مذکر و هم مؤنث ایچون

(۱) مصر لیلار ذَا یرینه (دا)، ذَه یرینه (ده) و اُولَئِكَ یرینه ده (دول)
قوللانور لر . صفت کبی مستعمل اولان بو ضمائر اشاریه کلمه ناک نهایتنه
وضع اولنوب مذکور کلمه بی اتمام ایدر لر .

مثال .

الْمُنْشَفَةُ ده، بوشکیر، الْبُنُوتُ دُول، او اولر .

تنبيه . - هَذَا - هَذِهِ - هَؤُلَاءِ : ذَا - ذِهِ - أُولَءِ دن زياده مستعملدر .

مثال

أَيُّ أَوْصِيَّةَ لَكَ ، هَانِكِي اوطه سنكدر ؟ - تِلْكَ ، او .

فِي أَيِّ حَقَّةٍ ، هَانِكِي حقه ده ؟ فِي هَذِهِ ، بونده .

(۱۳) . - بر سئواله جواباً سويلنيلان نفى مكرّر ، ترجمه ده اولديغى كېي . اسم اشارت ايله در .

مثال

هَلْ مَعَهُ طَرَبُوشِي أَوْ طَرَبُوشِ يَوْسُفْ ، اونده بنم قسم مې وار يوقسه يوسفك

فسى مې ؟ - سئواله جواباً سويلنيلان : مَا مَعَهُ لَا هَذَا وَلَا ذَاكَ ، اونده نه بووار

نه او . جمله سنه ده اولديغى كېي .

(۱۴) . - ضمائر اشاريه تذكير وتأنيشده . مفرد ، جمعده مشار اليهته تابع در

مثال

هَذَا بَلْبُلُ يَوْسُفَ ، بو يوسفك بلبلى در .

هَذِهِ تَصْوِيرَةُ قَدِيمَةٍ ، بویر اسكى تصوير در .

هَؤُلَاءِ رُفَقَاءُ يَعْقُوبَ ، بونلر يعقوبك ارقداشلر يدر

(۱۵) . - بواسماء اشاريه مشار اليهيله برابر بزده كى كېي بر جمله اسميه اوله

رقده قولالانيلور .

مثال

هَذَا كَاتِبٌ مَاهِرٌ ، بویر ماهر كاتب در

هَذِهِ اِنْكَلِيزِيَّةٌ ، بویر انكليز قاديندر

هَذَا مُحَالٌ ، بو محال در

صفت اشاریه

(۱۶) . - صفت اشاریه بشقه برشی اولیوب بوده ضمائر اشاریه دن عبارت ایسه ده، لکن بوحالده مشار الیه معرفه اولور .

مثال

هَذَا الْبُسْتَانِي
تِلْكَ الْقِطْعَةُ
هَؤُلَاءِ الْأَشْخَاصُ
بو باغچه وان .
او قطعه .
بو آدملر .

لغات

مَعْمَل	فابریقه	خُذْ	ال	أَغْنِيَاءُ	زنکینار
مَطْبَعَةٌ	مطبعة	ضَيْقٌ	دار	عِلْمَاءُ	عالملر
فَرَسٌ	فسراق	وَاسِعٌ	کنیش	الْمَاسُ	الماس
تَبَنٌ	صمان	قَامُوسٌ	لغت	إِلَى	ه - یه - طوغری
هَاتُ	ویر - کتور	نَافِعٌ	فائده لی	مِطْرَقَةٌ	چکیج

تعلیم (۴) .

هَلْ مَعَكُمْ حَقَّتُهُ أَوْ حَقَّةُ إِسْمَاعِيلَ - مَا مَعَهُمْ لَا هَذِهِ وَلَا تِلْكَ - هَذَا
مَعْمَلٌ وَاسِعٌ - خُذْ هَذَا التَّبَنَ لِلْفَرَسِ - هَذَا طَرَبُوشٌ قَدِيمٌ - هَاتِ هَذَا
الْقَامُوسَ - خُذْ هَذَا الْقَامُوسَ إِلَى الْمَطْبَعَةِ - هَؤُلَاءِ أَشْخَاصٌ أَغْنِيَاءُ - هَذِهِ

قطعهٔ واسعهٔ --- هذا بستاني محمد --- هل لك صورة --- في هذه الأوضة ---
 هذا كاتب --- مطبعة هو لاء الأشخاص --- ألكم هذه المطبعة أو هذا
 العمل --- هات هذه الحققة --- هذه حققة الماس --- في أي قطعة --- في قطعة
 هو لاء الأشخاص الواسعة --- هذه مطرقة العمل --- أهذا بستاني
 ماهر --- أما هذه انكليزية --- هذا كاتب هو لاء الأشخاص --- هل
 هذا افعال --- هذه فرس انكليزية --- هذا مربيوش حسين القديم --- هل
 هذه فرس يوسف .

ترجمه (۴)

ایشته شوا آدملرك باغچه وانی --- بوحقه و بواغت کینکدر ؟ --- بوسفک می بوقسه
 ضیانک می ؟ --- بوضورتی مطبعه یه کوتور --- ایشته کنیش بر فابریقه --- بونلر
 زنکین آدملردر --- بزده بودده وار اوده --- بو باغچه وانک اسکى بر فسی وار --- بو بر فاندلی
 لغت در --- ایشته ماهر بر باغچه وان --- بو حسن افندینک اسکى لغت کتاب در
 --- بو کنیش او طه ده صورت یوقدر --- هانکی او طه یه مالکدر ار ؟ --- بو او طه یه
 واو ته کی او طه یه مالکدر لر --- بو آدملرك بر فابریقه سی واو ته کیلرك بر مطبعه سی
 واردز --- بو بر واسع اولککه در --- فابریقه نک چکیچی بودر --- ایشته بر اسکى لغت
 ستانی --- ایشته طار بر او طه --- بو ضیا افندینک او طه سیدر --- بو ضیا افندینک او طه سی
 دکیدر ؟ --- ایشته ضیا افندینک فسی .

درس (۵)

ضمائر متعہ اسماء برابر بولندیغندہ ، بزده ضمیر اضافینک قوتنی ارانہ ایدر .

مثال

يدي	الم	يدنا	المز
يَدُكَ	الك مذكر	يَدُكُمْ	الكز جمع مذكر مخاطب
يَدُكِ	الك مؤنث	يَدُكُنَّ	الكز « مؤنث مخاطبه »
يَدُهُ	الى مذكر	يَدُهُمْ	الارى « مذكر غائب »
يَدُهَا	الى مؤنث	يَدُهُنَّ	الارى « مؤنث غائبه »

(۱۷) — نه وقتكه بوضائرك مربوط اولديغى اسمك آخرنده تاء تانيث

(ة) بولنورسه بوتاء تانيث (ة) تاء طويل (ت) صورتنده يازيلور

مثال : اِبْنَةُ ، قِيز ؛ اِبْنَتِي ، قِيزِم .

(۱۸) — ضائرمصائبه كلمات اتيه ابله كلديكى وقت ، زبرده كى مثالارك قوتنى

حاصل ايدر .

لَا جَلْ ، اِيچون — لَا جَلِي ، بنم اِيچون — لَاجَلْكَ ، سنك اِيچون — اَخ
 بَيْن ، آرہ — بَيْنِي ، آرہ مده — بَيْنِكَ ، آرہ كده — «
 دُون ، سز — دُونِي ، بنسر — دُونِكَ ، سنسر — ب «

لغات

حَدِيدَةٌ دیر چبون	طَلَعَ (مِنْ) چیقلمی	لَمَّاذَا (۱) نه ایچون
كُفُوفُ الدَّوَانِ	دَخَلَ کیردی	إِبْرَةٌ ایکنه
مَنْدِيلٌ مَنْدِيلٌ	نَهَار کوندرو	خِطَّ اپمک
كَيْسٌ کيسه	لَيْلَةٌ کیجه	مَطْبَخٌ مطبخ
مَعَ ذَلِكَ بونکله برابر	سَيِّدَاتِ خانلار	شَمْسِيَّةٌ شمشیه
بِإِيَّاهُ برابر (اشیاده)	مَعَ إِيَّاهُ برابر (اشخاصده)	وَالِدٌ پدر ، بابا

(۱۹) لَا تَأْكُيدُ نَفِي در

مثال : مَا لَهُمْ عِبَائَاتٌ وَلَا جَوَارِبُ ، اوانلرك عبالری ده بوق چورا بلری ده

وَلَا شَيْءٌ (۲) کلمه س تر کجه به هیچ برشی ایله ترجمه ایدلملیدر .

مثال : مَا عِنْدَنَا بَيْتٌ وَلَا شَيْءٌ ، بزده اوده بوق هیچ برشی ده

تعلیم (۵)

هَلْ مَعَهُ شَمْسِيَّتِي - دَخَلَ مَعَهُ فِي جَامِعِنَا - هُوَ لَا أَلْسِيَّاتُ (۳)

(۱) مصدره لَائِي مستعمل اولوب بوده (لِئَةٍ) کبی تلفظ اولنور .

مثال : أَطْلُبُ مِنْكَ ذَهَبًا ، بونی سندن ایسنرم ؛ لیه (لَائِي) نیچون ؟

(۲) مصدره وَلَا حَاجَةٌ مستعملدر .

(۳) مصدره سَيِّدَةٌ یرینه تخفیفاً سَيِّدَاتِ دینلدیکی کبی جمعنده ده سَيِّدَاتِ یرینه

سَيِّدَاتِ دیر لر .

مَا مَعَهُنَّ جُورَابَاتٌ وَلَا كُفُوفٌ - هَلْ هُوَ لَاءُ السَّيِّدَاتِ مَعَهُنَّ إِبْرُ مِنْ
وَحِيطُهُنَّ - مَا عِنْدَنَا غَطَاءٌ وَلَا شَمْسِيَّةٌ - وَالِدِي ظَلَعَ مِنْ عِنْدَنَا هَذِهِ
الَّيْلَةَ - مَنَدِيلُهُ وَكُفُوفُهُ - أَمَا مَعَكَ كَيْسُهَا وَكُفُوفُهُمْ وَإِبْرُنَا - مَعِيَ
شَمْسِيَّةٌ وَالِدِي - طَلَعَ مِنْ عِنْدِهِ دُونِ ابْنِي - دَخَلَ مَعَ هَؤُلَاءِ
السَّيِّدَاتِ فِي قَصْرِنَا - دَخَلَ فِي الْجَامِعِ بِالْعَصَا .

ترجمة (۵)

نیچون ایکنه لِرکز وایپلکز یوق؟ - اونک الدیونی ده یوق چورابی ده - بنمله برابر
مطبخدن چیقدی - بوکیجه جامعه نه ایله کیردی - بر دیر چبوق ایله - الدیونسز
مندیلسز؟ کیسه سز وشمسیه سز چیقدی - پدرم کیسکله چیقدی؟ - بوخانلر ایله
چیقدی؟ - قرداشم شمسیه سز چیقدی؟ - بنم کیسه می والدوانلرمی ویرکز -
الکزده نه وار؟ - هیچ برشیء - سز کله اونک بیننده نه وار؟

درس (۶)

افعال ایله اتصالده بولنان ضمائر متصله .

- (۲۰) . - افعال ایله اتصالده بولنان ضمائر متصله : ی . ک (مذکر ایچون)
ک (مونث ایچون) . الی الخ ضمیر لردن عبارن اولوب بنی ' سنی . .
• ضمیر شخص مفعول به قوتنی شاملدز . متکلمده (ی) دن اول برد . (ن)
وقایه زیاده قلنور .

ی (نی)

وَجَدَ نِي	بنی بولدی
وَجَدَ لَكَ	سنی بولدی مذکر
وَجَدَ لَكَ	سنی « مؤنث
وَجَدَ هُ	اونی « مذکر
وَجَدَ هَا	« « مؤنث
وَجَدَ نَا	بزی «
وَجَدَ كُمْ	سزی «
وَجَدَ هُمْ	آنلری «
وَلَا وَاحِدَ	هیچ - هیچ بری مذکر
وَلَا وَاحِدَةً	« « « مؤنث

مثال

وَلَا وَاحِدَ وَجَدَهُ ، اونی هیچ بری بولدی .
 وَلَا وَاحِدَةً أَمَّا ابْنَةُ ، هیچ برینک ایکنه سی بوقدر
 آئین (۱) نرده - من آئین ، نره دن؟
 مثال : من آئین آتقی ، نره دن کلدی؟

(۱) مـصـرـده (فین) مـسـتـعـمـلـدر . فی آئین نک مخفیفدر

مثال : كُنْتُ فَيْنِ لِحَدِّ الْآنَ ، شمدی به قدر نره ده ایدک؟
 كُنْتُ فِي الْمَدْرَسَةِ ، مکتبه ایدم

لغات

اوک	قُدَام	یول	سِکَّة	نعل ؟	کَيْفَ (۲)
باش	رَأْس	قلنج	سِیْف	نه وقت ؟	مَتَى
بیون	عُنُق		خَنْجَر	اوردی	ضَرَبَ
چالدى	سَرَق	عفو	الْعَفْوُ	چارشو	سُوقَ
بییق	شَنَبْ شَارِب	اباق	رِجْلُ	اولدیردی	قَتَلَ
صائیجی	بِیَاع	خرسز	سَرَّاق	آنسزین	عَلَى غَفَاةٍ

تعلیم (۶)

کَيْفَ السَّرَّاقُ ضَرَبَ الْبِیَّاعَ -- ضَرَبَهُ بِسِیْفٍ وَقَتَلَهُ -- مَعَ مَنْ
 أَتَى الْبِیَّاعُ -- وَلَا وَاحِدٌ أَتَى مَعَهُ -- أَيْنَ قَتَلَهُ -- السَّرَّاقُ ضَرَبَ
 الْبِیَّاعَ بِخَنْجَرٍ فِي السِّكَّةِ -- لَا يَشَيْءٌ وَمَتَى ضَرَبَهُمْ -- ضَرَبَهَا عَلَى
 عُنُقِهَا وَرَأْسِهَا -- وَجَدْنَا عِنْدَ الْبِیَّاعَةِ -- الْعَفْوُ سِیْدِي وَجَدَكُمْ
 فِي السُّوقِ -- هَلْ ضَرَبَ بَهْنٌ بِسِیْفٍ أَوْ بِخَنْجَرٍ -- مَا ضَرَبْنَا لَا بِسِیْفٍ وَلَا بِخَنْجَرٍ ...
 وَلَا وَاحِدٌ عِنْدَهُ سِیْفٌ -- مَتَى أَتَى السَّرَّاقُ -- أَتَى إِلَيْنَا عَلَى غَفَاةٍ --
 أَمَا قَتَلَهُمْ فِي السُّوقِ

(۲) مصدره (اِزَاي) قولالانیاور .

اِزَاي سِیَادَتِكُمْ ' ذات عالیکز نصلاسکز؟

ترجمه (۶)

بنی بویولده (سوقاق) بولدی . — عفوایدیر سـکـز خانم ، اوسزی سوقاقده بولدی — خانم ، اوسزی اوردی ؟ — نصل ونه ایله سزی اوردی ؟ — اوآونی خنجزله اوردی . — کیمک یاننده (اوکونده) ؟ — بنم اوکومده . — بوآدم نه چالدی ؟ — او بوقهوه فنجاننی چالدی . — آنی نه وقت چالدی ؟ — آنلری خنجزله اولدیردی . — انک ایاغنه اوردی . — سزی نه ایچون اوردی ؟ — انی خنجزله می اوردی (۱) یوقسه قلنجله ؟ — بوآدم بنی بولدی . — چارشوده سزی هانکی آدم بولدی ؟ — قرداشم اونی سوقاقده بولدی . — اوزرمزه کلدی ویزی اوردی

درس (۷)

❖ ضمائر منفصله یعنی فاعل واقع اولان ضمیر لر . ❖
ضمائر شخصیه

فـخـبـ (۲) بز	جمع	اتـمـاـسـز (ایکی کشی)	تثنيه	اَنَا بن	مفرد
انتم سز		» » » »		أَنْتَ سن	
انتن سز مؤنث		» » » »		أَنْتِ سن (مؤنث)	
هم آنلر		هُمَا آنلر		هُوَ او	
هن آنلر مؤنث		» » » »		هِيَ او (مؤنث)	

اشبو ضمائر شخصیه متممیه برابر بر جمله اسمیه تشکیل ایدر لر .

(۱) مصدره اگر فعل مفعولی مقامنده بر ضمیری حاوی ایسه ، استفهام ایچون ضمیر دن صوکره بر (شی) کتور بلور . بو استفهام بختنده ارانیله جقدر .
مثال : قتلهاشی ، آنی اولدور دی ؟ — ماقتلهاشی ، آنی اولدور مدی .

(۲) مصدره احنا در

مثال

هِيَ مَرِيضَةٌ (۱) . اوخسته در
 نَحْنُ أَصْدِقَاءُ . بز دوستز
 أَخِي نَادِمٌ . قرداشم نادمدر
 أُخْتِي خَلْفَ الْحَائِطِ . همشیره م دیوارك ارقه سنده در
 أَنَا عَظَمَانٌ . بن صوسزم
 نَحْنُ فِي الدُّكَّانِ . بز دكانده بز

ضمائر منفصله دن اولوب مفعول واقع اولان ضمائر:

ایا کما	ایکیکزی ،	ایکیکزه
ایاک	سنی ،	سنکا
ایاک	«	«
ایاه	انی ،	اکا
ایاه	«	«
ایاکما	ایکیسنی ،	ایکیسنه
ایاه	«	«

جمع

اَيَّانَا . بزى ، بزى
 اَيَّاكُم . سزى ، سزه
 اَيَّاكُنَّ . « «
 اَيَّاكُم . آنلری ، آنلره
 اَيَّاهُنَّ . « «
 (مؤنث) (مؤنث)

(۱) مصدره عیانه . در . مثال : اِحْنًا عِیَانِینْ ، بز خسته بز

مثال

مَا أَكْرَمْتَ إِلَّا إِيَّايَ ، انْجُ بَكَا اِكْرَامِ اَيْتَدِك .
إِيَّاكَ نَعْبُدُ ، سَكَا عِبَادَتِ اَيْدِه رَز

(۲۱) — هَلْ — أ — مَ — أَمَّا — اداتلری ضمائری شخصی — نَك مَتَمَعِلَه برابر تشکيل ایتدیکی جمله اسمیه نَك اولانه ده کلور لر .

مثال

هَلْ أَنْتَ غَنِيٌّ ؟ سن زنکین میسین ؟
أَمَّا هُمْ مُسَاكِينٌ ؟ اونلر فقیر دکلیدر لر ؟
مَا هُوَ عَاقِلٌ ؟ او عقلی دکلدر .

ادات استفهام مبتدأ دن سوکره کلنجه بر ضمیری تعقیب ایدر .

مثال

أُخْتُهُمَا هَلْ هِيَ سَعِيدَةٌ ؟ قیز قرداشی مسعود میدر ؟
أَخِي مَا هُوَ مُسْكِينٌ ؟ قرداشم فقیر دکلدر

۲۲ — كَرَكْ ضَمِير كَرَكْ صَفْتَلَر ، اَشْخَاصَكْ غَیْر بَدَه جَمْع بَرِیْنَه مَوْنَت قَوَالَانِیلور
(ذاتاً عر بده عموماً جمعاً مَوْنَت اعتبار ایدلش در .)

مثال

هَذِهِ الْمَنَاشِفُ نَظِيفَةٌ خُذْهَا . بو حاولیلر تمیزدر آل

(۲۳) — ادات تنبیه اولان ها ضمائری منفصله ایله کلدیکی وقت وجه آتی

مثال

ها هو	ایشته او
ها هم	ایشته اونار
ها آنتم	ایشته سز
	الخ کبی

بوضائر منفصله اسم اشارت ایله برابر بولندیغنده مثال اتی وجهله در .

هذا هو	بو او در .
هذه هي	بو او در . (مؤنث)

لغات

اخبار	حوادث	محزن	حزن و یرن	شمعدانات	شمعدانلار
جرائد	غزته لر	اخوة	قرداشلر	دفاتیر	دفتر لر
اجنبی	بیانچی	شر اشف	چارشافلر	وسخ	کیرلی
في الحقيقة	صحیحاً	اخوات	قیز قرداشلر	اقلام	قلملار
صدقات	صدقه لر	هنا	بوراده	شموع	مولار
ملیح	خوش - کوزل	عظیم	بیوک	لطیف	لطیف
قصیر	قیصه	جدید	یکی	کثیر	چوق
کبیر	بیوک	صغیر	کوچک	خفیف	بینی - خفیف

(۲۴) . — کړک مذکور هفتلرده کړک بوروزنده اولان هفتلرک اکثر یسنده جمع یا پمق ایچون ی حذف اولنوب یرینه (۱) کتور یلور

مثال

مفرد	جمع	
کبیر	کبار	بیوکلر
صغیر	صغار	کوچکلر

تعلیم (۷)

أَنْتَ مَرِيضٌ — هَلْ هُوَ مَرِيضٌ — مَا هِيَ أَجْنِبِيَّةٌ — أَمَا هُمْ كِبَارٌ — نَحْنُ صِغَارٌ وَأَوْلَاؤُكَ كِبَارٌ — مَنْ فِي الدُّكَّانِ — مَعَ مَنْ هُمْ فِي الْبَيْتِ — هَذِهِ الْأَقْلَامُ مُلِحَةٌ — الْأَخْبَارُ فِي الْجَرَائِدِ عَظِيمَةٌ — أَيْنَ دَفَاتِرِي النِّظَافَةِ — أَخَوَاتِي كِبَارٌ جِدًّا — مَا أَنَا (۱) جَدِيدٌ هُنَا — مَعَ مَنْ (۲) هِيَ — هَذِهِ الْأَقْلَامُ خَفِيفَةٌ جِدًّا — أَنْتِ أَجْنِبِيَّةٌ هُنَا — الْجَرَائِدُ جَدِيدَةٌ — هَا هُمَا مَعَ أَخَوَاتِنَا — هَاهُو مَعْنَا — هَذِهِ هِيَ — أَيْنَ أَخَوَاتُكَ — هَاهُنَّ — أَيْنَ أُخْتُكَ —

(۱) ماني مصرده ماني تلفظ اولنوب شی اداتيله معاً ماني شی دینلور که بن دکلم دیمکدر

مثال : ماني ش عیّان ، خسته دکلم .

(۲) مَنْ مِنْ بَرِينَه مِنْ قَوْلَا نِيلور .

مثال : مِنْ يَدُقِّ الْبَابَ ، قېوي کيم چاليلور ؟

هَذِهِ هِيَ - هَذِهِ دَفَاتِرُ نَظِيفَةٍ - أَمَّا هَذِهِ أَخْبَارُ شَنِيعَةٍ - مِنْ هَذِهِ - هَذِهِ
أُخْتِي الْكَبِيرَةِ - الْغَنِيُّ مَا هُوَ سَعِيدٌ بِالْحَقِيقَةِ

ترجمہ (۷)

اجنبی غزتہ لر ینک حوادثی متألدر . — بنم کوچک برا در لرم دکانده درلر
— بوچارشافلر تمیز دکلدر . — بوشمعد انلر پک لطیف درلر . — قرداشلر کز
بیوکیدر لر یوقسه کوچک می ؟ — بودقتر لر تمیز درلر وهمشیره مک دفتر لری
پیس در . — برادر مک قملری یکیدر لر . — بیوکلر و کوچکلر بوراده درلر . —
بوشمعد انلرک موملری ایی دکلدر ؟ — بوراده صدقه چوقدر . — خسته دکلیسکز
— ایشته او (مؤنث) برادر لر مله برابر . — ایشته بز سز کله برابرز . — همشیره لر کز
نره ده درلر ؟ — ایشته اونلر . — تمیز دفتر لر نره ده درلر ؟ — ایشته اونلر —
بو موملر ایی دکالر می

درس (۸)

(۲۵) — وَحَدَ کِمَه سِ ضمیر متصله ایله برابر کلدیکی وقت ، بزده کی یالکز
کِمَه سنک شامل اولدیغی معنایی ارائه ایدر . (و بو وَحَدَ کِمَه سی دائماً
منصوب در) .

مثال

نَحْنُ وَحَدْنَا فِي الْحَوْشِ آولیده بز یالکز

مَا هِيَ وَحَدَهَا هُنَاكَ او (مؤنث) اوراده یالکز دکل

(۲۶) — نه وقت ضمائر منفصله لر ، یکدیگر ینی تعقیباً کلور لر ایسه : مخاطب ضمیری
غائبه ، متکلم ضمیری مخاطبه تقدم ایدر .

مثال -

أَنْتَ وَهُوَ سَنَ وَاو .

أَنَا وَ أَنْتَ بِنَ وَ سَن .

نَحْنُ وَ أَنْتُمْ بَزَ وَ سَز .

لغات

اَبْنَاء	اوغلار	لَاَنَّ	چونكه	بقره	اينك
فُقَرَا	فقير لر	خَال	دای	مفاتیح	اناختار لر
مِلْعَقَة	قاشیق	عَصَا (مُونْت)	دكنك - عصا	بَخِيل	حسیس
حُزْنَاء	مجز و نلر	جَار	قومشتو	تَرَبُّوش	فس
دَائِمًا	دائما	كَتِف	اوموز ، كرك	مَكْتَب قَلَم اوطه سی -	یازی خانه

تعلیم (۸) .

هَلْ أَبْنَاءُ جَارِي وَحْدَهُمْ عِنْدَكَ - هَلْ مَعَكَ مَفَاتِيحُ الْبَخِيلِ - لَا
 مَعِيَ - جَارٌ خَالِي هَلْ هُوَ دَائِمًا بَخِيلٌ - نَعَمْ هُوَ دَائِمًا بَخِيلٌ - نَحْنُ دَائِمًا
 حُزْنَاءٌ - هُوَ وَ آبَاؤُهُمْ عِنْدَ الْبَوَابِ - هَلْ خَالَتِي عِنْدَهَا مَفَاتِيحُ الْمَكْتَبِ -
 نَعَمْ عِنْدَهَا - لَا مَا هِيَ عِنْدَهَا - لِمَاذَا أَنْتُمْ وَحْدَكُمْ فِي مَكْتَبِ
 جَارِنَا - سَيِّدِي نَحْنُ وَحْدُنَا - أَبْنَاءُ جَارِنَا دَائِمًا حُزْنَاءٌ لِأَنَّهُمْ فَقَرَاءٌ -
 عَصَاهُ فِي الْمَكْتَبِ - بَقَرَتِي أَوْ بَقَرَتُهُ فِي الْحُوشِ - حِمَارَةُ الْبَوَابَةِ فِي
 الْحُوشِ

[illegible]

درس (۹) .

❦ اسماء موصوله واستفهامية ❦

اسماء موصوله

مفرد	جمع	(۱)
الَّذِي	الَّذِينَ	مذکر ایچون
الَّتِي	اللَّوَاتِي	مؤنث

عربیچہ ده اسم موصول اولان : الَّذِي الَّذِي ... لسان عثمانی ده نفسنده برکله اولیوب ماده یه تلاحق ایدن علامت ایله تفریق اولنور .

امدی بو اسم موصولک مر جعی یا فاعل و یا خود مفعول اولور . فاعل اولور ایسه ترکیجه ده اسم فاعل اداتی اولان آن یا خود کی ضمیر وصفیسنندن عبارتدر .

مفعول اولور ایسه (آئیده) (۱۳) نجی درسده کوریله جکی وجهله فعل صله یی

(۱) مصدره آلتی هر جنس وعدد ایچون کلامده مستعملدر .

تشکیل ایدن ق - ك حروف مكسوره لاحقه سندن عبارتدر .

مثال :

کلان کمی	الْمَرْكَبُ الَّذِي وَصَلَ
یزده کی اختیار قادین .	الْعَجُوزَةُ الَّتِي عِنْدَنَا
یوقار یدد کی افندیلر .	السَّادَاتُ الَّذِينَ فَوْقَ
مخزنلری اولانلر .	الَّذِينَ لَهُمْ مَنَازِنُ

(۲۶) - مَنْ ، كَيْم ؛ استفهام عن الشخص

مثال :

بوکنج آدم کیم در ؟	مَنْ هَذَا الشَّابُّ
بوقیز چو جفی کیم در ؟	مَنْ هَذِهِ الصَّبِيَّةُ

(۲۷) - مَا ، نَه — نَه شئ ؛ استفهام عن الاشياء .

مثال :

بوشاته نه در ؟	مَا هَذَا الضَّجِيجُ
بو بیرام نه در ؟	مَا هَذَا الْعِيدُ

(۲۸) - فاعلك قوتنی تشدید ایچون ، ضمیر شخص ، منفصله ایله مشترك ،

کیفیت و کیفیت مساوای اسم موصول کتور بلور .

بنم که	أَنَا الَّذِي
سنسین که	أَنْتَ الَّذِي
اودر که	هِيَ الَّتِي

الخ کمی .

مثال

اللَّهُ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاءَ ، اول الله در که سَمایِ یراتدی .

ساده جه ترجمه سی : سَمایِ خلق ایدن جناب حقدر .

سُحْمِدُ اللَّهُ هُوَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ، اول الله حمد ایدرز که

انسانی احسن تقویم اوزرد یراتدی .

ساده جه ترجمه سی : انسانی احسن تقویم اوزرد خلق ایدن جناب حقه حمد ایده رز .

تنبيه : مبتدأ دن سو کرده الَّذِي یاخود ال (حرف تعریف) کلمورسه ابهامدن

توقی ایچون برده ضمیر منفصله کتور یلور .

مثال

هَذِهِ الْمَدِينَةُ الْعَتِيقَةُ ، بو انجق اسکی شهر در .

اللَّهُ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاءَ ، کوکی یرادان انجق جناب حقدر .

(۲۹) - نه وقت اسم موصول بر اسم غیر معینه راجع اولور ایسه ، او حالده

سم موصول ظاهر اولیوب مستتر در .

مثال : هَذَا شَيْخٌ لَهُ قَرْدٌ ، بو میونی اولان بر اختیار در ؛ هَذَا شَيْخٌ

(الَّذِي) لَهُ قَرْدٌ دیکدر .

لغات

غَسَّالَةٌ	چاشورجی قاری	مَرِيضٌ	خسته
رِجَالٌ	ارککلار	قُبُورٌ	قبرس

عَبْدٌ - عِبَاد	كوله - كوله لر	الهند	هند - هندستان
شَخْصٌ	بر كمسه	حَرْق	ياقدي
مُحْسِنٌ	احسان ايدجي	قَرِيبٌ (مِنْ)	يقين
جَسْرٌ	كوپري	جَزِيرَةٌ	اطه
حَضَرَ - جَاءَ	كلدي	تَرْعَةٌ	قنال
مَرْكَبٌ	بجرا و نهرا واسطه نقليه		

تعليم (٩)

هَؤُلَاءِ السَّادَاتِ الَّذِينَ فِي الْمَحْطَةِ (استاسيون) مَرْضَى جِدًّا - مَنْ هَؤُلَاءِ
الشُّبَّانِ الَّذِينَ فَوْقَ - مَا هَذَا الْمَرْكَبُ - هَذَا الْمَرْكَبُ حَضَرَ مِنْ قُبُورِ -
هَذَا مَرْكَبٌ حَضَرَ مِنَ الْهِنْدِ - هَؤُلَاءِ هُمُ الرِّجَالُ الَّذِينَ هُمْ مَرْضَى -
مَا هَذَا الضَّعِيجُ - هَذَا ضَجِيجُ عَبْدِ الشَّابِّ الَّذِي حَضَرَ مِنَ الْهِنْدِ
- لِمَاذَا حَرَقَ تِلْكَ الْمَخَازِنَ الَّتِي هِيَ قَرِيبَةٌ مِنَ الْجَسْرِ - هَذَا
عَبْدٌ حَرَقَ الْمَحْطَةَ - مِنَ الْغَسَّالَةِ الَّتِي فَوْقَ - هَذِهِ غَسَّالَتُنَا - هَذِهِ
شَابَةٌ مُحْسِنَةٌ - فِي جَزِيرَتِكُمَا الَّتِي هِيَ قَرِيبَةٌ مِنْ جَزِيرَةِ هَؤُلَاءِ الرِّجَالِ -
مَنْ الَّذِينَ مَعَ الشَّيْخِ - مَنْ فَوْقَ - أَنَا هُوَ - هَلْ أَنْتَ الَّذِي
عِنْدَكَ قِرْدٌ - أَهُوَ الَّذِي وَصَلَ - هَؤُلَاءِ سَادَاتُ لَمْ مَرْكَبٌ - هَذَا

هُوَ الْعَبْدُ الَّذِي لَهُ قَرْدٌ - مَا هَذِهِ الْجَزِيرَةُ - هَذِهِ جَزِيرَةُ قُبْرَس -
 مَا هَذِهِ الْمَحَطَّةُ الَّتِي هِيَ قَرِيبَةٌ مِنَ الْجَبْرِ - مَنْ هَؤُلَاءِ الرِّجَالِ الَّذِينَ
 عَلَى هَذَا الْمَرْكَبِ - هِيَ الَّتِي مُحْسَنَةٌ - هَذِهِ مُحَطَّةٌ قَرِيبَةٌ مِنَ الْمَدِينَةِ -
 أَمَّا هَذَا هُوَ الْمَرْكَبُ الَّذِي حَضَرَ مِنَ الْهِنْدِ - مَنْ الَّذِي وَصَلَ

ترجمه (۹)

ایشته صاحب کرم بر کنج آدم - بو کوپری به اک یقین اولان بر استاسیون در
 - بو شخص کیمدر ؟ میمنی اولان اختیار در - بو میمون نه در ؟ - بو هند کس
 اوزرنده کلان میمندر - بو بیرام نه در ؟ - بو بو اختیارک بیرامیدر
 - بو مغازه لیک صاحبی بولنان ذات کر مکاردر - استاسیونک یقیننده بولنان بو مغازه لری
 احراق ایدن بو کنج آدمدر - کنج بر چو جفی اولان بو اختیار قادیندر - یوقار یدیه کی
 بو کور لدی، نه در ؟ - بو اطه نه اطه سیدر - بو قبریس اطه سیدر -
 کمینک اوزرنده بولنان اودر - بو افندیلر ابله برابر یوقار یدیه بولنان سز میسکز
 - اوت ، بنم - بزز - موجوداتی یرادان کیمدر ؟ - الله - بو هانکی
 شهر در ؟ - ایشه قبریس اطه سی - ایشه هند دن کلان بر کی - بو کمیده بولنانا
 خسته در لر - اطه به یقین بولنان بو کی هانکی کیمدر ؟ - هند دن کلان کیمدر -
 بو قار یدیه بولنان چاشورچی قار یدر .

درس (۱۰)

- (۳۰) — عربچه ده کیت (عدد) اوچدر : مفرد ، تثنيه جمع .
 (۳۱) — تثنيه ايکي عدده دلات ايدر . اداتي ده : اَنْ - بِنْ در .
 مفردك آخريته بوادا بدن برينك علاوه سيّلة تثنيه يا پيلور . بواداندين اَنْ
 فاعل و فاعله متعلق اولانه ، بِنْ مفعول و مفعوله متعلق بولنامه عائد در . (كرك
 براسمك ، كرك براداتك مفعولى اولسون) .

مثال

- يَوْمٌ كَامِلٌ ، بتون برکون - يَوْمَانِ كَامِلَانِ ، بتون ايکي کون
 يَوْمَيْنِ كَامِلَيْنِ ، ” ” ” ”
 (۳۲) — اگر تثنيه بر ضمير متصلی تقدم ايدر يا خود مضاف واقع اولور ايسه
 آخرنده کي (ن) حذف اولور .

مثالی

- أُذُنٌ ، قولاق - أُذُنَيْكَ ، سنك قولاقلرك اولوب أُذُنَيْكَ دكلدر
 مَنَارَةٌ ، فنار بحري - مَنَارَتَا الْمِينَا ، ليمايك فنارلري اولوب مَنَارَتَانِ الْمِينَا دكلدر
 بو قاعده يعنى (ن) ك حذف اولنمسي . قاعده سي ، بر وجه آتى كور الله حكم
 وجهله جمعه ده جاريدر .

جمع

(۳۳) — اسان عربده : جمع مذکر سالم ، جمع مؤنث سالم ، جمع مکسر
 ناميله اوج جمع واردر . سالم اولانلر مفردلری هیچ تبدل ایتمیوب آخربنه
 ادات علاوه سیله یاپییلانلردر . جمع مکسر اولبله اولیوب مفردینک شکلی بستیون
 تغیر ایدر . مثلاً کاس دن کوؤس کبی . بو جمع مکسر بختی مؤخرآ کله جکدر .
 (۳۴) — جمع مذکر سالم اداتی وُن — یِن اولوب مفرد مذکرک
 آخربنه بوادادن برینک علاوه سیله جمع مذکر سالم یاپیلور

مثال

مُسْلِم	مُسْلِمُون	مسلمانلر .
	مُسْلِمِین	
مُؤْمِن	مُؤْمِنُون	ایمان ایدنلر
	مُؤْمِنِین	« «

(۳۵) — بوادادن وُن فاعل و فاعله متعلق اولانه یِن (۱) مفعول و بوکما
 متعلق بولنانه عائددر .

(۳۶) — جمع مؤنث سالم اداتی آت در . مفرد مؤنثک آخرنده کی مؤنث
 اداتی بولنان (ة) حذف اولنوب یرینه آت وضعیله جمع مؤنث یاپیلور .

مثال: } مسلمات
مؤمنات } مؤمنات

۳۷. -- جمع مذکر سالم صیغه سیله جملنانلر :

برنجی ، خباز ، اککچی ؛ حداد ، دمیرجی وزنده بولنان اسماء صنایع :

خبازون } اککچیلر } حدادون
خبازین } حدادین } دمیرجلر
حالة رفعلرنده
حالة نصب وجرلرنده

ایکنجی ، همان کافه صفت نسبیله لرده (بوللرده درت جرفلی یاخوددها زیاده و آخرنده ی بولنان صفتلردر .) مثلاً : فرانسوی ، فرانسولی ، مصری ، مصرلی کبی که جملری : فرانسویون ، مصریون کلور . فرانسولر ، مصرلیلر دیمکدر و چنجیسی ، اسم فاعل و مفعولده در . (ایلرده بو جمع حقنده دها بر قایچ سوز سویلنه جکدر .)

۳۸. -- جمع مؤنث صیغه سیله جملنانلر :

(۱) نجی ة * ایله نهایتلنن اسملرک اکثریسی .

مثال . مرّة ، بر دفعه ؛ مرآت چوق دفعه لر .

(۲) نجی جمع مذکر لرنده نهایتلری مطرد اولان اسماء وصفات مؤنثه

مثال : هند - هندات ؛ حسنة - حسنات . - کبی

(۳) نجی دیگر کلمه لرکه مؤخرًا بو کلمه لردن مراد نه اولدیغی ذکر اولنه حقدیر

لغات

طوغری	صالح	تعال	کل	ليلة *	کیجه
موجود	حاضر	اقام	اقامت - ایتدی	نبحار	طوغراماجی
غیر موجود	غائب	منذ	منذ دنیرو - مثلاً صباح دنیرو	خیاط	ترزی
ممنون	مبسوط	نساء	قادرلر	شهر	آی - ماه
اوغراشان	مشغول	مدح	ثناء - ایتدی - اوکدی	ضیعة *	چفتلک
چالیشقان	مجتهد	حارة *	محلہ	مدّة	معین - بر زمان
اوکردهچی	معلم	بنات	فیزلر	تلامیذ	شاگردلر .

تعلیم (۱۰)

تعال معی الی حارة النجارین ... مدح المسلمین الذین فی تلك الضیعة - اقام عند الفرانساویین مدّة * * شهرین کاملین - هؤلاء النساء خیاطات فرانسویات - تلامیذ معلمینا مجتهدون جداً - بناتنا ما هنّ حاضرات لانّ المعلمات غائبات - نحن مبسوطون من تلامیذنا

* بواشارت جمع مؤنث صیغه سیله جمعه جک اولان اسماء مفردة بی ارائه ایدر
 ** اکثریا (مدّة) گله س ذکر اولنمز . مثال : اقام عندنا یومین کاملین
 * بزم یاغزده تمام ایکی کون قالدی . کبی .

الْمُجْتَهِدِينَ - هَذَا النِّجَارُ مَدَحَ هَؤُلَاءِ الْمُسْلِمِينَ وَنِسَاءَهُمْ - آيِنَ
الْكَأْسَانِ - الْمُسْلِمُونَ غَائِبُونَ عَنِ الضَّيْعَةِ مِنْذُ يَوْمَيْنِ وَلَيْلَتَيْنِ - هَلْ
أَنْتُمْ مَشْغُولُونَ - خِيَّاطَاتُ بَنَاتِي مُجْتَهِدَاتٌ - تَلَامِيذُ هَذَا الْمُعَلِّمِ أَمَّا
هُمْ صَالِحُونَ - فِي حَارَتِي ضَيْعَةُ الْمُسْلِمِينَ.

ترجمه (۱۰)

بواغندی بزم یاغزده ایکی آی وایکی کون قالدی . -- ترزینک قیزلرینک معلمه لری
عفیفه درلر . -- نیچون قیز لرکز دائما موجود دکل . -- بزم خواجه لرمز مهرلیدر
چفتلکده بولنان شاگر دلرمز چالیشقان درلر . -- خواجه لری کندیلرندن
خوشنود درلر . -- بوکویلرده بولنان قاریلر مسلماندر . -- بواگکچی بو قیز لری
و معلمه لرینی نیچون مدح ایتدی ؟ . -- بواگکچیلر دائما مشغولدرلر . -- محله نک
ترزیلری یاننده . -- ایکی آبدن بری . -- او بر دفعه بنم یاننده برکیجه وایکی
کوندز قالدی . -- بو محله لرک مسلمانلری چالشقاندرلر

درس (۱۱) .

افعال

- (۳۹) . -- فعل یابسیت یاخود مرکب اولور .
(۴۰) . -- فعل بسیط ماده اصله سی اعتبار یله : ثلاثی (اوچ حرفلی) رباعی
(درت حرفلی) در .

کُتِبَ	یازدی	ثلاثی
} مثال :	دُحِرَجَ	رباعی
	بُووِرِلْدِی (۱)	

(۱) عربجه فعل ' ماضینک اوچنچی شخصیه افاده اولنور

(٤١) . — ثلاثی اولان فعل بسیطلرده یا قیاسدر یا خود غیر قیاسیدر

(٤٢) . — ثلاثی اولوبده قیاسی اوله رق تصریف اوانان افعال

ماضی

فیردی	جمع مذکر غائب کسروا	فیردی	مفرد مذکر غائب کسر
	جمع مؤنث غائبه کسرن		مفرد مؤنث غائبه کسرت
فیردکز	جمع مذکر مخاطب کسرتهم	فیردک	مفرد مذکر مخاطب کسرت
	جمع مؤنث مخاطبه کسرتن		مفرد مؤنث مخاطبه کسرت
فیردق	جمع متکلم کسرتنا	فیردم	مفرد متکلم کسرت

(٤٣) . — اکر جمع مذکر غائبدن صوکرده بر ضمیر کلورسه آخرنده کی (ا) حذف اولنور

مثال : کسروها انی فیردیله یازیلوب ، کسروها یا زلار .

فعلک فاعلیله مطابقتی

(٤٤) . — اولاً ، هر حالده فعل فاعلندن یا مقدم یا خود مؤخر بولنور .

(٤٥) . — ثانیاً ؛ فعل فاعلندن کړک مقدم بولنسون کړک مؤخر ، فاعلی مفرد

اولنجه جنسیت و عددیت جهتیله فاعلیله مطابقت ایدر .

مثال

الْحَارِيَةُ كَسَرَتْ الْاَوَانِي ، جاريه قاپلری فیردی . دها ابوسی

كَسَرَتْ الْجَارِيَةُ الزُّجَاجَةَ ، جاریه جاملری قیردی . (فعلك فاعله تقدمی اولادر)
(۴۶) . — ثالثًا ، فعل مؤخر اولوب فاعلیده مثنی یا جمع اولور ایسه ینه مطابقت لازمدیر

مثال

الرِّجَالُ كَسَرُوا الْعَجَلَةَ ، آدملر تکرلکی قیردیلر .
الصَّبَايَا كَسَرْنَ الْمَرْأَةَ (۱) کنج قیز چوجقلر آینه یی قیردیلر .
(۴۷) . — رابعًا ، فعل مقدم اولور ایسه ، فاعل کَرک مثنی کَرک جمع اولسون
فاعلیله یالکیز جنسیتجه مطابقت ایدر .

مثال

كَسَرَ الرَّجَالُ الْعَجَلَةَ ، آدملر تکرلکی قیردیلر
كَسَرَتْ الصَّبَايَا الْمَرْأَةَ ، قیز چوجقلری آینه یی قیردیلر
(۴۸) . — خامسًا ، فعل اشخاصک غیری یه دلالت ایدن براسم جمع ایله بولندیغی
وقت (او اسمدن کَرک مقدم اولسون کَرک مؤخر) مفرد مؤنث اوله رق کداور .
الْقِطَاطُ كَسَرَتْ الصُّحُونُ ، کدیلر طباقلری قیردی .

یاخود

كَسَرَتْ الْقِطَاطُ الصُّحُونُ « » » » .

لغات

بَوَّاب	فپوچی	سَلَمَ (مِنْ)	فورنولدی
شِیَال	جمال	فَرِحَ (بِ)	فرحاندی
مَوْت	اولوم	هَرَبَ (مِنْ)	قاچدی
فِرَّان (جمع)	فاره لر	الْبَارِحَةُ	دوت
حَرِيق	یانتقین	أَوَّلُ الْبَارِحَةِ	اولسی کون
حَالًا	در عقب	حِیَّة *	پیلان
مُسَافِر	مسافر	الْوَاحُ	لوحه لر
طَرَدَ	قوودی - اعادة ایتمدی	أَيَّامٌ	کونلر
رَجَعَ (مِنْ)	عودت ایتمدی	مَنْزِل	مسکن - اقامه تکیاه
قَهْرٌ	قهارلی	مَسْفَرٌ	سفر - سیاحت
کَبُرَ	بیودی	قُبَّة	قبه

تعلیم (۱۱)

رَجَعَتِ الْجَارِيَةُ مِنْ سَفَرِهَا أَوَّلُ الْبَارِحَةِ - هَرَبَتْ هَؤُلَاءِ الصَّبَابَا مِنْ مَنْزِلِنَا وَسَلِمْنَ مِنَ الْحَرِيقِ - أَمَّا هَرَبَ هَؤُلَاءِ الْمُسَافِرُونَ مِنْ عِنْدِنَا - فَرِحَتِ الْبَوَّابَةُ بِمَوْتِ الْقَطَّاطِ - شِيَالُونَ هَؤُلَاءِ الْمُسَافِرِينَ كَسَرُوا الْعَجَلَةَ وَهَرَبُوا حَالًا - هَؤُلَاءِ هُمُ الرِّجَالُ الَّذِينَ طَرَدُوا الْجَارِيَةَ مِنْ مَنْزِلِهَا -

متعدد فاعل آلان فعل .

(٤٩) — اولاً ' فعل مؤخر اولوب فاعلده ايكي شخص ياخود ايكي شي ' اولور ايسه
فعل مثنى اوله رق ' فاعل ايكيدين زياده اولور ايسه ' فعل جمع اوله رق ككتور يلور

مثال

آدم وچوچق مركبه بينديلر

الرَّجُلُ وَالْوَلَدُ رَكِبَا عَلَى الْخَمَارِ

معلم وشا كر دلري اينديلر .

الْمُعَلِّمُ وَتَلَامِيذُهُ نَزَلُوا

(٥٠) — ثانياً ' فعل مقدم اولنجه ' فاعل كرك ايكي اولسون كرك زياده
مفرد اوله رق ككتور يلور ايسه ده جنسيته ايلك فاعل ايله مطابقت ايدر .

مثال

عائشه ويوسف كندى كوچك فيز
قرد اشلر يني كچديلر

سَبَقَتْ عَائِشَةُ وَيُوسُفُ أَخْتَهُمَا الصَّغِيرَةَ

(٥١) — ثالثاً ' اكر فاعلار متقدم اولور و جنسيته ده مختلف بولور ايسه لر فعل
مذكر اوله رق ككتور يلور .

مثال

الْكَبْشُ وَالْبَقَرَةُ * نَطَحَاهُ ' قوج واينك آنى سوسديلر .

(٥٢) — رابعاً ' اكر فاعلار اشخاص متعدده دن عبارت ايسه ' فعل شخص مرجع
ايله (متكلم مخاطبة مخاطب غايه مرجعدر) مطابقت ايدر .

بن وكوله آنى دوكدك

أَنَا وَالْعَبْدُ ضَرْبَانِ

سن واو بولوحه يي قيرديكر .

أَنْتَ وَهِيَ كَسَمْتُمَا هَذَا اللَّوْحَ

مثال

لغات

سمع	ایشندی - طوبدی	صَوْتُ	سس
جرح	یاره لدی	مَضِرُّ	ایاچی
بعت (الی)	کوندردی	دُكَانُ	دکان
فهم	آکلادی	أَوْضُ	اوطه ار
خرب	بوزدی - بیقدی	لُغَةٌ *	لغت - لسان
قصد	یونلدی	بِالْقُرْبِ مِنْ	یقیننده - یقینندن - یاننده
سَرَايَةٌ *	سرای	تَرْجُمان	ترجمان
حداد	دویرچی	فَلَاحُ	چفتچی - اکنجی
أَصْحَابُ	ارقداش		

تعلیم (۱۲)

أَمَّا فَهِمْتُ لُغَتَهُمْ - مَا فَهِمْتُهَا وَلَكِنْ فَهِمْتُهَا هَذَا الرَّجُلُ وَتَرْجُمانُهُ -
 جَرَحًا الْفَلَاحِينَ الَّذِينَ بِالْقُرْبِ مِنَ السَّرَايَةِ - خَرَبْتُمْ دُكَانَ هَؤُلَاءِ
 الْحَدَّادِينَ - قَصَدْنَا أَنَا وَهِيَ هَذِهِ السَّرَابَاتِ - الْمُعَلِّمُ وَتَلَامِيذُهُ نَزَلُوا
 مِنَ الْمَدْرَسَةِ - فَهِمْتُ لُغَةَ هَذِهِ الْفَلَاحَةِ - مِنَ الَّذِينَ كَسَرُوا هَذَا
 اللَّوْحَ - أَنَا وَهَذَا الْوَلَدُ كَسَرْنَاهُ - جَرَحْتُمْ فَلَاحِينَ قَصَدُوا الْمَحْكَمَةَ -

بَعَثْنَا مُؤَلَّاءَ الْفَلَاحِينَ إِلَى دُكَّانِ الْحَدَّادِ - سَبَقْتُ أَنَا وَأُخْتِي هَذَا
الرَّجُلَ - عَايشَهُ وَزَيْنَبُ سَبَقْتَا أُخْتَهُمَا.

ترجمہ (۱۲)

سز وسرايك اوشاقلرى آنك سسنى ايشتيديكز . - بو آدم وسفيرك ترجمانى دمير
جىلرى ياره لديلر . - اوو بوترجمان بزم لسانغى اكلاديورلر . - سفير وسفيرك
ترجمانى چارشويه طوغرى بونلديلر . - بن وسز (۸ نجى درسه نظر اولنه) والده
خانمك قوناغلك يقيننده بولنان چفتجىلر (حراث) سسنى ايشتك . - سز وارقدار
شاركز بوكويليلرك لساننى اكلاديكزى ؛ - بو آدم واوغلى يوسف بكك خانه سنك
اوطه لرىنى خراب ايتديلر .

درس (۱۳)

فعل مضارع (حالة واستقباله دلالت ايدر)

مفرد	مثنى	جمع
مذكر غائب يَكْسِرُ	يَكْسِرَانِ	يَكْسِرُونَ
مؤنث غائبه تَكْسِرُ	تَكْسِرَانِ	تَكْسِرْنَ (۱)
مذكر مخاطب تَكْسِرُ قِيَارَسِينْ - قِيَارَسِينْ	تَكْسِرُونَ	قِيَارَسِكْز
مؤنث مخاطبه تَكْسِرِينَ	تَكْسِرْنَ	قِيَارَسِكْز (۱)
متكلم اَكْسِرُ	نَكْسِرُ	قِيَارَزْ - قِيَارِيزْ

(۱) مصدره حالى بيان ايچون فعل مضارعك اولنه بـ حرف جرّى كتور يلور . بيكسِر

قِيَارِيزْ كى

(٥٣) - طقوزنجی درسده کوردیکی وجهله اسم موصولک مرجعی مفعول اولدیغی وقت ، ترجمه ده فعل صله یی تشکیل ایدن : ق . ک ادات لاحقه سندن عبارت اولوب بوده بروه آتی در :

(٥٤) - . اَوَّلًا راجع اولدیغی مفعولک جنس وعددنندن اوله رق فعلک آخرینه ضمیر متصله دن بری الحاق ایدیلور .

کس دیکم فیون	الْخُرُوفُ الَّذِي ذَبَحْتَهُ	} مثال :
بولدیغک کچی	الْفَزَّةُ الَّتِي وَجَدْتَهَا	
کوردیکم آتلور	الْفُرْسَانُ الَّذِينَ نَظَرْتَهُمْ	
قیردیغک آبدلر	الْمِرَاتُ الَّتِي كَسَرْتَهَا	

(٥٥) - . تنبيه على العموم اسم موصول مرجعک عقبنده کایر . (ما) اسم موصولی عاقلک غیر یدد مستعمل اولوب ترجمه ده شی . ایله ترجمه اولنور و دائماً مفرد در .

مثال : وَجَدْتُ مَا ضَيَعْتَهُ غائب ایتدیکم شیئی بولدم کبی

(٥٦) - . ثانیاً ، بومثالو جمله لرده حرف جر بولنورسه ، مذکور حرف جر ضمیر متصل ایله برابر فعلک آخرینه قونیلور .

ایچنه کیردیکی مخزن	الْمَخْزَنُ الَّذِي دَخَلَ فِيهِ	} مثال :
کندیسنه یازدیغی ملکه	الْمَلِكَةُ الَّتِي كَتَبَ إِلَيْهَا	

(٥٧) - تنبيه - اكر اسم موصولك مرجعي بولنان كياه نكرة (١) اولورايسة
بوحالده الَّذِي ، اَلَّتِي قوللا نيلماز .

هذه جريدةٌ ظهرت اليومُ بوكون چيقان غزنه
هذا بيتٌ رِوا أَنَّهُ فَاخِرَةٌ صوفه لرى كوزل اولان خانه
هذه امرأةٌ ضربتَهما دوكديكك قارى .

لغات

جَارٌ - جِيرَانٌ	قومشو - قومشولر .	بَعْدَ غَدٍ	يارين دن موكره
أَمِيعَةٌ	اشيالر	أَيَّامًا	كيجه لين
جَالِسٌ	اوطوران	مَرْجٍ	چار
بِقَارٍ	صغيرتاج - صغيرچوبانى	خَالٌ - خَالَةٌ	دايى - تيزه
مَدْخَنَةٌ	باجه	شَقِيقٌ	انا بابابر قورنداش
طَلَبٌ	آرادى - ايسته دى	مَسَكٌ	طوتدى
تَرَكَ	براقدى	غَدًا	يارين
ضَحِكَ (على)	كولدى	صَاحِبٌ	صاحب - رفيق
فَتَحَ	آچدى		

- (١) عريجه ده معرفه اولان كلمات : (١) نجى اسماء خاصه ، الْقَاهِرَةُ ، الْمَقْطَمُ كى .
(٢) نجى ابتدا لرنده حرف تعريف (آل) بولنان اسملر : أَلَيْدٌ ، أَلٌ ، أَلْعَنْقُ
بيون كى . (٣) نجى بر اسم معينه تابع بولنان ، الْمَدِينَةُ الْجَدِيدَةُ ، يكي شهر .

تعلیم (۱۳)

هَذَا هُوَ الْغُلَامُ الَّذِي حَبَسَهُ الْحَاكِمُ - هَؤُلَاءِ هُمُ الْفُرْسَانُ الَّذِينَ
 اَمْتَعْتَهُمْ فِي الْيَتِّ - جِيرَانِنَا يَطْلُبُونَ غَدًا اَمْتَعْتَهُمُ الَّتِي تَرَكُوها فِي
 الْمَرْجِ - هَذِهِ مَدْخَنَةٌ يَفْتَحُهَا خَالِي لَيْلًا - دَخَلَ فِي مَدْرَسَةٍ رِوَاقَاتِهَا
 فَاخِرَةٌ - مِنَ الْفُرْسَانِ الَّذِينَ يَطْلُبُونَهُ - خَالِي يَطْلُبُ بَعْدَ غَدٍ مَا تَرَكَهُ
 فِي الْاَنْبَارِ - مَنْ هَؤُلَاءِ اللّٰوَاتِي تَضَحْكُ عَلَيْهِنَّ هَذِهِ الْمَرْأَةُ * - مَنْ
 الَّذِينَ فِي الْيَتِّ مَعَ خَالَتِي - لِمَاذَا تَضَحْكُ هَذِهِ الْمَرْأَةُ عَلَى الَّذِينَ هُمْ
 جَالِسُونَ فِي الْمَخْزَنِ - هَلْ يَطْلُبُونَ اَمْتَعَةً تَرَكَتْهَا خَالَتُهُمْ فِي الْاَنْبَارِ -
 الْعَنْزَةُ الَّتِي يَطْلُبُهَا صَاحِبُهَا دَخَلَتْ فِي هَذَا الْمَرْجِ - هَذِهِ مَدْرَسَةٌ
 مُدِيرُهَا كَتَبَ اِلَيَّ - يَأْخُذُ مَا يَتْرُكُونَهُ فِي الدُّكَّانِ - هَذَا هُوَ
 الَّذِي تَطْلُبُهُ .

ترجمه (۱۳)

امتعته لرینی آلمش اولدیغکز قومشولر مغازه یه کیردیلر . - چوبانک (راع)
 آرادیغی قوبون بوچاره کیردی . - اشیا لر ی پوراده بولنان قادینه بو مکتوبی

* نه وقت امرأة کله سنک اولنه حرف تعریف داخل اولورایسه نفس کله دن
 اولان (۱) حذف اولنور .

مثال : هَذِهِ الْمَرْأَةُ جَمِيلَةٌ ، بُو قَادین کوزلدر دینور ، هَذِهِ الْاَمْرَةُ دینلر .

تثنيه مخاطب مذکر وموئث	تَفْتَحَانْ	أَفْتَحْ آچارم۔ آچیورم	مفرد متکلم
جمع مذکر مخاطب	تَفْتَحُونَ	تَفْتَحْ	مفرد مذکر مخاطب
جمع مؤنث مخاطبه	تَفْتَحْنَ	تَفْتَحِينَ	مفرد مؤنث مخاطبه
تثنيه مذکر غائب	يَفْتَحَانْ	يَفْتَحْ	مفرد مذکر غائب
تثنيه مؤنث غائبه	يَفْتَحَانْ	يَفْتَحْنَ	مفرد مؤنث غائبه
جمع مذکر غائب	يَفْتَحُونَ	يَفْتَحُوا	جمع متکلم
جمع مؤنث غائبه	يَفْتَحْنَ	يَفْتَحْنَ	جمع متکلم

(۵۸) - فعل مضارعك اولنه - ل - لا ... کبی ادا تک علاوه سیله صیغه

انشائیہ تشکل ایدر

مثال : لِيَفْتَحْ ، آچسون - لا يَفْتَحْ ، آچمسون .

(۵۹) - فعل مضارعه داخل اوله رق مصدریت معناسی حاصل ایدن ادات :

حَتَّى يَأْخُودَ (حَتَّى أَنْ) تا که، د کین حَتَّى أَنْ يَكْسِرُوا قیرمه لر بنه د کین

قَبْلَ أَنْ دن اول قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ کیرمزدن اول

عَوَضًا عَنْ أَنْ بدلنه، یره عَوَضًا عَنْ أَنْ يَلْعَبَ اوینایه چق یره

لِ يَأْخُودَ لِأَنْ ایچون لِأَنْ يَكْتُبَ یاز مقلغیچون

مِنْ غَيْرِ أَنْ سزین مِنْ غَيْرِ أَنْ يَقْرَأَ او قومقسزین

(۶۰) - أَنْ - حَتَّى - ل - لا - لَمْ - لَنْ . ادا تکرینک فعل مضارعه داخل اوله لر یله

جمع مؤنث مستثنا اولوق اوزده فعل مضارعك آخرنده کی ن ساقط اولور . (۱)

مِنْ غَيْرِ أَنْ تَكْسِرُوا قیرمهقسزین

حَتَّى يَكْسِرُوا تا که قیرسونلر

قُلْ لِيَتَعَلَّمُوا دُرُوسَهُمْ سویله درسارین او کرسونلر

مثال :

(۶۱) - لا (ادات نفی) فعل مضارعك اولنه داخل اولوب نفی مستقبلی اشعار ایار

قیرمیه جقسین .

مثال : لَا تَكْسِرِينَ

(۱) - (ن) ك سقوطیله جملرده بر (۱) علاوه ایدیلور که بوده صورت املا دن

بشقه برشیء د کلدر

مَا (ادات نفی) فعل مضارعك اولنه داخل اولوب نفی حالی ارائه ایدر .

مثال: مَا تَكْسِرُونَ قیر میور سکر

(۶۲) ۰ - س - سَوَفْ اادات استقبل اولوب فعل مضارعك اولنه داخل اولورلر

ومستقبل ارائه ایدرلر . س قریبه سَوَفْ بعیده موضوعدر

لغات

درس	دَرَسَ	درسہ چالشدی
دَارِسٌ	قَرُبَ	یاقلالشدی
خَدَامٌ	شَعَلَ	یاقدی (موم یا قمع - چیرا یا قمع کبی)
بَنَادِقٌ	نَجَعَ	موفق اولدی
بُنْدُوقِيَّةٌ	كُلُّ وَاحِدٍ	هزبری
دَرَسٌ	كُلُّ وَاحِدَةٍ	مؤنث
أَعْبَ	نَارٌ (مؤنث)	آتش
ذَهَبَ (إِلَى)	كُتَّابٌ	کتاب - کتابتیب مکتب
مَنَعَ	صَيْدٌ	آو
كُلٌّ	مَبْ دیمکدر .	

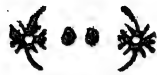
تعلیم (۱۴)

لَمَّاذَا مَا تَدْرُسِينَ دَرَسَكَ عِوَضًا عَنْ أَنْ تَلْعَبِي - مِنْ أَلَّا زِمَ أَنْ

تَشْعَلُوا النَّارَ فِي الْكِتَابِ - أَمَا تَقْرُبَانِ مِنَ النَّارِ - أَلَا تَذْهَبُونَ إِلَى
 الصَّيْدِ قَبْلَ أَنْ تَذْهَبُوا إِلَى الْكِتَابِ - - كُلُّ وَاحِدَةٍ سَوْفَ تَدْرُسُ دَرْسَهَا
 قَبْلَ أَنْ تَلْعَبَ - تَمْلُحُ بُنْدُقِيَّةً لِيَذْهَبَ كُلُّ يَوْمٍ إِلَى الصَّيْدِ مَعَ خُدَّامِنَا -
 كُلُّ الْخُدَّامِ لَهُمْ بُنْدُقِيَّةٌ - أَلَا يَذْهَبُ الدَّارِسُونَ إِلَى الْكِتَابِ - نَذْهَبُ
 إِلَى الْكِتَابِ لِنَدْرُسَ لَا لِنَلْعَبَ - تَمْلُحْنِي أُمِّي الْبُنْدُقِيَّةَ وَكُلَّ الْبِنَادِقِ
 لِأَذْهَبَ إِلَى الصَّيْدِ - كُلُّ دَارِسٍ يَدْرُسُ عَوِضًا عَنْ أَنْ يَلْعَبَ سَيَنْجَحُ -
 نَحْنُ نَدْرُسُ وَأَنْتُمْ تَلْعَبُونَ .

ترجمه (۱۴) .

هپ شاگردان هر کون درس لر بنه چالیشملیدر . - آوه کیتماک ایچون هر برینه
 برتقنک و یردک . - سز مکتبه اوقومغه کیدیورسکز ، اوینامغه دکل . - اوشا قکردن
 (من) هر برینه برتقنک احسان ایتملیسکز . - آتش نیچون یاقمیورسین ؟ - انی هر
 کون یاقمیورم . - اولر (مؤنث) درس لرینی اوقومقسزین مکتبه کیدیور لر . اوینامزدن
 اول در سمزی چالیشملیز . - اوینامیکز . - اوینامیه جفز . - هر برمز در سمزی
 اوکره نه جکز . - آوه کیتمور میسکز ؟ - بوشا کردانک هپسی هر کون مکتبه کیدیور لر
 . - خذ متجیلرمز او بنایه جق یره آتشی یاقملیدر لر . - درس چالیشه جق یرده او یون
 او بنایان شا کردک (تلمیز) هیچ بری سلامه ایره مز . - سن موفق اولیورسین . بن
 موفق اوله میورز .

درس (۱۵)

کسر فعلک امر حاضری		فتح فعلک نهی حاضری	
{ اَکْسِرِ اَکْسِرِي اَکْسِرَا اَکْسِرُوا اَکْسِرْنَ }	{ قیر « « قیر « }	{ لا تَفْتَحْ لا تَفْتَحِي لا تَفْتَحَا لا تَفْتَحُوا لا تَفْتَحْنَ }	{ آچمه « « آچمیکز جمع مذكر « « }

(۶۳) - بالاده کی تصریفندن مستبان اولدیغی وجهله امر حاضرک کندینه مخصوص آبروجه صورت تشکیلی اولوب، نهی حاضر ایسه فعل مضارعک ایکنجی شخصلارندن (مخاطب صیغه لرندن) عبارتدر . باقی فعل مضارعک برنجی و اوچنجی شخصلاری (متکلم و غائب صیغه لری) قالیرکه بوسیغه لرک اولنه ل یاخود فل علاوه سیله امر غائب صیغه لری و لا علاوه سیله نهی غائب صیغه لری شکل ایدر .

امر غائب		نهی غائب	
لِکْسِرْ	قیرالم	لا يَفْتَحْ	آچمه سون
فَلْيَكْسِرُوا	قیرسونلار	لا تَفْتَحْ	آچمیه لم

(۶۴) - بوندن بویله بر فعلک فاء الفعلی (فا) ، عین الفعلی (عین) ، لام الفعلی (لام) ایله ارائه ایدیله جکدر .

اگر فعل مضارعك عين . مرفوع (ـُ) ایسه امر حاضرک (ا) ی ده. مضموم اولور

مثال : يَدْخُلُ دَن اُدْخُلُ کبی

اگر فعل مضارعك عين . مفتوح (ـَ) یاخود مکسور (ـِ) اولور ایسه
امر حاضرک (ا) ی مکسور در .

اوطور	اِجْلِسْ	دَن	} مثال :
آچ کبی	اِفْتَحْ	دَن	

(۶۵) - کورلد یکی وجهله نهی حاضر فعل مضارعك مخاطب صیغه لرینه لَا علاوه سیله تشکّل ایدوب حرکه جه بر تبدل یوقدر . حرکه سی فعل مضارعك عینی در .

مثال : لَا تَكْتُبُوا یازمیکز

(۶۶) - عربجه ده کثرتله مستعمل اولان ادات ندا یا در . ندا ایدبلان
شخص و یا ماده نك اولنه وضع ایدیلور .

یاوالده قیوی آچ	} مثال :
یا هو اولادلر کیر میکز کبی	

لغات

قلم اوطه سی	مَکْتَب		چیقدی	طَاعَ (مِنْ)
هیچ اولماز ایسه	عَلَى الْأَقْل		باغردی	زَعَقَ

مَصِيبَةٌ	مَصِيبَت	صَوْدَى	سَكْت
مَوْضِعٌ	ير	غَضِبَ (أَعْلَى) حَدَثَلَنَدَى	
ثَقِيلٌ	آغَر	حَزَنَ (أَعْلَى) نَحْزُونِ أَوْلَدَى	
كَ - مِثْلُ (٢)	كَبِي	دَقِيقَةٌ	دَقِيقَةٌ
كَذَا - هَكَذَا	بَوِيلَهُ شَوِيلَهُ	يَوْقَسَهُ	وَالَا
مُبْتَدِئٌ	بِأَمْلَا يَانِ مُبْتَدِئٌ	قَصَابٌ	لَحَامٌ - جَزَارٌ
خَفِيفٌ	يَبْنَى	زِيَانٌ	خُسَارَةٌ

تعليم (١٥)

لَا تَحْزَنِي يَا أُمِّي عَلَى خُسَارَةٍ هِيَ خَفِيفَةٌ - أَدْخُلْ يَا مُحَمَّدٌ عِنْدَ اللَّحَامِ -
هَذِهِ مُصِيبَةٌ خَفِيفَةٌ لَا تَحْزَنُوا عَلَيْهَا - يَا أَوْلَادِي لَا تَفْتَحُوا بَابَ الْمَكْتَبِ
- فَلَنَجْلِسَ دَقِيقَةً فِي هَذَا الْمَوْضِعِ - نَحْنُ مُبْتَدِئُونَ لَا تَغْضَبُوا عَلَيْنَا
وَالَا نَطْلَعُ مِنْ عِنْدِكُمْ - فَلْيَطْلَعْ الْمُبْتَدِئُونَ مِنْ هَذَا الْمَوْضِعِ -
لَا تَزْعَقُوا مِثْلَ أَوْلَادِ اللَّحَامِ - أَدْخُلْ يَا عَلِيٌّ فِي الْمَكْتَبِ مَعَ الْمُبْتَدِئِينَ -

مستعملدر

(١) مصر زعل

«

(٢) زي «

لَا تَحْزَنْ كَذَا عَلَى مُصِيبَتِنَا الْخَفِيفَةِ -- إِطْلَعِي مَدَّةً دَقِيقَةً أَوْ دَقِيقَتَيْنِ --
لَا تَغْضَبْ مِثْلَهُ عَلَى يُوسُفَ -- تَكْسِرُونَ كُلَّ بَنْدُوقِيَّةٍ تَلْعَبُونَ بِهَا .

ترجمه (۱۵)

صوصکز اولاد لرم . یوسفه مکتبدن چیقار سکر . - ضیا بویله باغرمه صوکره والدههز
دار یلور . - والدهم آکا (مؤنث) دار لمه . - اولاد لرم بورایه او طور یکر
وباغرمیکز . - کوچک چوچقلر کبی شمانه ایتحیل - هیچ اولز ایسه ایکی دقیقه
صوصکز . - بوچوچقلر بورادن چیقسونلر یوسفه والده ک سکا دار یلور . - بسیجه
کبی اوطور کز ، لبیه کبی دکال . - خفیف برزیاندن مکدر اولیه لم . -
اولاد لرم بویله مکدر اولیا کز ؛ چونکه بو کوچک بر شی ، در .

درس (۱۶)

افعال غیر قیاسیه . (ظاهر حاله نظرأ)

لسان نربده فعل یاصحیح اولور یاخود معتل . فعلک ذاتنده حروف علتدن (حروف
علتده : و . یا ، الف در) بری اولماز ایسه صحیح در : فَعَیْ ' ذَهَبَ . . . کبی
اگر فعلک ذاتنده حروف علت بولور ایسه معتلدر : قَالَ ' أَخَذَ ' رَمَى . . . کبی
فعل معتل اولدیغی تقدیرده ده حروف علتک ، فعلک فا . عین . لام . بولنه بیله جکنه
نظرأ مختلف اسملرله یاد ایدیلور که بروجہ آتی مذکور در .

(۱) نجی . فعل مضاعف .

ایکی حرفی برجسندن اولان فعله فعل مضاعف دینور . قاعده عریبه ده بویله اولان فعللرده حرفک بری دیگرینه ادغام ایدیلور . یعنی حرفک بری حذف ایدیلوب دیگرینک اوزرینه تشدید وضع ایدیلور .

مثال: حَطَّ قویدی . (حَطَّطَ) (مقامنده)

ماضی

مفرد متکلم	قویدم .	حَطَّيْتُ (۱) - حَطَّطْتُ
مفرد مذکر مخاطب	قویدک .	حَطَّيْتَ - حَطَّطْتَ
مفرد مؤنث مخاطبه		حَطَّيْتِ - حَطَّطْتِ
مفرد مذکر غائب	قویدی .	حَطَّ - حَطَّطَ
مفرد مذکر غائبه		حَطَّتْ - حَطَّطَتْ
جمع متکلم	قویدق .	حَطَّيْنَا - حَطَّطْنَا
جمع مذکر مخاطب	قویدکز .	حَطَّيْتُمْ - حَطَّطْتُمْ
جمع مذکر غائب	قویدیلر .	حَطَّوْا - حَطَّطُوا

الی آخره (۲)

- ۱ اثنای کلامده مستعمل اولان بوتصرفدر .
- ۲ تشبیه و جمع مؤنث صیغه لری یوقاریده قیاس اوله رق تصریف ایدیلان فعل ماضیه یه تطبیقاً تصریف اولنور .

فعل مضارع

قویارم	یاخود	قویوروم	أَحْطُ
قورسین	«	قویورسین	تَحْطُ
قور	«	قویور	يَحْطُ
قورز	«	قویورز	تَحْطُ
قورسکز	«	قویورسکز	نَحْطُ
قورلر	«	قویورلر	تَحْطُونُ
			يَحْطُونُ

الی آخره

امر حاضر

حَطَّ • قوی — حُطِّي • قوی | مؤنث | — حُطُوا • قویکز • الی آخره

٦٧ • — امر حاضر ده • کلمه نك برنجی حرف اصلینک حرکه سی دائماً

فعل مضارعک عینی در •

٦٨ • — قَطَّ • اَبَدًا • هیچ واصلًا معنا سنه اولوب قَطَّ ماضیده اَبَدًا

مستقبلده قولانیلور • هرابکیسیده فعلدن صوکره وضع ایدیلور •

قویوی هیچ اورمدی

مَا دَقَّ قَطَّ الْبَابِ

مثال: لَا بَلْمُونَ أَبَدًا هَذِهِ الْأَوْرَاقُ } بواوراقی هیچ طوپلامیه جقلم •

٦٩. — فاعلی اظهار ابدلیه رك مبهمًا افاده مرام ایدلمسی ، جمع غائب صیغه سیله در

مثال

يَحْطُونَ ، قویورلر • يَقُولُونَ ، دیورلر (النَّاسُ يَقُولُونَ مقامنده در ، النَّاسُ دائماً مسترد در)

لغات

مرّ (ب)	اوغرادى	دَرَاهِمُ (١)	پارده	عِدَّةٌ	برقاج
ظَنٌّ	ظن ایتدی	حَبْلٌ	ایپ	سَاعَةٌ *	ساعت
مَدٌّ	اوزاندی	بِالزَّيَادَةِ	زیاده - فضلة	خَيْطٌ	ایپلك
حَسَنٌ	حسن ایتدی	ذِرَاعٌ	قول	خِيَّاطٌ	ترزى
عَدٌّ	صایدی	مَحَلٌ	یر	عَرَبِيَّةٌ	عربیجه
بَرْدٌ	صفوق	سَهْلٌ	قولای	صَعْبٌ	کوچ

تعلیم (١٦)

هَلْ حَسَيْتَ (٢) الْبَرْدَ - نَعَمْ حَسَيْتُهُ (٢) بِالزَّيَادَةِ - أَتَظُنُّونَ أَنَّ (٣)
النَّاسَ الَّذِينَ فِي هَذَا الْمَحَلِّ يَمُرُّونَ بِهَا - لَتَمُدَّ ذِرَاعَهُمَا - حُطِّي الْقَنْدِيلَ فِي
ذَلِكَ الْمَحَلِّ - أَظُنُّ أَنَّ الْعَرَبِيَّةَ سَهْلَةً - هَلْ مَرَرْتُمْ (٢) بِهَذَا الْمَحَلِّ - مَا مَرَرْنَا (٢)

(١) مصدره فُلُوسٌ در .

(٢) حَسَيْتُ ، حَسَيْتُهُ ، مَرَرْتُمْ ، مَا مَرَرْنَا . بویله یازلمسی دها اصح در .

(٣) أَنَّ فعلک غیرى کله لرك اولنده أَنَّ تلفظ اولنور .

قَطَبِهِ -- مَدُّوا هَذَا الْحَبْلَ بِالزَّيَادَةِ -- يَعْدُونَ دَرَاهِمَهُمْ -- لَمُوا الْأَوْرَاقَ
وَدُقُوا الْبَابَ -- أَتَظُنُّ أَنَّ الْعَرَبِيَّةَ صَعْبَةٌ -- يَدُقُونَ عِنْدَنَا الْبَابَ عِدَّةَ
سَاعَاتٍ -- لَا نَمُرُّ أَبَدًا بِهَذَا الْمَحَلِّ -- يَعُدُّ الدَّرَاهِمَ -- عَدَّيْنَا السَّاعَاتِ.

ترجمه (١٦)

برقاج ساعت صوکره (بعد) بومعلک یقینندن کچه جکلر . -- بومعلک یقینندن
کچسون . -- بوقندیلی یرینه قویکز . -- پاره کزی صاید یکز می ؟ -- بواپی پک
زیاده اوزاتدیله . -- عرب لسانی کوچدر ظن اولنیور . -- پاره لرینی هیچ صایدیار
واصلاً ده صایمه جقلر . -- قولار یکزی اوزا دیکز . -- بن واو ظن ایدیورز که
عربیجه قولایدر . -- عربلرک بزم یانمزدن کچه جکلرینی نیچونه دوشنویورسکز ؟ --
بو برده صفوق حس ایتیورمیسکز ؟ .

درس (١٧)

(٢) نَجْی . فعل مثال

(٧٠) : -- فَعَلَكَ بِرَنْجِي حَرْفِ اصْلَاسٍ وَ يَخُودِي اُولُوْرَايسَه اَكَا مِثَال دِنُور .

مثال : وَقَفَ ، طوردی -- يَتَمَّ ، اوکسوز قالدی . کبی

(٧١) -- بُو اَفْعَالُک مَا ضِیْسِی فَعَلَ صَحِیْحِ کَبِی قِیَاسًا تَصْرِیْفِ اُولُنُور . فعل

مثال یابی اولورایسه فعل مضارع ده قیاساً در . هیچ نبدل یوقدر . اگر واوی

اولورایسه فعل مضارعده بو و دوشر . بو حالده فعلك عين . ده مكسور اولور .

مثال : $\left. \begin{array}{l} \text{وَرِثَ} \quad \text{وارث اولدی} \quad \text{یَرِثُ} \quad \text{وارث اولور} \\ \text{وَزَنَ} \quad \text{طارتدی} \quad \text{یَزَنُ} \quad \text{طارتار} \end{array} \right\}$

فعل مضارع		امر حاضر	
اقِفْ	طور یورم	قفْ	طور
نَقِفْ	طور یورسین	قفِیْ	« مونت
نَقِّفِیْنِ	« مخاطبه خطاب	قفُواْ	طور کز
الی آخره		الی آخره	

تنبيه . — وَضَعَ ، قویدی — وَقَعَ ، دوشدی — وَدَعَ ، ترك ایتدی —
وَسَّعَ ، کنیش اولدی . بونلر مثللو دها بعض نادر الاستعمال اولان فعللرك
مضارعنده و بروجه قاعده ساقط اولورایسه ده عين الفعللری مكسور دكل
مفتوحدر .

مثال : وَضَعَ ، دن یَضَعُ ، قویور ضَعُ ، قوی .

(۷۲) . — تركجه ده یان یانه ایکی فعل ذكر اولنه جفی وقت ' برنجیس
صدر صورتنده درج ایدیلور مثلاً : طورمقی استیور کبی که بونك عریجه ده صورت
افاده سی اولنه اَن مصدریه داخل اولان فعل مضارع ایله اولور .

مثال : یَرِیْدُ اَن یَقِفْ طورمقی ایسته یور . کبی .

(٧٣) — ٠ — برایشک وقوع بولدیغی آنی کوسترمک ایچون قولاندیغمز ایکن ، کن ادوات حالیه ، عربجه ده مجرد حالنده بولنان فعل مضارع ایله افاده اولنور .

مثال

رَأَيْتُ هَذَا الرَّجُلَ يَضْحَكُ عَلَيْهَا بوا آدمی اونکله استهزا ایدر کن کورددم . کبی .

لغات

أَرْمَلَةٌ	طول قادین .	كُنَّةٌ	بالقون .	كِنَّةٌ	آقلق .
الْمَأْمُورُ	ما مولدر	وَجَدَ	بولدی	الْثَلَاثَاءُ	صالی
بَرِيدٌ	پوسته جی	الْإِسْكَنْدَرِيَّةُ	اسکندریه	الْأَرْبَعَاءُ	چهارشنبه
مَتَى مَا	اثناده وقتا که	أَخْجَارٌ	طاشر	الْخَمِيسُ	پنجشنبه
مِصْرَ	معلوم شهر	كُنَّةٌ	کلین - ینکه	الْجُمُعَةُ	جمعه
مِنْ أَعْلَى	یوقاریدن	بَاكْرًا (١)	ارکن	السَّبْتُ	جمعه ایرتس
سَطْحَ	طام	حَنْظَلَةٌ	بغدای	السَّبْعُ	هفته
عَنْ قَرِيبٍ	یقین وقتده	الْأَحَدُ	پازار	الشَّهْرُ	آی
وَصَلَ (إِلَى) وَارْدِي		الْإِثْنَيْنِ	پازار ایرتسی	الْأَسْبَعَةُ	العام ییل

(١) مصدره بَدْرِي — سوریه ده بَكِير مستعمل در .

تعلیم (۱۷)

مَا وَجَدْنَاكَ فِي الْإِسْكَندَرِيَّةِ لَا الْخُمَيْسُ وَلَا الْجُمُعَةُ - رَأَيْتُ كُنْتَ
تَقَعُ مِنْ أَعْلَى السَّطْحِ - مَا رَأَيْتُ هَذَا الرَّجُلَ يَضَعُ هَذِهِ الْأَحْجَارَ عَلَى
السَّطْحِ - أَلَمْ أَمُولُ أَنْ يَقْنُوا بِالْإِسْكَندَرِيَّةِ مَتَى مَا تَصِلُونَ إِلَى مِصْرَ -
ضَعِي هَذِهِ الْأَحْجَارَ عَلَى السَّطْحِ - السَّطْحُ لَا يَسَعُ هَذِهِ الْأَحْجَارَ - هَلْ
وَضَعْتَ الْخِطَّةَ عَلَى السَّطْحِ - أَلَمْ أَمُولُ أَنْ كُنْتَهُ تَصِلُ بَاكِرًا الْآحَدَ أَوْ
الْإِثْنَيْنِ - دَعُوهُ يَقِفْ (براقز طورسون) - دَعْنِي أَضَعُ هُنَا هَذِهِ الْأَحْجَارَ -
هَلْ يَصِلُونَ عَنْ قَرِيبٍ إِلَى مِصْرَ - رَأَيْتَهُ يَضْحَكُ عَلَى كُنْتَكَ - يُرِيدُ هَذَا
الرَّجُلُ أَنْ يَصِلَ بَاكِرًا الثَّلَاثَاءِ أَوْ الْأَرْبَعَاءِ .

ترجمه (۱۷)

پوسته جینک صباحلین ارکندن اسکندریه به واصل اولسی مأمولدر . - کلنیکز
اوکا وارث اوله جقمی ؟ - مصره وارد بغکز ده اسکندریه ده قالکز . - بازار کونی
طاشلر طامک اوستندن دوشدبلر . - براقز بن ارکن کلیم . - جمعه ایرتسی
صالی و بازار ایرتسی بنی اسکندریه ده بولورسکز . - بو آدم طامک اوزرنده بولنان
بغدایی طارتدی . - بالقوندن باقان کیمدر ؟ - بو عمل بو بغدایک هپسنی استیغاب
ایده بیلورمی ؟ - بو بغدایی وزن ابدیکز . - او ارکن کلک ایسته دی . -
بغدا یکزی طامک اوزرینه قویکز . - یقینده وارث اوله جقمیسکز ؟ - بو آدمی
بزه کلورکن کوردم . - سزک پوسته جی یقینده کلیمه جک . - سزی دوشرکن
کوردم . - پوسته جمعه ایرتسی واصل اولیه جق . - قاهره ده بولنان همشیره م

سزى اسكندريه ده بوله جق . عايشه طولدر

درس (١٨)

(٣) نجي . فعل اجوف

عين الفعلند و ياخود ي بولنان فعله اجوف دينور .

مثال: [قَالَ ديدى . (قَوْلَ دن)
غَاب غيبوت ابتدى . (غَيْبَ دن)

(٧٠) — اجوف اولان فعللرك عين فعللرى مضارعده ، قَالَ - يَقُولُ (يَقُولُ يرينه)

ده اولديفى مثللو . مرفوع (ـ) اولوب گان كى تصرىف اولنورلر .

ماضى		مضارع		امر حاضر	
[كُنْتُ ايدم ياخود اولدم .	[اَكُونُ اولورم	[كُنْ اول
	كُنْتَ ايدك « اولدك		تَكُونُ اولورسين		كُونِي اولكز
	كُنْتَ		تَكُونِينَ		كُونُوا
[كَانَ ايدى « اولدى	[يَكُونُ اولور	[
	كَانَتْ		تَكُونُ		
	كُنَّا ايدك « اولدق		نَكُونُ اولورز		
[كُنْتُمْ ايديكز « اولدكز	[نَكُونُونَ اولورسكز	[
	كَانُوا ايديلر « اولديلر		يَكُونُونَ اولورلر		

الى آخـره

(٧١) — نام — بَنَامُ (يَنُومُ يرينه) ده اولديغي كبي مضارعده عين فعللري مفتوح (ـَ) اولان اجوفلار خَافَ كبي نصريف اولنورلار.

ماضي	مضارع	امر حاضر
خَفْتُ	أَخَافُ	خَفْ
خَفْتِ	تَخَافُ	خَافِي
خَفْتِ	تَخَافِينَ	خَافُوا
خَافَ	يَخَافُ	خَافُوا
خَافَتْ	تَخَافُ	خَافُوا
خَفْنَا	نَخَافُ	خَافُوا
خَفْتُمْ	تَخَافُونَ	خَافُوا
خَافُوا	يَخَافُونَ	خَافُوا

الى آخره

(٧٢) — باع — يَبِيعُ (يَبِيعُ يرينه) ده اولديغي مثلاًو فعل اجوف ياي اولوب مضارعده عين فعلي مكسور (ـِ) اولور ايسه صَارَ كبي نصريف اولنور.

ماضي	مضارع	امر حاضر
صَرْتُ	أَصِيرُ	صِرْ
اولدم	اولورم	اول

اول	صِیرِی	اولورسین	تَصِیرُ	اولدک	صِرَتْ
اولکز	صِیرُوا		تَصِیرِینَ		صِرَتْ
		اولور	یَصِیرُ	اولدی	صَارَ
			تَصِیرُ		صَارَتْ
		اولورز	نَصِیرُ	اولدق	ضِرْنَا
		اولورسکز	تَصِیرُونِ	اولدیکز	صِرْتُمْ
		اولورلر	یَصِیرُونِ	اولدیلر	صَارُوا

الی آخـره

تنبیه . — ادات نفی اولان لَمْ فعل مضارعك اولنه داخل اولوب آخرینی جزم ایدر و ماضی معنای حاصل ایدر .

مثال : لَمْ یَضْرِبْ دوکدی

تنبیه و جعلرده (ن) ی اسقاط ایدر . اگر فعل اجوف ایسه فَعْلَک عین الفعلی ده اسقاط ایدر .

مثال : لَمْ یَکُونُوا ، اولدیلر — لَمْ یَکُنْ ، اولدی . (لَمْ یَکُونُ یرینه)

امرلرده لَا . لِ . فَلْ . اداتلری اجوف اولان فعللرده لَمْ کبی اجرای فعل ایدرلر .

مثال : | لَا تَكُنْ
لِيَكُنْ

اوله
اولسون

کبی

لغات

دار	دوندی-طولاشدی	مِنْ الْمُحَالِ محالدر	مُوفِّرٌ اداره لی
قام	قالقدی	نِشَانٌ نشان	شَعِيرٌ آرپه
ذهب-راح	کیتدی	جَمْعِيَّةٌ * جمعیت	تَبَن صمان
مات	اولدی	حَوْلٌ جوره اطراف	نُخَالَةٌ کبک
نال	نائل اولدی	شَجَرَةٌ اغاج	بُخْلَاءٌ بخیللر
نام	اویودی	بِكَمٌ قاچه	فُضْلَاءٌ فاضلر
إِلَى الْآنَ	بوآنه قدر	غَابَةٌ * اورمان	أَسْخِيَاءٌ سخیلر
مِنْ الْمُمَكِنِ ممکن در	دها	صَيَّادٌ آوجی	مُسْرِفٌ اداره سز-مسرف
بعد			

تعلیم (۱۸)

لَمْ يَكُنْ مِنَ الْمُحَالِ أَنَّ هَؤُلَاءِ الْبُخْلَاءِ يَصِيرُونَ أَسْخِيَاءَ - لَمْ يَنْلِ
النِّشَانُ بَعْدُ - لَمْ يَبْعِ شَعِيرَهُ إِلَى الْآنَ - لَا تَكُونُوا بُخْلَاءَ - أَلَمْ يَمُتْ
هَذَا الصَّيَّادُ فِي الْغَابَةِ - لَمْ يَنْ هَؤُلَاءِ الصَّيَّادُونَ تَحْتَ هَذِهِ الشَّجَرَةِ -

قَامَتْ وَرَاحَتْ أَوْ ذَهَبَتْ - دُرْ حَوْلَ الْجَمْعِيَّةِ - كَانَ مِنَ الْمُمْكِنِ أَنْ
هَذَا الصِّيَادَ يَمُوتُ فِي الْغَابَةِ - لَا تَنْمُ هُنَا - لَا تَنَامُوا تَحْتَ هَذِهِ الشَّجَرَةِ -
بِكُمْ عِثْمٌ شَعِيرَكُمُ كُونُوا مُوفِّرِينَ (۱) لَا تَكُونُوا بُخْلَاءَ - قُمْ وَرُحْ أَوْ اذْهَبْ
إِلَى الْغَابَةِ - هَلْ تَخَافُونَ أَنْ تَذْهَبُوا وَحْدَكُمْ إِلَى هَذِهِ الْغَابَةِ - قُلْ لَهُؤُلَاءِ
أَنْ يَذْهَبُوا - قُولِي أَيْنَ رَاحُوا أَوْ ذَهَبُوا - كَانُوا بُخْلَاءَ وَصَارُوا مُوفِّرِينَ.

ترجمه (۱۸)

اورمانده یا لکز اویو مقلقدن فورقمیور . - اونک بو اغاجک آلتنده اولسی
ممکنسزدر . - قالقکز یاغزدن کیدیکز . - فضلادن اوله لم . - خانم افندی ،
اداره لی اولکز . - آرپه کزی قاچه صاتیورسکز ؟ - بو کیجه یی نره ده کجیره
جککلر ؟ - اونلر اولدیکی وقت ، بو آوجی بو اغاجک اوزرنده ایدی . - بو آوجیلره
سویله کیتمه سونلر . - کیجه یی بزمه کچیر مکملکدن ییچون قورقوبور سکز ؟ -
بو حبسسلرک فضلادن اوله لری ممکن در . - اورمانده دکل میدیکز ؟ - نشانه
نائل اولسی ممکن میدر ؟ - حبس اولیکز . - آوجیار قالقدیلر کیتدیلر . -
قورقوکز . - سویله بو آوجیلره کیتسونلر . - جمیعتمزدن اصلاً آیرلمدی (هیچ
غیبت ایتمدی) - نشانه اصلاً نائل اوله مزلر . - اوکا بو آنه قدر نائل
اولدیلر .

درس (۱۹)

(۴) نہی . فعل ناقص

آخرندہ حرف علتدن و یاخودی اولانہ فعل ناقص دینور .

مثال : رمی ، آندی (رمی یرینہ) — تلاً ، اوقودی (تلو یرینہ)

(۷۳) . — رمی آندی — مشی یوریدی . ده اولدیفی کبی آخری

ی اولان وماضیدہ عین . مفتوح بولنان افعال ناقصہ رمی کبی تصریف اولنورلر .

ماضی	مضارع	امر حاضر
رَمِيتْ	آرَمِي (۲)	اِزْمِ
رَمِيتْ	تَرَمِي (۲)	اِزْمِي
رَمِيتْ	تَرَمِينْ	اِزْمُوا
رَمِي (۱)	يَرَمِي (۲)	اَنَكْر
رَمَتْ	تَرَمِي (۲)	
رَمِينَا	نَرَمِي (۲)	

(۲) لَمْ . لَا . مثللو اداتلرک داخل اولمسیله فعل ناقصک آخرندہ کی ی دوشر .

مثال : لَمْ اَزْمِ ، اَنَمَدِم — لَمْ اَرَضِ ، راضی اولدم — لَا تَرَمِ ، اَنَمہ کبی .

(۱) نه وقتکە ی بر ضمیر متصلدن اول بولانه حق اولور ایسه اوحالده مذکور ی الفه منقلب اولور .

مثال : رَمَاهُ اونی آندی کبی .

ماضی مضارع امر حاضر

رَمِيتُمْ	آتدکز	ترْمُونُ آتیورسکز یا خود آتارسکز
رَمَوْا	آتدیلر	یرْمُونُ آتیورلر «

(۷۴) --- لَقِيَ قاووشدی کبی عین ماضیده مکسور (ـِ) اولان

افعال ناقصه رَضِيَ کبی تصریف اولنورلر .

ماضی مضارع امر حاضر

رَضِيتُ راضی اولدم	أَرْضَى	راضی اولیورم یا خود اولورم	أَرْضَى	راضی اول
رَضِيتَ « اولدک	تَرْضَى	« اولیورسین	أَرْضَى	راضی اول
رَضِيتَ	تَرْضَيْنَ		أَرْضُوا	راضی اولکز
رَضِيَ « اولدی	یَرْضَى	« اولیور		
رَضِيتَ	تَرْضَى			
رَضِينَا « اولدق	نَرْضَى	« اولیورز		الی آخره
رَضِيتُمْ « اولدیکز	تَرْضُونُ	« اولیورسکز		
رَضُوا « اولدیلر	یَرْضُونُ	« اولیورلر		

(۷۵) --- صَفَا ، صافی اولدی ، دورولدی . کبی آخرنده ا بولانان

افعال ناقصه تَلَا مثللو تصریف اولنورلر .

ماضی	مضارع	امر حاضر
تَلَوْتُ	اَتْلُوْ	اَتْلُ
تَلَوْتَ	اَتْلُوْ	اَتْلِيْ
تَلَوْتِ	اَتْلُوْ	اَتْلُواْ
تَلَا	اَتْلُوْ	
تَلَتَ	اَتْلُوْ	
تَلَوْنَا	اَتْلُوْ	
تَلَوْتُمْ	اَتْلُوْ	
تَلَوْاْ	اَتْلُوْ	

الى آخره

لغات

جَرَى	واقع اولدى	بَرِيَّةٌ	چول	مَاذَا	نه — نه شى
بَكَى	اغلادى	اِسْمٌ	اسم	وَعَدَ	وعد
بَنَى	ياپدى (ياپى)	قُبَالَةَ	قارشو-قارشوسند	وَعَدَ	وعد ايندى
نَسِيَ	اونوددى	اَمَامُ	اوك	عَلَى مَهْلٍ	اغر آغر — يواشجه
بَقِيَ	قالدى	جَنْبَ	يان	خُطْبَةً	نطق — وعظ وانصيحت

غَلَا	بِهاندی	جَانِبِ طَرَف	قَمَح	بغداى دانه نسی
أَهْل		جَبَلِ طَاغ	بَذَر	تخوم
جَمَّالٌ	دوه جی	الصَّعِيدُ مَصْرَ عَلِیَا	مَجْلِسِ	مجلس

تعلیم (۱۹)

مَنْ الَّذِي بَقِيَ فِي الْجَامِعِ - لِمَاذَا يَكُونُ - تَلَا خُطْبَةً فِي الْمَجْلِسِ -
 مَاذَا جَرَى (نه اولدی) لِهَوْلَاءِ الْجَمَّالِينَ - لَمْ يَنْسَ وَعْدَهُ - مَاذَا تَرَمِينَ -
 غَلَا الْقَمَحُ فِي الْجَبَلِ - نَسِينَا اسْمَهَا وَلَكِنْ لَمْ نَنْسَ اسْمَ الْجَبَلِ - مَنْ
 الَّذِينَ بَنَوْا هَذَا الْجَامِعَ الَّذِي قِبَالَةَ الْمَجْلِسِ - أَهْلُ الصَّعِيدِ بَقَوْا وَحَدَّهُمْ
 فِي الْجَبَلِ - لَقِيَهُمْ فِي الْقَلْعَةِ - لِمَاذَا تَمْشُونَ عَلَى مَهْلٍ - لَمْ يَتَلْ خُطْبَتَهُ
 فِي الْجَامِعِ - لَا تَرَمُ هَذَا - هَلْ نَسِيتَ اسْمِي ؟ - مَنْ الَّذِينَ لَقِيَهُمْ
 فِي الْجَامِعِ - لَقِينَا أَهْلَ الصَّعِيدِ - جَمَّالُوا الصَّعِيدِ يَمْشُونَ عَلَى مَهْلٍ -
 مَاذَا جَرَى لَكَ - مَا جَرَى لِي شَيْءٌ - إِمْسِ عَلَى مَهْلٍ - لَا تَمْشُوا
 فِي الدِّيَّوَانِ .

ترجمه (۱۹) .

چولده بودوه جیلره نه اولدی ؟ -- قلعه نك قارشوسنده اولان بو جامهك اسمنی
 اونونديكرمی ؟ -- مصر عليا ده دوه جیلره تصادف ايتدك . -- اولاد لرم قوشميكز . --
 ينجون اغلايورسكز ؟ -- بونی جامعه آتیمكز . -- وعدمزی اونوتمايز . -- قلعه جامهنده

خطبه اوقوماری می؟ — بوکا موافت ایدیورمی؟ — طاغک اهایلیسی جامعهده یالکز
 قالدیلر --- مصرده بغدادی بهالندی . — طاغده قالمقانه راضی اولدم . — بوقلعه یی
 کیم بنا ایدی؟ — دوه جیلر آغر آغر یور یورلر . — از میرک بغدادی بهالندی؟ —
 یواشجه یور یورلر . — نه اونوتدیکز؟ — بزم دوه جینک اسمنی اونوتدم . — قلعهده
 بولان جامهک قارشو سنده آتله تصادف ایدرسکز .

درس (۲۰) .

(۵) فحی . فعل مهموز

أَفَلْ ، غروب ایدی -- مَأَلْ ، سؤال ایدی — قَرَأْ ، اوقودی .
 فعلارنده اولدیغی کبی حروف اصیله سندن بری همزة (ء) اولان فعللرد مهموز دینور .
 (۷۶) . — أَخَذَ ، آلدی — أَكَلَ ، ییدی — أَمَرَ ، امر ایدی .
 فعللرینک امر حاضر لری غیر قیاسی اولدیغندن بوجه زیر تصریف ایداش در .

امر حاضر

امریت	مُرْ مَرِيْ	بی	كُلْ كُلِيْ كُلُوْا	آل	خُذْ خُذِيْ خُذُوْا					
مرُوا (۱) امر ایدیکز										
الی آخره										

(۱) قیاسی اوله رق : أُمِرْ — أُمِرِيْ — أُمِرُوا دخی دینلور .

(۷۷) — تَبِيَّة — همزة (ء) نك تلفظ جهتياء تحريري اقتضا ايدرسه حرکه

نك جنسنه كوره ي . و ۱۰ دن بری یازیلوب همزه بونلرك اوزرينه وضع ايدیلور

یَقْرَؤُونَ اوقویورلر
 یَسْأَلُ صور یور
 اِقْرَأْ (مؤنث) اوقو

مثال:

جاء فعلنك تصريفی

مضارع

ماضی

کلیرم یاخود کلیرورم	أَجِيْ	کلدم .	جِئْتُ (۱)
« کلیرسین »	تَجِيْ	کلدك .	جِئْتَ
	تَجِيْیْ		جِئْتِ
« کلیر »	یَجِيْ	کلدی	جَاءَ
	تَجِيْیْ		جَاءَتْ
« کلیرز »	نَجِيْ	کلدك	جِئْنَا
« کلیرسکز »	تَجِيوُونَ	کلدکز	جِئْتُمْ
« کلیرلر »	یَجِيوُونَ	کلدیلر	جَاءُوا

(۱) (ء) . کله نه وسطنده اولوب ساکن دخی اولورایسه تخننه دندان یازیلور .

بو فعلك امر حاضرى نادر الاستعمال اولوب بين الناس قولالانيلان شونلر در :

تَعَال ، كل - تَعَالِي ، كل (مؤنث ايجون) - تَعَالُوا ، كلکز .

(۷۸) - فا . لام . حروف علت اولان فعللره لفيف مفروق دينور .

مثال : اَتِي ، كلدى - اَبِي ، ديكسندى ، امتناع ايتدى

عين . لام . حروف علت اولان فعللره لفيف مقرون دينور

مثال : طَوِي ، دوردى - شَوِي ، قيزارتدى . كَبِي .

رَأَى (۱) فعلك تصريفى

ماضى	مضارع	امر حاضر
رَأَيْتُ	أَرَى	رَ
رَأَيْتَ	تَرَى	رَيَّ
رَأَيْتِ	تَرِينَ	رَوَا
رَأَى	يَرَى	
رَأَتْ	تَرَى	
رَأَيْنَا	نَرَى	
رَأَيْتُمْ	تَرُونَ	
رَأَوْا	يَرَوْنَ	

(۱) مصدره رَأَى يرينه شَاف قولالانيلور . نصريفى بوجه آتى در .

ماضی	مضارع	امر حاضر
شَفْتُ	أَشُوف	شُفْ
شَفْتِ	تَشُوف	شُفِي
شَفْتِ	تَشُوفِينَ	شَفُوا
شَافَ	يَشُوف	
شَافَتْ	تَشُوف	
شَفْنَا	نَشُوف	
شَفْتُمُ	تَشُوفُونَ	
شَافُوا	يَشُوفُونَ	
کوردم	کور یپورم	کور
کوردك	کور یپورسین	کورکز
کور دی	کور یپور	
کوردك	کور یپورز	
کوردیکز	کور یپورسکز	
کوردیلر	کور یپورلر	

لغات

بَدَأَ	بَاشِلَادِی	حُجَّةٌ	سند
مَلَأَ (بِ)	طولدی	جَنَاحٌ	قناد
أَمَلَ	امید ایتدی	جِصٌّ	کیرج
فُوطَةٌ	پشکیر	شُوكَةٌ	چتال
حَجَلٌ	ککلیک	مِلْعَقَةٌ	قاشیق
طَلْجَرَةٌ	تنجره	کُمَثْرِي	آرود
		بَالِقٌ	
		مَرَجَمُک	
		فُوجِی	
		تَفَّاحٌ	
		سِتَّارَةٌ	
		فُرُوجٌ	

بِنْتُ عَمِّي ، عموجه م قیزی — عموجه زاده م . — اِبْنُ عَمِّي ، عموجه م
اوغلی — عموجه زاده م .

تعلیم (۲۰)

أَمَّا تَرَى ابْنَ عَمِّي يَشْوِي دُجَاجَةً لِيَا كُلِّهَا — هَذَا الْبَرْمِيلُ مَلَأْتُهُ
بِتُفَاحٍ — هَلْ تَأْخُذُ جَنَاحَ دُجَاجَةٍ — أَمَّا تَأْكُلُ مِنْ هَذِهِ السَّمَكَاتِ —
أَخُذُ مِنْ هَذِهِ الدُّجَاجَةِ — تَعَالَى يَا بِنْتُ عَمِّي — أَقْرَأِي لَنَا هَذِهِ الْحُجَّةَ —
أَتَيْتُهَا لِأَسْأَلَهَا — أَمَلْتُ أَنْ بِنْتُ عَمِّي تَجِي لِتَرَى التُّفَاحَ — إِطْوِي هَذِهِ
الْسِتَّارَةَ — طَوِينَا فُوطَتِنَا وَجِئْنَا — شَوْتَ لَنَا هَذَا الْحُجْلَ الَّذِي نَأْكُلُهُ —
هَلْ أَمَلْتَ الطَّنْجِرَةَ — لَا يَقْرَءُونَ — كُلِّي الْعَدَسَ — بَدَّوْا أَنْ يَقْرَءُوا —
إِسْأَلُوا ابْنَ عَمِّنَا — مَا رَأَيْنَاهُمْ يَأْكُلُونَ — اِبْنُ عَمِّكَ لَمْ يَرَ قَطُّ هَذِهِ الْحُجَّةَ —
مُرَهَا أَنْ تَأْتِي .

ترجمه (۲۰)

كلگز كوركز بو ككلكي . — بزدن عموجه زاده سنی سؤال ابتدی . — عميكزك
قیزينك كله جكنی مأمول ایدیورميسكز ؟ — تنجره ده بولنان ككلكه باقز . —
آنك اوقود یغنی كورمدم . — مرجك تنجره سنی طولدرد بكمزی ؟ — پشكیر كزی
دوركز كللكز . — عموجه م قیزی بزه بر پیلایق قیزارتدیرمیه جقمیسیر ؟ — عموجه م
عموجه زاده م و بن برابر ییه لم . — عموجه اسنك بزم كلكلكمزی امر ایده جكنی
مأمول ایدیور . — خاولی بی آل . — اوقود یغمز حجتی آلدیكمزی ؟ — بونی الكز یپكز . —
حجتی اوقومقلغه اولره امر ایده جكار .

درس (۲۱)

رباعی مجرد .

تَرْجَمَ فَعَلَنكَ تَصْرِيفِي

ماضی	مضارع	امر حاضر
تَرْجَمْتُ ترجمه ایتم	أَتَرْجِمُ ترجمه اید پیورم یا خود ایدرم	تَرْجِمْ ترجمه ایت
تَرْجَمْتَ ترجمه ایتدک	تَتَرْجِمُ ترجمه اید پیور سین یا خود	تَرْجِمِي ترجمه ایتدک
تَرْجَمْتَ ترجمه ایتدک	تَتَرْجِمِينَ ترجمه اید پیور سین یا خود	تَرْجِمُوا ترجمه اید یکز
تَرْجَمْتُ ترجمه ایتدی	يَتَرْجِمُ ترجمه اید پیور «	
تَرْجَمْتَ ترجمه ایتدک	يَتَرْجِمُونَ ترجمه اید پیور ز «	
تَرْجَمْتُ ترجمه ایتدیکز	يَتَرْجِمُونَ ترجمه اید پیور سکز «	
تَرْجَمُوا ترجمه ایتدیلر	يَتَرْجِمُونَ ترجمه اید پیور لر	

(۸۰) ۰ رباعی مجرد ساملرک جمله سی بو مثللو تصریف اولنور .

لغات

بَرَطْلَ رشوت ویردی	رَبِيع روزه کار	إِلَى حَدِّ دَكِينِ
زَعَزَعَ صار صدی	نَهَايَةَ نهایت	أَشْيَا
بَلْبَلِ پریشان ایتدی	شَيْخِ معلم - اختیار - رئیس قوم	لُوز بادم

برهن کوسژدی - اثبات ایندی	سَقْف طام	سَفَرَجَلْ ایوا
دَحْرَج یووارلدی	سَلَم نردبان	صَحَّة صحت ' اصل
قَدَر مقتدر اولدی	بِیْع صاتم	خَشْبَة * اودون پارچه سی
تَصْنِیف تصنیف	شِرَاء آله	حِکَايَة *

تعلیم (۲۱)

تَرْجَمْنَا تَصْنِیفَ هَذَا الشَّيْخِ - لِمَاذَا لَا تُدَحْرِجُ هَذِهِ الخَشْبَةَ إِلَى حَدِّ
 السَّلَمِ - بَرَهْنِ يَاشِیْخُ صَحَّةَ هَذَا الْبِیْعِ - بَرَهْنَتُهَا - زَعَزَعْتَ الرِّیْحُ سَقْفَ
 أَلِیْتِ - هَذَا یُبَلِّلُ کُلَّ الْأَشْیَاءِ الَّتِیْ عِنْدَنَا - هَلْ تَقْدِرُ أَنْ تُتَرْجَمَ لِي
 هَذِهِ الْحِکَايَةِ - أَلَمْ یَبْرَهْنِ صَحَّةَ الْبِیْعِ - هَذَا بِیْعٌ بَرَهْنُوا صَحَّتُهُ - بَرَطَلُوا
 الشَّيْخَ الَّذِي بَرَهْنِ صَحَّةَ الْبِیْعِ - لَمْ يَقْدِرُوا أَنْ يُدَحْرِجُوا الخَشْبَةَ الَّتِیْ
 هُنَا - الرِّیْحُ تَزَعَزَعُ السَّقْفَ - يُتَرْجَمُونَ حِکَايَاتٍ - لَمْ يَقْدِرُوا أَنْ یَبْرَطَلُوهُ.

ترجمه (۲۱) .

نهایت روزکار نردبان اوزرنده بولنان کافه اشیا بی بوزوب طاغندی . - بونی
 ترجمه ایدیکز . - بو حکایه بی نهایتنه دکین ترجمه ایده جکلر . - بوروز کار
 نه در؟ - بزم طامی صار سان بو روز کار در . - ایشه روز کارک بوزوب طاغندی
 اشیا لر . - بو کتابک قیمت اصیله سنی کوسنره بیلورمیسکر؟ - بو حکایه بی نهایتنه
 دکین ترجمه ایدیکز . - بوتألیفی ترجمه ایدنلر وآنک صحتنی ارايه ایلانلر قزانه جقلر

۰ — ايشته روز كارك صار صديقي سقف ۰ — بوييماك حقيقتني كوسترنجه به
دكين بو معلمه معاش و بريميكز ۰ — بو حكايه يي كيم ترجمه ايدنه جك؟ — اكا
معاش و بريمكلكه مقتدر دكل ۰ — بو حكايه يي ترجمه ايدنه بيله جكلرمي؟ —
بو اودون پارچه لر يني بو وارليه ميه جقميسكز؟

درس (۲۲)

افعال مشتقه

افعال مجرده به بر و يا دها زياده حرف علاوه سيله تشكيل ايدن فعللره افعال
مشتقه دينور ۰ بو وجهله ده فعل مجردك معناسي تبدل ايدر؛ چونكه زياده حرف
زياده معنابه دلالت ايدر ۰

(۸۱) — ثلاثي مجرد دن تشكيل ايدن افعال مشتقه (طقوز) اولوب بوده لاجل
التسهيل علاوه ايديلان حروفاتك عددينه نظراً : رباعي ، خماسي ، سداسي
ناملر يله اوچه تفريق ايديلور ۰

رباعي ثلاثي مجرد اوزرينه يالكز بر حرف زياده ايديلان افعال اولوب بوده
اوچ بابدر :

(۱) افعال (۲) تفصيل (۳) مفاعلة ۰

اضي	كوندردى ۰	اَرْسَلَ	} (۱) نجي بابك وزنى
مضارع	كوندر يبور ۰	يُرْسِلُ	
امز حاضر	كوندر ۰	اَرْسِلَ	

(۸۲) — بوبابك تشكىلى ثلاثى مجردك اولنه بر (أ) علاوه سيله در بناسى ده تعديه ايچوندر ؛ يعنى .تشكىل اولديغى ثلاثى مجردده بر تعدّ بلك ويرر .

مثال : عِلْمٌ ، يِلْدَى — اَعْلَمَ ، يِلْدِيرْدَى . كَبَى .

تنبیه . — بوبابدن اولوبده اجوف واقع اولان فعللر اَرَادَ فعلنه قیاساً تصریف اولنور .

ماضی	مضارع	امر حاضر
أَرَدْتُ ایسته دم	أُرِيدُ ایسته یورم یا خود ایسته رم	أَرِدْ ایسته
أَرَدْتُ ایسته دك	تُرِيدُ ایسته بورسك «	أَرِیدِ
أَرَدْتُ ایسته دك	تُرِيدُونَ ایسته بورسكز «	أَرِیدُوا ایسته بکز
أَرَادَ ایسته دى	یُرِيدُ ایسته یور «	
أَرَادَتْ ایسته دى	تُرِيدُ ایسته یور «	
أَرَدْنَا ایسته دك	نُرِيدُ ایسته یورز «	
أَرَدْتُمْ ایسته دكز	تُرِيدُونَ ایسته بورسكز «	
أَرَادُوا ایسته ديلر	یُرِيدُونَ ایسته یورلر «	

(۲) نَجَى بابك وزنى :

عِلْمٌ
 يَعْلَمُ
 عِلْمٌ

ماضی . یِلْدِيرْدَى
 مضارع . یِلْدِيرْ یور
 امر حاضر . یِلْدِرْ

(۸۳)۔ بوبابك تشكىلى ثلاثىسينك عين . نى ضعف اتمكله يعنى بر تشديد علاوه
تيه در . بناسى تعديه ايچوهن اولوب متعدى اولميان فعلى متعدى قيلار .

مثال: عَلمَ ، ييلدى — عَلمَ ، ييلديردى . كى .

تبيه . — بوبابدن اولوبده مثال ، مضاعف ، اجوف واقع اولان فعللر عَلمَ
كى تصرف اولنورلر . ناقص اولان فعللره آخرلرى جهنله رَمَى كى تصرف
اولنورلر .

ماضى	مضارع	امر حاضر
قَرَّبَ ياقلاشديردى	يُقَرِّبُ ياقلاشديرپور	قَرِّبْ ياقلاشدير
وَسَّعَ كنيشلتدى	يُوسِّعُ كنيشلدپور	وَسِّعْ كنيشات
نَوَّمَ اويوتدى	يَنوِّمُ اويودپور	نَوِّم اوبود

باب مذکور دن اولان ناقص فعللر رَمَى كى تصرف اولنورلر

مَشَّى يوروندى	يُمَشِّي يوريدپور	مَشَّى يورود
بَغَّى اغلاتدى	يُبَغِّي اغلادپور	بَغَّى آغلاد

(۳) نهي بابك وزنى	{	فَارَقَ	آيرلدى
		يُفَارِقُ	آيريلير
		فَارَقَ	آيريل

(۸۴) — بوبابك تشكىلى ئلا ئېسىنك فا . ايله عين . اره سنه بر علاوه سېله در
بناسى ايكي كتشي اره سنده كي اشتراكى ارايه ايدرو . « اثنيث يېنىند
مشاركت ايچون در »

تنبیه — بوبابدن اولوبده مثال ، اجوف واقع اولان فعللر فارقي گي
ناقص اولانلر اخرلري جهتيله ' رمى كبي نصريف اولنورلر .

خماسى ثلاثى مجرد اوزرينه ابكى حرف زياده سيله تشكىل ايدن افعال
اولوب بوده بش بابدر :

(۱) تَفَعَّلُ (۲) تَفَاعَلُ (۳) اِنْفَعَالُ (۴) اِفْتِعَالُ (۵) اِفْعِلَالُ

اوكرندى	تَعَلَّمَ	}	(۱) نجي بابك وزى
اوكرنپيور	يَتَعَلَّمُ		
اوكرن	تَعَلَّمَ		

(۸۵) — بوبابك تشكىلى ثلاثى مجرد نك اوله بر (ت) . وعين الفعلته بر ()
علاوه سيله در بناسى عموميت اوزره مجهول باخود مطاوعت معنا سنه در .

فيزلدى .	تَكَسَّرَ	}	مثال :
اهلدى .	تَعَلَّقَ (به)		

تنبیه — كرك بوبابدن وكرك تَفَاعَلُ با بدن اولان افعال ناقصه نك ماضيلري
رمى كبي ومضارع وامر حاضري رَضِيَ كبي نصريف اولنورلر .

مثال: تعرّی، صویوندی۔۔۔ یتعرّی، صویونوبور۔۔۔ تعرّ، صویون

لغات

تَغْدَى	او کله طعامی ایتدی	ثَلَج	فار - بوز	جَبَّة	جبه
تَعَشَّى	افشام « «	طِفْل	کوچک چوجق	جَمَل	دوه
تَكَلَّمَ	سویلدی	أَمَكَنَّ	اوله ییلوردی	طَبِيب	طیب .. حکیم
سَافَرَ (إِلَى)	کیتدی	أَمَاتَ	اولدیردی	شَام	شام
جَادَل	مجادله ایتدی	وَطَن	وطن	سَرَج	اگر
جَازَى (بِ)	مکافات ایتدی	حَيْثُ	اوراده - او حالده	طَبْ	علم طب
عَذَّب	اذیت ایتدی	أَنَاضُول	انا طونی	أَفْعَال	فعالر - ایشار
خَبَرَ (بِ)	خبر و بردی	أَعْطَى	ویردی	عَسَاكِر	عساگر

تعلیم (۲۲)

فَارَقْنَا مَصْرَ وَطَنَنَا وَسَافَرْنَا إِلَى الشَّامِ - تَعَشَيْنَا مَعَ طَبِيبِ جَادِلْنَاهُ -
لَا تُبَكِّ هَذَا الطِّفْلَ وَلَا تُعَذِّبْهُ - نَتَعَرَّوْنَ مِنْ جَبَتِكُمْ - عَذَّبَ الثَّلَجُ الْعَسَاكِرَ
الَّذِينَ كَانُوا فِي الْحَرْبِ - مَا أَمَكَّنَهُ أَنْ يُجَادِلَهُ - لَمْ يُمْكِنْنِي أَنْ أُجَازِيَهَا
بِأَفْعَالِهَا - هَؤُلَاءِ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَغَدَّوْا - هَلْ تُرِيدُ أَنْ تَتَغَدَّى مَعِي -
أَخْبَرَني طَبِيبُنَا بِأَنَّ الْهَالِيَّ عَذْبُوهُ - سَافَرُوا إِلَى الْأَسْتَانَةِ حَيْثُ يَتَعَلَّمُونَ

الطَّب - لَمْ يُكِنِّنَا أَنْ نُمَشِّي الْجَمَلَ = هَذَا طِفْلٌ أَرَادُوا أَنْ يَمِيتُوهُ -
 أَعْطَاهُ هَذِهِ الْجُبَّةَ - إَعْظِنِي هَذَا - أَعْطَيْتُهُ هَذَا الْجَمَلَ - أَدْخِلِ
 الطَّبِيبَ - أَخْبِرُونِي بِأَنَّ السَّرَجَ لَمْ يَتَكَسَّرَ - أَلَمْ يُفَارِقُوا الْوَطَانَ -
 تَعَلَّقَتْ جَبَّتُهُ بِالسَّرَجِ - لَا نَتَكَلَّمُ كَذَا - وَسَمِعَ لِي هَذِهِ الْجُبَّةَ - نَوِّمَتْ
 طِفْلَهَا - أَرْسَلَتْ دَوْلَةَ عَسَاكِرَهَا إِلَى الْخُدُودِ - قَرَّبَ إِلَيْنَا الْمَائِدَةَ وَآكَأْنَا
 مِنْهَا - تَعَرَّيْتُ مِنْ جَبَّتِي - لَمْ يَرْضَ أَنْ يَدْخُلَنِي

ترجمه (۲۲)

استانبوله عزیمت ایدہ جکالر ، اوزادہ حکیمک اوکرنگ ایستہ یورار ، - اوکا سوئلک
 ممکن دکلیدی ؟ - بزی قویق (صوفیق) نیچون ایستہ ، یورسکر ؟ - ایستہ
 غوغا ایندیکم حکیم ، - اولی بوندن خبر دار ایتکم بنم ایچون ممکن دکلیدی ، -
 ایستہ بوکوچک چوغفی اغلادن آدم ، - بوجه بی بکا ویرکر ، - جبه کزی
 چیقار میکر ، - بزمه اقشام طعامی ایدیکز صوکره کیدرسکر ، - چوغفی او بودکر
 وسولنیمیکز ، - بونی اوکا ویردم ، - آنلر ایچون کیتکم ممکن دکلیدی ، - بکا
 اذیت ایتیمیکز ، - استانبولده حکیمک اوکره نیورار ، - افعالکره کوره سزه
 مکافات ایدہ حکم ، - ایستہ بوقار بلرک اذیت ایتدکاری چوجق ، - بونی صاتون
 آلدیم ، آلداندم .

درس (۲۳)

افعال مشتقة نك ما بعدی

تَهَاوَنَ	مسامحه یعنی که وشكلك ایندی
يَتَهَاوَنُ	مسامحه ایدیپور
تَهَاوَنَ	مسامحه ایت

(۲) نهي بابك وزنی

(۸۶) — بوبابك تشكيلي ثلاثيسنك اولنه بر ت وفاء الفعلندن صوكره بر ا
علاوه سيمه اولوب بناسی مشاركت ایچوندر .

تَصَالَحُوا	مصالحه ایتدیلر
تَكَاثَبُوا	مکتوبلشدیلر

مثال :

انْصَرَفَ	اوزاقلاشدی
يَنْصَرِفُ	اوزقلاشیپور
انْصَرَفَ	اوزاقلاش

(۳) نهي بابك وزنی

(۸۷) — بوبابك تشكيلي ثلاثيسنك اولنه اِنْ علاوه سيمه اولوب بناسی
مطاوعت ایچوندر .

مثال : انْخَدَعَ آلداندی .

اِكْتَسَبَ	قزاندی
يَكْتَسِبُ	قزانیپور
اِكْتَسَبَ	قزان

(۴) نهي بابك وزنی

(۸۸) — بوبابك تشكىلى ثلاثيسنك اولنه بر | وفاه الفعلندن هوكره بر
ت علاوه سيله در بناسى اكثر يته مشاركت ايچون اولوب بعضاً مطاوعت ايچونده اولور .

مثال :
 اجتمعو طوپلانديار
 التزام اولندي

نبيه . — بوبا بدن اولان ناقص فعلار ، آخر لارينه نظرا رهى كى نصر بف اولنور لر

مثال :
 اشتري ساتون آلدی
 يشتري « آلييور
 اشتر « آل
 اخضر يشلاندى
 يخنضر يشلانيور
 اخضر يشلان

(۵) نهي بابك وزنى :

(۸۹) — بوبابك تشكىلى ثلاثيسنك اولنه بر | ولام الفعلى اوزرينه بر
() علاوه سيله اولوب بناسى الوان و عيوب ايچوندر يعنى رنگارى و عيوبى بيان ايدر .

مثال :
 احمر قزاردی
 اعور شاشی اولدی .

بناسى . ثلاثى اوچ زرينه او حرف زياده سيله تشكىل ايدىلان افعال اولوب

بوده درت بابدرد : (۱) اِسْتَفْعَال ، (۲) اِفْعِيْلَال ، (۳) اِفْعِيْعَال ، (۴) اِفْعُوْال
فقط بونلرك ايجنده كثرته مستعمل اولاني استفعال بابي اولد بفتدن ديكرلري
نرك اولنمش در

اِسْتَخْبِر	}	خبردار اولدى
يَسْتَخْبِر		خبردار اوليپور
اِسْتَخْبِر		خبردار اول

برنجي بابك وزني :

(۹۰) — بوبابك تشكيلي تالائيسنك اولنه اِسْتَعْلَاوه سيله در . بناسي
طلب وطن معنا سنه در .

اِسْتَكْبِر	بيوكلنديردى
اِسْتَغْفِر	مغفرت طلب ايتدى

تنبیه . — بوبابدن اولان فعل اجوف صَارَ وفعل ناقص رَمِيَ كَبِي
تصرف اولنورار .

مثال :

اِسْتَحْجَابْ، اسعاف ايتدى . يَسْتَحْجِبْ، اسعاف ابد يپور . اِسْتَحْجِبْ، اسعاف ايت . فعل اجوف
اِسْتَسْقِيْ، صوابسته دى . يَسْتَسْقِيْ، صوابسته يور . اِسْتَسْقِيْ، صوابسته . ناقص فعل

لغات

اِسْتَأْهَلَ	لایق اولدی	لَعَب	ابون	اِقْتَرَبَ	یافلاشدی
اِسْتَحْسَنَ	بکندی	مَبْلَغ	مقدار	اِحْمَرَّ	قزاردی
اِسْتَأْنَى	بکله دی	مُرُوج	چایر لر	وَجْه	بوز
رُؤْسَاء	رئیس لر	وَاقِعَة	وقعه	رَبِّ يودوب بسلبان	پروردگار
لَا شَكَّ اَنْ	شبهه سزکه	دُمُوع	کوز یا شلری	مَطْلُوب	مطلوب
اِلَى اَنْ	دکین	رَأْي	فکر	رُعَاة	چوبانلر

تعلیم (۲۳)

هَذِهِ وَاقِعَة تَسْتَأْهَل دُمُوعَنَا - اِسْتَحْسِنُوا رَأْيَهَا وَاسْتَأْنُونَا - يَا رَبِّ
اِسْتَجِبْ مَطْلُوبَنَا - اِسْتَسْقِنَا هَؤُلَاءِ الرُّعَاةَ - هَلْ اَنْتَ تَسْتَأْنِيهَا اِلَى اَنْ
يَقْتَرِبَ الرُّعَاةُ الَّذِينَ اُسْتَسْقِيَتْهُمْ - لَا شَكَّ اَنَّ الَّذِينَ يَسْتَغْفِرُونَكُمْ يَسْتَأْهِلُونَ
اَنْ تَسْتَجِيبُوا مَطْلُوبَهُمْ - اِقْتَرَبْنَا مِنَ الرُّعَاةِ وَرَأَيْنَاهُمْ يَتَصَالَحُونَ - اَمَّا
تَصَالِحَ هَؤُلَاءِ الرُّعَاةِ الَّذِينَ اجْتَمَعُوا - اِلْتَزَمَ الرُّؤْسَاءُ اَنْ يَجْتَمِعُوا قَبْلَ اَنْ
يَسْتَحْسِنُوا رَأْيَنَا - اِخْضَرَّتِ الْمُرُوجُ - اِحْمَرَّ وَجْهُهُ - لَا نَسْتَكْبِرُ الْوَاقِعَة
- لَمْ يَتَهَاوَنُوا

ترجمه (۲۳)

بووقعه بی یوکلندیرمیکز . - فکر لرینی تحسین ایدیور میسکز ؟ - شبهه سز

روءساء مطلوبکزی اسعاف ایدہ جکار ۔ — یاغہ کلدی (بکا تقرب ابتدی) وعفو
ایستہ دی ۔ — اونلر بنی بکله مکہ مجبور درلر ۔ — انلرک مطلوبندن خبردار سکر
۔ — بن بومبلقی قزانجہ به دکین او بنی بکله به جک ۔ — بوایوننده قزانمادی ۔ —
اونلر یافلاشوب کوردیلر که چوبانلر اوز افلاشیورلر ۔ — بوچایر لردہ بولناب
چوبانلر باریشمی ایچون طویلاندیلر ۔ — بز یازلدق ۔

درس (۲۴)

افعال مشتقه نك ما بعدی

(۹۱) ۔ — رباعی مجرددن تشکلی ایدن افعال مشتقه دن کثیر الاستعمال اولانی
تفعّل بابی اولوب بونکده صورت تشکلی رباعی مجردک اولنه بر (ت) علاوه سیله
در ۔ بناسی اکثر یتله مطاوعت ایچونددر ۔

یووارلندی

تَدَحْرَج

یووارلنیپور

یَتَدَحْرَج

یووارلان

تَدَحْرَج

مثال :

تَقَهَّر کر یله دی (کری کری یه کیتیمک) ۔ — تَبَلَّل ، فارشدی ، فعللر یدہ
بووجهله تصرف اولنورلر ۔

اسم فاعل ومفعول

(۹۲) ۔ — ثلاثی مجرددن اسم فاعل پایمقی ایچون فاء الفاعلندن صوکر بر (ا) علاوه
ایدوب عین الفعلنی مکسور (ـِ) قیلقی ایله اولور

اسم مفعول یا پمق ایچوندہ اولنہ (م) وعین الفعلندن صوکرہ بر (و) علاوہ ایدیلور

مثال: } ضَارِب اوران ضَرَب دن اسم فاعل
مَضْرُوب اوریلان " " اسم مفعول

افعال غیر قیاسینک اسم فاعل و مفعولاری

مَادَّ (۱)	اوزادان	مَمْدُود	اوزانان - اوزانمش
وَاضِع	قویان	مَوْضُوع	قونیلان - قونمش
قَائِل (۲)	سویلین	مَقُول (۴)	سویله نیلان سویلانش
رَام (۳)	آتات	مَرْمِي (۵)	آیتلان - آتلانش

(۹۳) — کرک رباعی مجرد دن و کرکسه افعال مشتقه دن اسم فاعل واسم مفعول

تشکیل ایتمک ایچون مضارعک مفرد غائبنک (ی) اسی یرینه (م) اقولیلدر

اسم فاعلده ، فعاک عین الفعی مکسور () اسم مفعولده مفتوح () اولور

مضارع	اسم فاعل	اسم مفعول
يُرْسِلُ کوندر یوز	مُرْسِل کوندرن	مُرْسَل کوندریلان
يَسْتَعْمِلُ قوللانپور	مُسْتَعْمِل قوللانان	مُسْتَعْمَل قوللانیلان
يُدْحِجُ یووار لنپور	مُدْحِج یووار لانان	مُدْحَرَج یوار لانیلان

(۱) مَادِ یرینه — (۲) قَائِل یرینه — (۳) رَامِي یرینه — (۴) مَقُول

یرینه — (۵) مَرْمُوي یرینه

(۹۴) . — تنبيه — اسم فاعل ومفعولك جمعك ينك نصل اولديغى (درس ۱۰) ده كوراش در .

(۹۵) . — اسم فاعل . ضمير شخصينك بريلا ياخود براسمله برابر تر كييده واقع اولديغى وقت حال معناسنى اراه ايدر .

مثال :	اَنَا وَاضِعٌ . . .	قوبورم	(قویان بنم)
	مَاذَا هِيَ رَامِيَةٌ	نه آتیپور	(او) مونث (نه آتیجی در)
	هِيَ جَائِيَةٌ	کلیور	(کلان اودر)

لغات

عمل	یابدی	بعیداً	اوزاق	کلمه * سوز - کلمه
حب	سودی	مطر	بغمور	قصور کوشکار
سکن	اقامت ابتدی	ثوب	البیسه	خیم چادر لر
مسک	ظوندى	مسکین	فقیر	طبقة * قات
عرف	طانیدی	خان	خان	طبقات قاتلر
غش	آلداندى	نحاس	باقر	
وسخ	کیر لتدی	دربزین	پرمقلىق - ترايزان - قورقولىق	

تعليم (۲۴)

مَاذَا أَنْتَ عَامِلٌ — هَلْ أَنْتَ مَالِكٌ — نَحْنُ مَالِكُونَ — أَيْنَ هُمْ سَاكِنُونَ .

هَذَا هُوَ الضَّارِبُ وَذَٰكَ هُوَ الْمَضْرُوبُ - هَؤُلَاءِ سَاكِنُونَ هُنَا - قُلْ
 لِي أَيْنَ أَنْتَ سَاكِنٌ - أَنَا سَاكِنٌ فِي الْخَانِ - عَرَفُوا أَنَّهُ مَغْشُوشٌ - هَذَا
 الْخَانُ مَسْكُونٌ - هَذِهِ مَسْكِينَةٌ مُوسَخَّةٌ - لِمَاذَا تَأَخَّرْتُمْ - لَأَنَّنَا سَاكِنُونَ
 بَعْدًا مِنْ هُنَا - رَأَيْتَهُمْ يَتَقَهَّقُونَ - مَاذَا هُوَ مَاسِكٌ - ثَوْبِي مَوْضُوعٌ عَلَى
 الدَّرَازِينِ - هَذِهِ مَسْكِينَةٌ هِيَ سَاكِنَةٌ تِلْكَ الطَّبَقَةُ الَّتِي دَرَبَزِيهَا مَعْمُولٌ
 مِنْ نَحَاسٍ - هَلْ هَذِهِ الْخِيمُ مَسْكُونَةٌ - هَلْ الْمَطَرُ وَقَعَ - هَذِهِ هِيَ
 الطَّبَقَةُ الَّتِي أَنَا سَاكِنٌ فِيهَا - مِنْ أَيْنَ أَنْتِ جَائِيَةٌ .

(ترجمه ٢٤) .

بولر قوناقلرده اولنلرده چادرلرده ساکن در لر . - اوقاری نه طور بیور ؟ - بوقوناقلر
 مسکونیدر لر ؟ - معلومکه سز آلدان دیکز . - او (مؤنث) نره ده اقامت ایدیور
 ؟ - یاغمور یاغیور . - بو کله بزده مستعملدر . - بوسوزی سزدن کیم استعمال ایدیور
 ؟ - طوتیلان . - بوسوز معلومدر . - پرمقلغی کیم طوتیور ؟ - اوقاری نره دن
 کلیور ؟ - بوکوشکدن کلیورم . - بو پرمقلغک اوزرنده بولنا نلر معلومدر لر
 . - بو کله بی کیم طانیور ؟ . - بو کله لر مستعمل دکلددر لر . - بو فقیر بوقاتده
 اقامت ایدیور . - البسه کزی نیچون کیرلیدیور سکز ؟ - طوتیلان قادین . -
 آلدان .

(درس ۲۵)

افعالك ازمنهٔ مركبه لری .

افعالك ازمنهٔ مركبه لری فعل اعانه واسطه سيله اولوب فعل اعانه ده گان
و صار در . « بولنار عربجه ده افعال ناقصه دينور » لسان عربده ماضی شهودی
ونقلی بر در .

گان نك ماضی شهودی و نقلی :

ماضی شهودی	ماضی نقلی	ماضی شهودی	ماضی نقلی
كنت	ايدم .	گننا	ايدك .
كنت	ايدم .	گنتم	ايدك .
كنت	ايدك .	گنتم	ايدك .
كان	ايدى .	كانوا	ايديلر .
كانت	ايدى .	كنن	ايديلر .

(۹۶ - گان ايله برابر صار ده كتور يلور ايسه او حالده حكايهٔ ماضی شهودی و نقلی اولمش اولور .

اگر كلامده نأ كيد مراد اولور ايسه بو حالده صار دن مقدم برده قَدْ كتور يلور

مثال
 گان قَدْ صار « اولدی ایدی باخود اولمش ایدی
 كنت قَدْ صرت « اولدی ایدك باخود اولمش ایدك

(۱) وارتق فعلنك ازمنهٔ مركبهٔ سی .

ماضی شهودی و نقلی

گان عِنْدِي بنم وار ایدی (بنده ایدی)	گان عِنْدَنَا بزم وار ایدی (بزمده ایدی)
گان مَعَك سنك وار ایدی (سنك له ایدی)	گان مَعَكُم سزك وار ایدی (سزك له ایدی)
گان لَهُ اونك وار ایدی (اونك ایدی)	گان لَهُم اونلرك وار ایدی (اونلرك ایدی)

الی آخره

حکایهٔ ماضی شهودی و نقلی

(۹۷) . حکایهٔ ماضی شهودی ایچون (گان) ایله برابر (صار) ده کتور یلور .

گان قَدْ صار عِنْدِي	بنم اولدی	ایدی	بنم اولش	ایدی .
گان قَدْ صار مَعَك	سنك	«	سنك	«
گان قَدْ صار لَهُ	اونك	«	اونك	«

الی آخره

(۹۸) . مستقبلا

يَكُون مَعِي	بنم له اوله جق	بنمله اولور
يَكُون لَكَ	سنك اوله جق	سنك اولور
يَكُون عِنْدَهُ	اونك اوله جق	اونك اولور

الی آخره

(۲) افعال سائرہ نك ازمنہ* مركبه لری .

(۹۹) - اسان عربده بر فعلك حكاية الحال في الماضي صيغه سنی تشكيل
ایتمك ایچون مذکور فعلك مضارع و یاخود اسم فاعل صیغه سنك اولنده اشخاصه
کوره گان کتور یلور .

آغلا یور ایدك	كُنْتُ تَبْكِي] مثال :
اینیور ایدی	كَانَتْ نَازِلَةً	

ماضی شهودی و نقلی

(۱۰۰) - اسان عربده ماضی شهودی و نقلی بر صیغه در .

دَفَنْتُ (مؤنث) الدَّرَاهِمَ پاره یی کومدی یاخود کومش] مثال :
بَعْدَ مَا فَرَّغْتُ بتور د کدن صکوره یاخود بتورمش اولدقدنصکوره	

(۱۰۱) - هر قنغی بر فعلك حكاية ماضی شهودی و نقلیسنی سويلك ایچون فعل
مذکورك ماضیسنك ابتدا سنه اشخاصه کوره (گان) کتور یلور

مثال :

كَانَتْ كَشْرَبَتِ الصَّيْنِي (۱) چنافلری قیردی ایدی یاخود قیرمش ایدی . کبی .
(۱۰۲) - هر هانکی بر فعلك ماضیسنك اوانه (گان) فعلنك فعل مضارع یسی کتور یلور
ایسه اول فعلك حكاية مستقبل صیغه سی تشكيل ایتمش اولور .

یازه جق ایدم	أَكُونُ كَتَبْتُ] مثال :
یازه جق ایدك . کبی .	تَكُونُ كَتَبْتُ	

(۱) فعل اعانه دن صوکره (قد) اداتی وضع ایدلمکده جائز در .

صیغه شرطیه حالیه

(۱۰۳) - صیغه شرطیه حالیه حکایه الحال فی الماضیدن (۲) متشکل اولوب جمله شرطیه نك اولنه ادات شرط اولان لَو (اكر) جمله جوابیه نك اولنه ده ل (۳) كتوريلور .

مثال : لَو كَانَ يَجِيءُ لَكَانَ يَغْنَى اكر كلورسه تركي سويلر

صیغه شرطیه ماضیه

(۱۰۴) - صیغه شرطیه ماضیه حکایه ماضیدن تشکيل ايديلوب كذا جمله شرطیه نك اولنه لَو جمله جوابیه نك اولنه ده ل كتوريلور .

مثال : لَو كَانَ أَحَبَّنَا لَكَانَ أَتَى اكر بزي سوش اولسیدی كلور ابدی
(۱۰۵) - جمله جوابیه صیغه حالیه بی مقتضى اولور ايسه جمله شرطیه بالكز ماضی یاخود حکایه ماضی اياه افاده اولنور كه بو حالده جمله شرطیه نك ابتدا سنه لَو يرينه اِنْ یاخود اِذَا كتوريلور .

مثال : اِنْ دَخَلْتَ فِي الْهَانُوتِ تَجِدُ حِكَايَاتٍ ، دكانه كير ديكنده حكايه لر بولورسك
اِذَا كُنْتَ تُرِيدُهُمْ مَفْتُوحَةً افْتَحَهَا ، آنك آچيق اولسني ايسته دبكك حالده اچارم

(۲) یاخود ما ضیدن لَو جَاءَ لَغْنَى اكر كلورسه تركي چاغوز .

(۳) لسان عوامده كتور ولبور .

لغات

یابوچار	بَوَابِیج	تَمَّ	تمام ابتدی	یَنْبَغِی	لازمدر افتضالیدر.
فُضُولِی	مالایمنی ابله او غر شان کسه	مَحَلَّات	محلله لر	جَاز	مساعده ابتدی
اوفر	اِلِی هَذِهِ الدَّرَجَةِ	أَخِیر	صوک	لَزِمَ	واجب اولدی
اور تاق	شَرِیک	ثَمَن	بها	لَاق	لابق اولدی
ترجمه	تَرْجَمَة	أَكِيد	تحقق امین	عَلِمَ (ب)	بیلدی
معذور	مَعْذُور	حُجْرَة	قماره حجره	اِسْتَأْجَرَ	کیرالدی
متهاون	مُتَهَاوِن	حَال	ما او حالده	أَغْلَقَ	قبادی
برهیر کار	تَقِی				

تعلیم (۲۵)

كَانَ يَنْبَغِي أَنْ تَسْتَأْجِرَ هَذِهِ الْمَحَلَّاتِ -- تَعَالِ إِنَّ مَعَكَ بَوَابِیجِي --
لَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ بَوَابِیج -- أَمَّا كَانَ بَلَزَمُ أَنْ تَكُونِي نَقِيَّةً -- مَا كَانَ يَلِيقُ أَنْ
يَكُونُوا فُضُولِيْنَ إِلَى هَذِهِ الدَّرَجَةِ -- إِنْ كَانَ شَرِيكُهُ فَلَيْسَتْ أَجْرُ الْمَحَلَّاتِ --
يَكُونُ تَمَّ التَّرْجَمَةِ قَبْلَ أَنْ تَفْرَغُوا -- لَوْ كَانَتْ الْبَوَابِیجُ هُنَا لَكُنْتُ قُلْتُ
لَكَ -- لَوْ كَانُوا عَلِمُوا بِذَلِكَ لَمْ يَكُونُوا اسْتَأْجَرُوا الْحُجْرَةَ -- لَوْ كَانَ ذَلِكَ
لَكُنْتُ مَعْذُورَةً -- أَكِيدُ أَنَّكَ فُضُولِي -- أَهَذَا ثَمَنُكَ الْآخِرُ -- أَكَانَتْ

بَاكِئَةٌ - كَانَ الْمُتَهَاوِنُونَ (۱) يُغْنُونَ - هَذِهِ الْمُحَلَّاتُ مُسْتَأْجَرَةٌ - كُنَّا قَدْ
صَرَفْنَا مَعْذُورِينَ - لَوْ كُنْتَ أَحَبِّتَنَا لَكُنْتَ آتَيْتَ - هَلْ جَائِزٌ أَنْ نُغْلِقَ
بَابَ الْحُجْرَةِ - لَوْ كَانُوا عَالَمِينَ بِالْثَمَنِ لَرَضُوا - كَانَ لَهُ شَرِيكَ - لَكَّانَ
يَنْبَغِي أَنْ لَا تَغْنُو

ترجمه (۲۵)

آغلا یورلردی . - قماره مزه کیر یهور ایدک . - تنبل اولما ملی ایدک . - دائره لر
قیانمش ایدی . - قماره پی آچیق ییلیور ایدیلر . - بونی بيله جکیز . - چناقلری
قیر مشیدق . - ترجمه کری بتورمزدن اول کلکزه . مساعده ایتدی . - ترجمه مز
یتدی . - اونلرک تنبل اولدقلرینه امین دکلی ؟ - بو ترجمه نک فیاتنی ییلحمک لازم
ایدی . - بومعلمدر . - اگر صوک فیاتنی ییلور ایسه بودکانی کیرالیه حق . -
اگر بوروما نلری بتورمک ایسته یورایسه تنبل اولما ملیدر . - دکانی آچدی . -
اوقدر فضول اولیه لم . - نه وقت سز کلور ایسه کز روما نلرم بولنور . - اگر
لروملی ایدیه شرقی سونلیدی . - بودائره لره (بلوکلره) کیرمامک مناسب ایدی . -
پایوچلره مالک اوله جقمیسکز؟ - اونلرک معذور اولدقلرینه امین در .

درس (۲۶)

فعل مجهول

(۱۰۶) . - ماضیده ' فعل مجهولک عین الفعلی مکسور (-) اولوب بوندن اول
بولان حرفلرک کافه سی مرفوعدر لر (-) .

ضَرْبُ	دو کلدی	(ضَرْبُ دَن)
اُسْتَخْرَجُ	چیقارلدی	(اِسْتَخْرَجُ دَن)

مثال:

(۱۰۷) - مضارعده ' فعل مجهولك عين الفعلی مفتوح (-) اولوب مضارعت حرفلریده مرفوع (-) اولور .

يُضْرَبُ	اورولور	(يُضْرَبُ دَن)
يُسْتَخْرَجُ	چیقاریلور	(يُسْتَخْرَجُ دَن)

مثال:

فعل مطاوعت و افعال ضمیریه

(۱۰۸) - فعل مطاوعت : اِنْفَعَال ' اِفْتِعَال بابلرندن کلان افعال اولوب مطاوعت معنا سیده ' فعلك اثرینك مفعولده ظهور یتنه بالاطاعه او فعلك حکمندن متأثر اولوق دیمکدر .

اِنْكَسَرَ الزُّجَاجُ	جام قیرلدی	اشته جامك قیرلسی
اجْتَمَعَ الْحُكَمَاءُ	حکما طوپلاندی	حکمانك طوپلانسی

مثال:

افعال ضمیریه نَفْس یاخود ذَات کلمه لریله کلان افعال اولوب بو ذَات ' نَفْس کلمه لرینه مطلوب اولان ضمیر متصلدن بری علاوه ایدیلور .

أَضْرَبَ نَفْسِي	کندی کندیمی اورپیورم
تَضْرَبَ ذَاتَكَ	کندی کندیکی اورپیورسك

مثال:

درس (۲۷)

صفت یا خود نعت

(۱۰۹) - عربیة ده صفت موصوفندن صوکره کلور وموصوفيله دائماً

مطابقت ایدر .

بر عقیف خانم	اِمْرَأَةٌ عَفِيفَةٌ	مثال :
بر کوزل قیز	بِنْتُ جَمِيلَةٍ	
عاقل بر آدم	رَجُلٌ عَاقِلٌ	
فاضل شیخ کبی	الشَّيْخُ الْفَاضِلُ	

(۱۱۰) - صفت مقایسه ایکی شیئی بر بر ینه نظر آ فرق وتمیز اتمکدر . بو مقایسه ده

اعلا وادنا جهتيله ایکی یه منقسم در . صفت مقایسه عالیه اسم تفضیل

صیغه سیدر .

ثلاثیدن مشتق اولان صفتلردن اسم تفضیل صیغه سی تشکیل اتمک ایچون

صفت مذکورک فاه . نك اولنه آ علاوه ایدوب عین الفعلی مفتوح (-) فیلق

ایله اولور .

مثال

طویل	اوزون	(طَوَّلَ دن)	أَطْوَلَ	دها اوزون
عالم	بیلان	(عَلَّمَ دن)	أَعْلَمَ	زیاده بیلان
کبیر	بیوک	(کَبَّرَ دن)	أَكْبَرُ	دها بیوک کبی

صفت تفضیلیه ده بزدہ کی (دن) برینہ (من) کتور یلور .

يُوسُفُ أَعْلَمُ مِنْهُ يوسف اوندن دها عالم در

هُوَ لَأَعْلَمُ مِنْ أَوْلَئِكَ بونلر اوتہ کيلردن دها عالم در .

(۱۱۱) . — صفت عاليه بشقہ بر صيغۃ اولميوب منمحيلاہ برابر کلان اسم تفضيلدن عبارتدر .

أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَظَمَ الْخُلَفَاءُ، أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ افنديلرہ زخليفہ لرك اكيوکی در
لَبِيبَةٌ أَصْغَرَ أَخَوَاتِي لبيبه فيزقرد اشارمك اكي کوچکی در

(۱۱۲) . — افعال مشتقه دن مشکل اولان ، الوان واشکالی بيان ايدن صفتلردن ، صفت
مقايسه تشکيلي أَشَدَّ (پک) (غایت) . أَكْثَرُ (چوق) کلمہ لر ينك علاوہ سيملاہ در
مثال

مُجْتَهِدٌ ، چاليشقان — اِجْتِهَادٌ ، چاليشمه — أَكْثَرُ اِجْتِهَادًا ، چوق چاليشقان
أَسْوَدٌ ، سياه — سَوَادٌ ، سياهلق — أَشَدَّ سَوَادًا ، پک سياه

(۱۱۳) . — اشبو صفت مقايسه نك اولنه حرف تعريف کتور يلور ايسه ، صفت عاليه
تشکل ايتمش اولور .

مثال : هِيَ أَلَّا كَثُرَ اِجْتِهَادًا مِنْكُمْ او (مونث) سزدن دها چوق چاليشقان در .
(۱۱۴) . — ادنالق جهنيملاہ صفت مقايسه تشکيلي أَقْلٌ (پک آز) کلمہ سنك علاوہ سيملاہ در

مثال : جَمِيلٌ ، کوزل — جَمَالٌ ، کوزللك — أَقْلٌ جَمَالًا ، پک آز کوزل .
عَاقِلٌ ، عقللی — عَقْلٌ — أَقْلٌ عَقْلًا ، پک آز عقللی

(۱۱۵) - دها زياده مادونيتي بيان ايچون صفت مقايسه نك اولنه حرف تعريف
كتور يلور .

مثال : هُوَ الْاَقَلُّ عَقْلًا مِنْكُمْ اوسزدن دها آز عقللي در

(۱۱۶) - تشبيه و تمثيل ايچون : نظير - مثل - كَ قوللا نيلور .

مثال : هُوَ شَجِيعٌ مِثْلَ الْأَسَدِ او ارسلان كبي شجيع در .
لَيْسَ نَظِيرُهُ اونك نظيري يوقدر .

درس (۲۸)

اعداد بياندر

اعداد اصيه شونلردر :

مذكر	مؤنث	مذكر	مؤنث
۱ واحد	واحدة	۸ ثمانية	ثمان
۲ اثنان - اثنتين	اثنان	۹ تسعة	تسع
۳ ثلاثة	ثلاث	۱۰ عشرة	عشر
۴ اربعة	اربع	۱۱ احد عشر	احد عشرة
۵ خمسة	خمس	۱۲ اثنا عشر	اثنا عشرة
۶ ستة	ست	۱۳ ثلاثة عشر	ثلاث عشرة
۷ سبعة	سبع	الى آخره	الى آخره

مذكر ومؤنث لكده مشترك	مشتراك
۲۰ عَشْرُونَ	۶۰ سِتُّونَ
۳۰ ثَلَاثُونَ	۷۰ سَبْعُونَ
۴۰ أَرْبَعُونَ	۸۰ ثَمَانُونَ
۵۰ خَمْسُونَ	۹۰ تِسْعُونَ (۱)
۱۰۰ مِئَةٌ أَوْ مِائَةٌ	۱۰۰۰ أَلْفٌ
۲۰۰ مِئَتَانِ (۱)	۲۰۰۰ أَلْفَانِ (۱)
۳۰۰ ثَلَاثُمِئَةٌ أَوْ ثَلَاثَ مِائَةٍ	۳۰۰۰ ثَلَاثَةُ آلَافٍ
الى آخره	الى آخره

(۱۱۷) ۰ - لسان عربده (۳) دن (۱۰) عددینه قدر اولان اعدادك
منسوب بولندقلرى اسم جمع اوله رق كتوريلوب (اون) ك فوقنده بولنان اعدادك
منسوب اولدقلرى اسمك مفرد اوله رق وضع ايديلور .

مثال

ثَلَاثَةُ رِجَالٍ	اوج ارکک	-	أَحَدُ عَشَرَ رَجُلًا	اون بر ارکک
ثَلَاثَ نِسَاءٍ	« قادين	-	أَحَدِي عَشْرَةَ أُمْرَأَةً	اون بر قادين
أَرْبَعَةَ صِبْيَانٍ	درت چوجق	-	مِئَةُ صَبِيٍّ	يوز چوجق

(۱) ۰ - بولنر حالت نصیب وجر لرنده (يعنى مفعول واقع اولدقلرى وقت)
عَشْرِينَ تِسْعِينَ مِئَتَيْنِ أَلْفَيْنِ در . الخ . (۳۵) نجى ماده به مراجعت اولنه .

(۱۱۸) - براسم مثنی به راجع اولان ایکی عددی ده مثنی اولور

(۱۰) ننجی درسه مراجعت اولنه

(۱۱۹) - احادار دائماً عشراتدن اول کلور . اره لرینه (و) حرف عطفی

قونیلور .

مثال : اَرْبَعَةٌ وَعِشْرُونَ بکرمی درن (درت ویکرمی)

اعداد مرتبه

اَوَّل (۱)	برنجی	ثَامِن	سکرنجی	خَامِسَ عَشَرَ	اون بشنجی
ثَانِ (۱)	ایکنجی	تَاسِع	طقوزنجی	سَادِسَ عَشَرَ	اون التنجی
ثَالِث	اوچنجی	عَاشِر	اونونجی	سَابِعَ عَشَرَ	اون بدنجی
رَابِع	دردنجی	حَادِی عَشَرَ	اون برنجی	ثَامِنَ عَشَرَ	اون سکرنجی
خَامِس	بشنجی	ثَانِی عَشَرَ	اون ایکنجی	تَاسِعَ عَشَرَ	اون طقوزنجی
سَادِس	التنجی	ثَالِثَ عَشَرَ	اون اوچنجی		
سَابِع	بدنجی	رَابِعَ عَشَرَ	اون دردنجی		

(۱۲۰) - اعداد مرکبه بی مؤنث یایمق ایچون مذکر بنک آخرینه (ة) علاوه

ایدیلور .

مثال : ثَالِثَةٌ ، اوچنجی ؛ رَابِعَةٌ ، دردنجی ؛ خَامِسَةُ عَشْرَةٍ ، اون بشنجی .

(۱) - بونلرک موئنثی مستثنا اوله زق : اُولَى ثَانِی در .

(۱۲۱)۔ اعداد مرتبہ مرکبہ اعداد اصلیه کی در .

مثال : حادی و عشرون • یکری برنجی .

(۱۲۲)۔ کورلدیکی وجہله یکری عددندن اعتباراً احادایله عشره ارمسنه

و وضع ایدیلور .

تم

درون کتابده مندرج لغاتلار

أ - می . ادات استفهامدر :	أَخْبَار - حوادث
أَهْكَذَا - بویله می ؟	أَخْبَر (ب) - خبر ویردی
أَب - بابا (ج) آباء .	أَخَذ - آلدی
ابن - اوغل (ج) أبناء .	أَخْضَر - یشللندی
ابنة - قیز اولاد	أَخِير - صوك (ج) آخرون
أَبَدًا - اصلاً	إِذْ إِذْ ذَٰلِكَ - چونکه ، اولوقت
أَبْرَة - اکنه (ج) إبره	إِذَا - بونقد برده ، اوحالده
إِبْل - دوه . (ج) آبال	أُذُن - قولاق
إِثْنَان ، اثنین - ابکی (۲)	أَرْبَع [درت (۴)
اجْتَمَعَ - طوپلاندى .	أَرْبَعَة
اجْتِهَاد - چالیشمه	أَرَادَ - ایسته دی
أَجْنَبِي - ییانجی (ج) آجانب	أَرْمِلَة - طول قاین (ج) آرامل
أَحْمَر - قزاردی	أَرْبَعُونَ ' أَرْبَعِينَ - قرق (۴۰)
أَخ - فرنداش (ج) إِخْوَة ، إِخْوَان	أَرْسَلَ - کوندردی
أُخْت - همشیره . (ج) أَخَوَات	أُسْبُوع - هفته
أُخْوَة - قرداشلق .	إِسْتَأْنِي - بکله دی

اِسْتَأْجَرَ - کرایه

اِسْتَأْهَلَ - لایق اولدی

اِسْتَجَابَ - اسعاف ابتد

اِسْتَحْسَنَ - بکندی

اِسْتَخْبَرَ - خبردار اولدی

اِسْتَسْقَى - صوابسته دی

اِسْتَغْفَرَ - مغفرت ایسته دی

اَسْوَدَ - سیاه

اَشْتَرَى - ساتون آلدی

اَشَدَّ - غایت ، يك

اَصْحَابَ - ارقداش

اَطْوَلَ - يك اوزون

اَعْطَى - ویردی

اَعْلَمَ - زیاده عالم

اِعْوَرَ - شاشی اولدی

اَغْلَقَ - قپادی

اَفَلَ - غروب ابتد

اِقْتَرَبَ - یاقلاشدی

اَقَامَ - اوطوردی ، اقامت ابتد

اَقْلَ - يك آز

اَكْبَرَ - يك بیوک

اِكْتَسَبَ - قزاندی

اَكْثَرَ - چوق

اَكِيدَ - محقق

اَأْكَلَ - یددی

اَلَا - دکل می ؟

اِلْتَزَمَ - التزام ابتد

اَلْاَحَدَ - بازار

اَلْاِثْنَيْنِ - بازارا یرتسی

اَلْاِثْلَاثَةِ - صالی

اَلْاَرْبَعَاءَ - چهارشنبه

اَلْخَمِيسَ - پنجشنبه

اَلْجُمُعَةَ - جمعه

اَلْاَسْبَتَ - جمعه ا یرتسی

أَنَا	- بن	الْبَارِحَةُ	- ذون
أَنْتَ	- سن	أَوَّلُ الْبَارِحَةِ	- اولکی کون
أَنْتِ	- سن (مؤنث)	الْمَأْمُولُ	- مامولدر
أَنْتُمَا	- سز (مثنی) (مذکر ومؤنث)	أَلْفٌ	- بیك
أَنْتُمْ	- سز	إِلَى	- ۰۰ بمعنی غایة
أَنْتُنَّ	- سز (مؤنث)	إِلَى أَنْ	- دکین
نَحْنُ	- سز	إِلَى الْآنَ	- بوا آنه قدر
إِنْخَدَعَ	- آلداندی	إِلَى هَذِهِ الدَّرَجَةِ	- اوقدر
إِنْصَرَفَ	- اوزاقلاشدی	إِلَى حَدٍّ	- قدر - دکین
أَوْ	- یاخود ، ادات عطف	أَمَّا	- دکی ؟ استفهام انکاری
أَوْضَ	- اوطله لر	أُمٌّ	- والدة
أُولَئِكَ	- انلر	أُمِّي	- والدم
أَيَّ	- هانکی	أَمْرٌ	- امر ابتدا
أَيْنَ	- نره ده مِنْ أَيْنَ نره دن	أَمْكَنَ	- اواه ییلوردی
		أَمَامَ	- اوك
		أَمْتَعَةٌ	- اشیاء
		أَمَلٌ	- امل ابتدا

ب	بعد - صوکره - دها - هنوز
ب - ايله برابر	بعد غد - بارین دن صوکره
باب - قپو (ج) ابواب	بعیدا - اوزاق
باری - خالق	بغل - فاطر
باکرا - ارکن	بقار - صغر تماچ ، صغر چوبانی
بخیل - بخیل (ج) بخلاء	بقرة - اینک
بدأ - باشلادی	بقی -
بالز یاده - ز یاده ، فضله	بکم - قاچه
بذر - تخوم	بکی - آغلادی
برد - صفوق	بگی - آغلانندی
برید - پوسته جی	بلبل - پریشان ابتدی ، (امتعه حقننده)
بریه - چول	بنت - قیز ، (ج) بنات
برطل - رشوت و یرده	بنادق - فشنگلار
برمیل - فوجی	بنذقیة - تفنک
برهن - اثبات ابتدی	بنی - یاپدی ، بنا ابتدی
بطینخ - قارپوز	بوا بیج - پاپوچار
بعث - کوندردی	بیاع - صاتیجی

صویبندی	-	تَعَرَّى	-	صاندی	بِيعَ
اقشام طعامی ابتدی	-	تَعَشَّى	-		
آصلدی	-	تَعَلَّقَ	-		ت
اوکرندی	-	تَعَلَّمَ	-	طقوزنجی	تَاسِعَ
اوکله طعامی ابتدی	-	تَغَدَّى	-	صمان	تَبَنَ
الماء	-	تَفَاحَ	-	قارشدی	تَبَلَّلَ
کیر یله دی	-	تَقَهَّقَرَّ	-	آلت . آلتند	تَعَتَّ
پرهیزکار، صالح آدم	-	تَقَيَّ	-	یووارلاندی	تَدَحْرَجَ
مکتوبلشدی	-	تَكَاتَبَ	-	برافدی	تَرَكَ
قیرلدی	-	تَكَسَّرَ	-	قنال	تِرْعَةٌ
سویلدی	-	تَكَلَّمَ	-	طقوز (مؤنث)	تَسْمَعُ
اوقودی	-	تَلَا	-	" (مذکر)	تَسْعَةٌ
شاگرد (ج) تَلَامِيز	-	تَلْمِيزَ	-	طقسان	تَسْعُونَ، تِسْعِينَ
او	-	تِلْكَ	-	بارشدی	تَصَالَحَ
تمام ابتدی، بتوردی	-	تَمَّمَ	-	تصنیف	تَصْنِيفَ
که وشکلك ابتدی	-	تَهَاوَنَ	-	کل	تَعَالَ

ث

ثالث - اوچنجی

ثامن - سکرنجی

ثقیل - آغر

ثلج - بوز

ثلاث [مذكر
ثلاثة [اوچ مؤنث

ثلاثون ، ثلاثين - اوتوز

ثلثمائة - اوچيوز

ثمان [سكر مؤنث
ثمانية [مذكر

ثمانون ، ثمانين - سكسان

ثمان - بها . (ج) اثمان

ثاني عشر - اون ايكي

ثوب - لياث (ج) اثواب

ثياب - اثواب

ج

جاء - ككدي

جادل - مجادله ابتداي

جار - قومشو (ج) جيران

جاز - مساعده ابتداي

جازي (ب) - مكافات ابتداي

جالس - اوطوران

جانب - طرف (ج) جوانب

جبة - جبهه

جبل - طاغ . (ج) جبال

جحش - صبه

جدا - بك

جديد - يكي

جرائد - غزته لار

جرح - ياره لادى

جری - واقع اولدى

جزّار	-	قصاب	حَالًا	-	در عقب
جزیره	-	آله	حَبّ	-	سودی
جسر	-	کوپری	حبر	-	مرکب
جص	-	کیرج	حبل	-	اب (ج) حَبَائِل
جمال	-	دوه جی	حَتّی ، حَتّی اَنّ	-	دکین
جمل	-	دوه	حَجْمَة	-	سند
جمیل	-	کوزل	حَجْرَة	-	اوطه ، قماره
جناح	-	قناد	حجر	-	طاش (ج) أَحْجَار
جنب	-	یان	حجل	-	گگکک
جید	-	ای	حدید	-	دمیر
ح					
حائط	-	دیوار (ج) حِطَّان	حرق	-	یاقدی
حادی عشر	-	اون برنجی	حریق	-	یا نقین
حارة	-	سوقاق	حُزن	-	کدر (ج) حُزْنَاء
حاضر	-	موجود	حَزَن	-	محزون اولدی
حال ما	-	اوحالده	حَسّی	-	حسی ایتدی ، طویدی
			حصان	-	آت
			حَضَر	-	کلدی

حَطَّ (حَطَطَ) - قويدی

خَرَبَ - بوزدی ' یبقدی

حَقْل - ترلا

خُرُوف - قیون

حَمَارٌ - اشك

خُبْز (عیش) - اکک

حِنْطَة - یقداى

خُذَّ - آل

حَوْل - چوره ' اطراف

خُسَارَة - زیان

حِیَّة - یپلان

خَشَب - اودون (جه) آخْشَاب

حِیْث - چونکه ' هرنقدر

خَشَبَة - اودون پارچه سی

خُطْبَة - وعظ ' نصیحت

خ

خَفِيف - یینی ' خفیف

خَلَّ - سرکه

خَاتَم - یوزک

خَلْفَ - ارد ' ارقه

خَادِم - اوشاق (ج) خُدَّام

خَافَ - قورقدی

خَمْسَ } مؤنث

خَالَ - دایی

خَمْسَة } ایش

خَالَة - تیزه

خَمْسُونَ } مذکر

خَامِسَ - بشنبی

خَمْسِينَ - الی

خَبَّاز - اکمکبی

خَنْجَر - خنجر

خَبَر (ج) آخْبَار -

خَيْطٌ - اپلک

ز		خیاط - تریزی
		خیمه - چادر (ج) خیم
ذ	ذ	و
بو	ذ	
ذات (ج) ذوات	ذات -	دار - دوندی * طولاشدی
ش -	ذالك -	دارس - شاگرد
بوغاز لادی	ذبح -	دجاجه (فرخه) - طاووق
قول	ذراع -	دخل - کیردی
او	ذلك -	دراهم - یاره
آلتون	ذهب -	دریزین - ترا بزان * قورقوای
کیتدی	ذهب -	درس - درسنی اوفودی
ر		دفن - کومدی
دردنجی	رابع -	دق - اوردی * چالدی
باش	رأس -	دم - قان
رعاة	راع -	دمع - کوز یاشی (ج) دموع
آتان	رام -	دون - سز

سَارِق، سَرَّاق	-	خرسز	رَأَى	-	کوردی
سَبْع	}	مؤنث	رَئِيس	-	رئیس (ج) رُوئِساء
سَبْعَة		یدی مذکر	رَبّ	-	پروردگار، بیودوب بسلین
سَاعَة	-	ساعت	رَجَع	-	عودت ایتدی
سَافِر (الی)	-	کیتدی	رَجُل	-	ارکک (ج) رِجَال
سَتَارَة	-	پرده	رِجْل	-	ایاق (ج) أَرْجُل
سِت	}	مؤنث	رِصَاص	-	فورشون
سِتَة		الهی مذکر	رَمِي	-	آتدی
سَخِي	-	جوورد (ج) آسَخِيَاء	رِيح	-	روزکا
سَرَج	-	اکر (ج) سُرُوج	ز		
سَرَق	-	چالدى	زَيِّب	-	قورو اوزوم
سَطْح	-	سطح (ج) سَطُوح	زُجَاجَة	-	جام، شیشه
سَقْف	-	طام (جه) سَقُوف	زَعَزَع	-	صارصدی
سَفَر	-	سیاحت، سفر	زَعَق	-	باغردی
سَفَرَجَل	-	آبوا	س		
سَكَن	-	ساکن اولدی	سَأَلَ	-	سئوال ایتدی
			سَأَلَ	-	دیلنچی

صَالِح	- طوغری	ضَیق	- طار	
صَبِي	- چوجق	ط		
صَبِيَّة	- قیز چوجقی			
صَدَقَّة	- احسان (صدقه) (ج) صدقات		طَاحُون	- دکرمن
صَعْب	- کوچ ، مشکل		طَحَّان	- دکرمنجی
صَغِير	- کوچک (ج) صِغَار		طَحِين	- اون (دقیق)
صَفَا	- صافی اولدی		طَبَّاخ	- آشچی
صَوْت	- سس		طَبَّاخَة	- آشچی قاری
صَيْد	- آو		طِب	- علم طب
صَيَّاد	- آوجی		طَبِيب	- حکیم
ض			طَبَقَة	- قات (ج) طبقات
			طَرَد	- قوودی ، اعاده ایتدی
			طِفْل	- کوچک چوجق (ج) اطفال
			طَلَب	- ایسته دی ، آرادی
			طَلَع (من)	- چیقدی
ضَارِب	- اوران	ض	طَوِيل	- اوزون
ضَجِيج	- شاته ، کورلتی			
ضَعِك	- کولدی			
ضَرَب	- اوردی			
ضِيعة	- چفتلك (ج) ضياع			

ط

ظَن - ظن ابتدی

ظَهَر - ظاهر اولدی

ظَهْر - آرقه

ظَهْر - اوكله * اوكله وقتی

ع

عَام - سنه

عَالِم - عالم . (ج) عِلْمَاء

عَبْد - قول . (ج) عِبَاد

عَنِيْق - اسكى

عَجَلَةٌ - تِكْرَلَك

عَجُوز - اختيار

عَدٌ - صایدی

عَدَّةٌ - عدد ، برقاج

عَدَس - مرجك

عَذَاب - اذیت

عَذَب - اذیت ابتدی

عَرَبِيَّةٌ - عربجه

عَرَفَ - طانیدی

عَطْشَانٌ - صوسز

عَظِيمٌ - بيوك ، اولو

عَلِمَ - بیلدی

عَلِمَ - بیلدیردی

عَلَى - اوزره ، اوزرینه

عَلَى الْأَقْل - هیچ اولمزاسه

عَلَى مَهْلٍ - آغر ، يواش

عَلَى غَفْلَةٍ - غفلتله

عَمِلَ - یاپدی

عَنْبٌ - اوزوم (ج) أَعْنَابُ

عِنْدَ - فت . (ادات ظرف)

عَنْزَةٌ - كچى

عُنُق - يون . (ج) أَعْنَاقُ

عَنْ قَرِيبٍ - يقينده

عَوَضًا عَنْ أَنْ - بدلًا ، يرينه

عید	- بیرام	فارس	- آتلی (ج)	فرسان
عیش	- اکمک	فارق	- آبرلدی	
		فتح	- آچدی	
		فراش	- یتاق	
غائب	- غیب	فرح	- فرحلانندی	
غاب	- غیبت ایتدی	فرخه	- طاووق (ج)	فراخ
غابة	- اورمان	فرس	- فسراق	
غدا	- یارین	فضه	- کبوش	
غسالة	- چاشورجی قادی	فضلاء	- فاضلار	
غش	- آلدانندی	فضولی	- .الایعنی ایله اوغراشان کسه	
غضب	- حد ناندی	فعل	- ایش (ج)	افعال
غلا	- بهالانندی	فقیر	- فقیر (ج)	فقراء
غنی	- زنکین (ج)	فلاح	- چفتجی	اکنجی
		فلاحة	- چفتجیلک	
		فلوس	- پاره (مترده)	
		فوطه	- حاوی	پشکیر
فار	- فاره (ج)	فوق	- یوقاری	

فهم	-	آکلا دی	قصر	-	قصادی
فی	-	ده . (ادات ظرف)	قصر	-	کوشک (ج) قصور
فی الحقیقه	-	صحیحاً	قصیر	-	قیصه
ق					
قائل	-	دیان * سویلیان	قط	-	کدی (ج) قِطاط
قال	-	دیدى * سویلدى	قط	-	هیچ * اصلا
قام	-	قالقدی	قطعه	-	پارچه
قاموس	-	لغت	قلم	-	مکتب (ج) اقلام
قبالة	-	قارشو * قارشوسنده	قح	-	بغداى دانه سی
قدام	-	اوک	ک		
قدر	-	مقتدر اولدی			
قرأ	-	اوقودی			
قرب	-	یااولاشدی			
قرب	-	یااولاشدیردی			
قرب	-	یقین	ک	-	کبی . (ادات تشبیه)
قرب	-	یوکلدی	کبر	-	بیودی
			کبش	-	قوچ (ج) کباش
			کبیر	-	بیوک (ج) کبار
			کتاب	-	کتاب (ج) کتب
			کتاب	-	مکتب (ج) کتابتیب
			کتب	-	یازدی

گمّثري - آرەود	گتف - كورك (اوموز)
گمّئە - كالين • ينكه (ج) كئناين	گشیر - چوق
گمّئە - بالقون (ج) كئنان	گذا - بويله
گمّئە - آقلق	گرمسي - صنداليه
گيف - نصل	گرم - باغ
	گسر - فيردی
ل	گفوف - الدوان
لاجل - ايچون	گلن - يي (امر حاضر)
لا شكّ انّ - شېه سزكه	گلّ - هپ
لانّ - چونكه	كُلّ واحد هر يري
لاق - لايق اولدی	كُلّ واحد
لييب - عاقل	گلب - كوپك (ج) كلاب
لحام - قصاب	كلمة - سوز • كلمه
لحم - ات	گم -
لزم - واجب اولدی	گمّا -
لطيف - لطيف	گن -
لعب - اوبون	گمّا -

لَعِبَ	- اوینادی	مِثَّة	- یوز
لُفَّة	- لفت • لسان	مِثْتَان	- ایکی یوز
لَمَ	ادات جازم	مِبتَدِی	- باشلایان
لَمَّا		مِبتَسُوط	- ممنون
لَمَّاذَا	- نه ایچون	مِبلَغ	- مقدار
لُوح	- لوحه (ج) آلَوَاح	مِتَاع	- اشیاء (ج) اَمْتِعة
أُوز	- بادم	مُشْهَوْن	- تنبل • کهه وشك
لَیْل	- کیچه	مَتَى	- نه وقت
لَیْلًا	- کیچه لین	مَتَى مَا	- اثناده • وقتا که
	م	مِثْل	- کبی
		مِجْتَهِد	- چالیشقان
		مِجْلِس	- مجلس
مَائِدَة	- سفره	مِجْبَرَة	- حقه • مرکب حقه سی
مَأْمُول	- امید اولنان نسنه	مُحْزَن	- حزن و یرن
مَاتَ	- اولدی	مُحْسَن	- احسان ایدیعی
مَادَّ	- اوزادان	مَحَل	- یر • (ج) مَحَلَّات
مَاذَا	- نه • نه شیء	مِخْدَة	- یوز یا صدیقی

مَخْزَن	- مخزن . (ج) مَخَازِن	مَشَى	- یور وندی
مَدَّة	- اوزانندی	مِصْرِيّ	- مصری
مَدَّة	- مدت ، معین زمان	مُصِيبَةٌ	- مصیبت
مَدَح	- ثنا ابتدی	مَضْرُوبٌ	- اور یلان
مَذْخَنَةٌ	- باجا	مَطَرٌ	- بغمور
مَرَّ	- اوغرادى	مِطْرَقَةٌ	- چکیچ
مِرَاةٌ	- آینه	مَعَ	- برابر
مِرَّةٌ	- بر کره . (ج) مَرَّاتٌ	مَعَ ذَٰلِكَ	- بونکاه برابر
مِرْج	- چایز . (ج) مِرْوَجٌ	مَعْلَمٌ	- معلم ، اوکره دیجی
مِرْکَب	- کى : بحر اونهرا واسطه نقلیه	مَعْمَلٌ	- فابریقه
مَرِيضٌ	- خسته	مِفْتَاح	- اناختار . (ج) مِفْتَاحِج
مَرْمِيّ	- آتیلان	مَقْبُولٌ	- مقبول
مُسْرِفٌ	- اداره سز	مَقُولٌ	- سویله نیلان
مِسْطَرَّةٌ	- مسطره	مَكْتَبٌ	- قلم او طه سی ، یاز میخانه
مَسْكَ	- طوندی	مَلَأَ	- طولدی
مَسْكِينٌ	- فقیر . (ج) مَسَاكِين	مَلَحَ	- شوز
مَشْغُولٌ	- مشغول	مَلِيحٌ	- خوش ، کوزل

مِلْعَقَةٌ	- قاشیق	مَوْفِرٌ	- اداره‌لی
مَمْدُودٌ	- اوزانان	ن	
مِنْ	- کیم	نَا	- مزه (ضمیر متصل)
مِنْ	- حرف جر	نَارٌ	- آتش
مِنْ أَيْنَ	- نره دن	نَافِعٌ	- فائده‌لی
مِنْ أَعْلَى	- یوقار بدن	نَاقَةٌ	- دیشی دوه
مِنْ الْأَلْزِمِ أَنَّ	- لازمدرکه	نَالٌ	- نائل اولدی
مِنْ أَلْمُمْكِنِ	- ممکن در	نَامٌ	- او بودی
مِنْ أَلْمُحَالِ	- محالدر	نَجَّارٌ	- طوغراماجی ، دولکر
مِنَارَةٌ	- فنار بحری	نُحَاسٌ	- باقر
مَنْحَاحٌ	- احسان ایندی	نَجَجَ	- موفق اولدی
مُنْدٌ	- دیزو	نَحْنُ	- بز
مَنْزِلٌ	- مسکن ، خانه	نُخَالَةٌ	- کپک
مِنْ غَيْرِ أَنْ	- سزین	نَزَلَ	- ایندی
مَوْتٌ	- اولوم (ج) اَمَوَاتٌ	نِسَاءٌ	- قادینلر
مَوْضِعٌ	- یر	نَسِي	- اونوندی
مَوْضُوعٌ	- قونیلان	نَطْحٌ	- سوسدی

نَظِيرٌ - نظير

نَعَم - اوت

نَفْسٌ - نفس

نَوْمٌ - او يوتدى

نَهَارٌ - كوندز

نَهَايَةٌ - نهايت

و

وَاحِدٌ
وَاحِدَةٌ [بر

وَاسِعٌ - كنيش

وَالَاٌ - يوقسه

وَالِدٌ - بابا

وَالِدَةٌ - آنا

وَاضِعٌ - قويان

وَاقِعَةٌ - وقعه

وَجَدَ - بولدى

وَجْهٌ - يوز

وَسِيخٌ - كيرلى

وَسَخٌ - كيرلتدى

وَسَعٌ - كنيشلتدى

وَصَلَ - واردى

وَعَاءٌ - قاب . (ج) أَوْعِيَةٌ

وَعْدٌ - وعد

وَعَدَ - وعد ايتدى

وَلَا شَيْءٌ - هيچ برشى

وَلَا وَاحِدٌ
وَلَا وَاحِدَةٌ [هيچ بر

وَلَدٌ - اوغل . (ج) أَوْلَادٌ

هـ

هَات - وير ، كتور

هَذَا - بو . (مذكرة مخصوص)

هَذِهِ - بو . (مؤنثه ")

لَاقَ - لایق اولدی

یَ

یَا - ادات ندا

يَا أُمِّي - یا والدہ

يَنْبَغِي - لازم در

يَوْمٌ - کون (ج) آيَامٌ

يَدٌ - ال (ج) آيَادِي

يَدِي - الم

هَرَبَ - قاچدی

هَكَذَا - شویله، بویله

هَلْ - می (ادات استفهام)

هُنَا - بوراده

هُنَاكَ - اوراده

هَؤُلَاءِ - بونلر

أُولَئِكَ - اونلر

هُوَ - مذکر
او
مؤنث

هِيَ - مؤنث
او
اونلر

لَا

لَا - خیر

لَا ... وَلَا - نه ... نه

لَا - ادات نفی

کلمات منتخبه

شهره دائر (۱)	خانه به دائر (۲)
الْبَلَدَةُ	شهر
السُّوقُ	چارشو
الشَّارِعُ	جاده
السَّكَّةُ	یول
سِكَّةُ الْحَدِيدِ	دمیر یولی
الْمُعْطَةُ	استاسیون
الشَّعْرُ	سرحد
الْحَارَةُ	سوقاق
	خانہ بہ دائر (۲)
	الْبَيْتُ — الدَّارُ خانہ
	الْبَابُ قپو
	أَوْضَةٌ اومه
	شَبَّاکُ پنجره
	قُفْلُ — کَالُون کلید
	مِفْتَاحُ اناختار
	بَيْتُ الرَّاحَةِ — مستراح — ابدستغانہ
	حَنْفِيَّةُ موسلق

اشیای بیتیہ بہ دائر (۳)

تر بزه	ماصہ	سَرِیرُ	قار یولہ	مَلْعَقَةٌ	قاشیق	لَحَافُ غَطَا یورغان
کُرْسِیُّ صِنْدَالِیَہ	فِرَاشُ	یَتَاقُ	شَوِکَّةُ	چَتَالُ	مَرْتَبَةُ	دوشک
مِیرَايَةُ	آینہ	مَلَايَةُ	چَارَشَافُ	سِکِّینُ	بِیجَاقُ	سِتَارَةُ پردہ
شَمْعَةٌ	موم	نَامُوسِيَّةُ	جِبِینَلْکُ	فُوطَةٌ	پَشْکِیرُ	
شَمْعَدَانُ	شَمْعَدَانُ	مَخْدَةُ النَّوْمِ	بُوزْیَا صَدِیغِ			

وجوده دائر (۴)			
الرَّجُلُ	آدم	البطن	قارن
الرَّأْسُ	باش	السَّاقُ	باجاق
الشَّعْرُ	صاج	اللِّسَانُ	دل
الْجَبْهَةُ	آن	الْأَسْنَانُ	دیشار
الْأَذُنَانُ	قولاقلر	الشَّوَارِبُ	بیقلر
الْوَجْه	یوز	الْمِخْبِیةُ	صقال
الْعَيْنَانِ	العیون کوز	الذَّقْنُ	جکه
الْفَمُ	آغز	الْأَیْدُ	ال
الرَّجُلُ	ایاق	الذَّرَاعُ	قول
السُّرَّةُ	کوبک	الظُّفْرُ	طیرناق
الرَّقَبَةُ	بیون	الْأَنْفُ	برون
		الْكَتِفُ	اوموز
		الظَّهْرُ	ارقه

اصنافه دائر (۵)			
مُزَيْنٌ - حَلَّاقٌ	بربر	غَسَّالٌ	چاشیرجی
جَزَّارٌ	قصاب .	کَوَالِیْنِ	چلینکر
خَبَّازٌ	اکمکچی .	وَرَّاقٌ	کاغدچی
خِیَّاطٌ	ترزی .	حَدَّادٌ	دمیرجی
بِیَاعٌ	صاتیجی .	سُكَّرِيَّةٌ	شکرچی
بَنَّا	یاپوچی .	بِیضٌ	یمورطه
مُجَّارٌ	دولکدر .	جَبْنَه	پیز
		لَبَنٌ	سود
ما کولاته دائر (۶)			
حَلِیْبٌ	یغورد	خُبْزٌ - عِیْشٌ	امک
قَشْتَه	قایق	دَقِیْقٌ	اون
مَلَحٌ	طوز	لَحْمٌ	ات
خُضَارٌ	سبزوات	کُسْتَلِیْتَه	قزارته
فِلْفَلٌ	بویر	بِیضٌ	یمورطه
سُكَّرٌ	شکر	جَبْنَه	پیز
عَسَلٌ	بال	لَبَنٌ	سود

فول بقله	آرنب طاوشان	میوه به دایر (۸)	بندوقه فندق
خارشوف انکنار	غزال جیلان	لوز بادم	خوخه شفتالو
قوروم لخته	کلب کویک	کریز کراز	برنقان احمر
حمص نخود	قط کدی	مشمش زردالو	فان پورنقار
عدس مرجک	اسد سبع آرسلان	عنب اوزوم	صعرا به متعلق (۹)
الغدا اویله طعامی	نمر قاپلان	سفرجل ایوا	صعراء صعراء
العشا اقسام طعامی	دب ابو	أبو فروة کستانه	حقل ترلا
حیوانات وقوشلره	بغل قاطر	بلحه خرما	بریه اووا
دائر (۷)	ذئب قورد	تین اینجیر	جبل طاغ
حصان آت	ثعلب تلکی	رمان نار	وادی دره
فرس فسراق	سیمانه بیلدیرجین	تفاح الماه	عزبه قریه جک
جمار مرکب	عصفور سرچه	کمنزاة آرمود	عبادیة چفتلک
خروف قیون	فرخه طاووق	برقوق اریک	مطحنة [دکرمن
میزه کچی	دیک حوروز	بطیخ قار پوز	طاحون
جدی ارکچ	حمامه کوکرجین	شمام قاوون	طحان دکرمنجی
ثور اوکوز	بمام قوری	موز موز	غابه اورمان
بقرة اینک		جوز جویز	

نهر	چای	البرّد	صفوق	قدیم - عتیق اسکی	ازرق	ماوی
مرج	چایر	الثلج	بوز	سخی - کریم جوهر	اصفر	صاری
التبن	صمان	المطر	یغمور	سهل	قولاى	گسلان تنبل
		الصّاعقة	بلدرم	صعب	کوج	مفعل
هوایه دائر (۱۰)		الطراوة	سرینک	مطیع	اطاعتی	حبث
السماء	کوک			عاص	اطاعتسز	غنی
الارض	یر	البسهیه دائر (۱۱)		فایق	ادبسر	مسکین
النجوم	یلدزلر	کسوة	روبا	اعمی	کور	خواف
النور	آیدنلق	قمیص	کوملک	آخرس	دلسر	سارق
الظلام	فراکلق	لباس	دون	اصم	صاغر	سمین
الضباب	پوس	مرکوب	قوندره	اعرج	طوپال	نخیف
السحاب	بلوط	کفوف	الدوان	احذب	قانبور	اللصوص
الریح	روزکار، یل			شاب	کنج	اخضر
البرق	شمشک	اوصافه دائر (۱۲)		هرم - فوجه، اختیار	قابله	ابه قادی
الرعد	کوک کورله سی	بشوش	کولر بوزلو	ابیض	بیاض	خاله
الماء	صو	محبوب	سوکلی	اسود	سیاه	ابن العم
الحر	صیغاق	حبیب	دوست	احمر	قرمزی	بنت العم

ایکینجی قسم

م

